

ПОЛИТИКИН

6

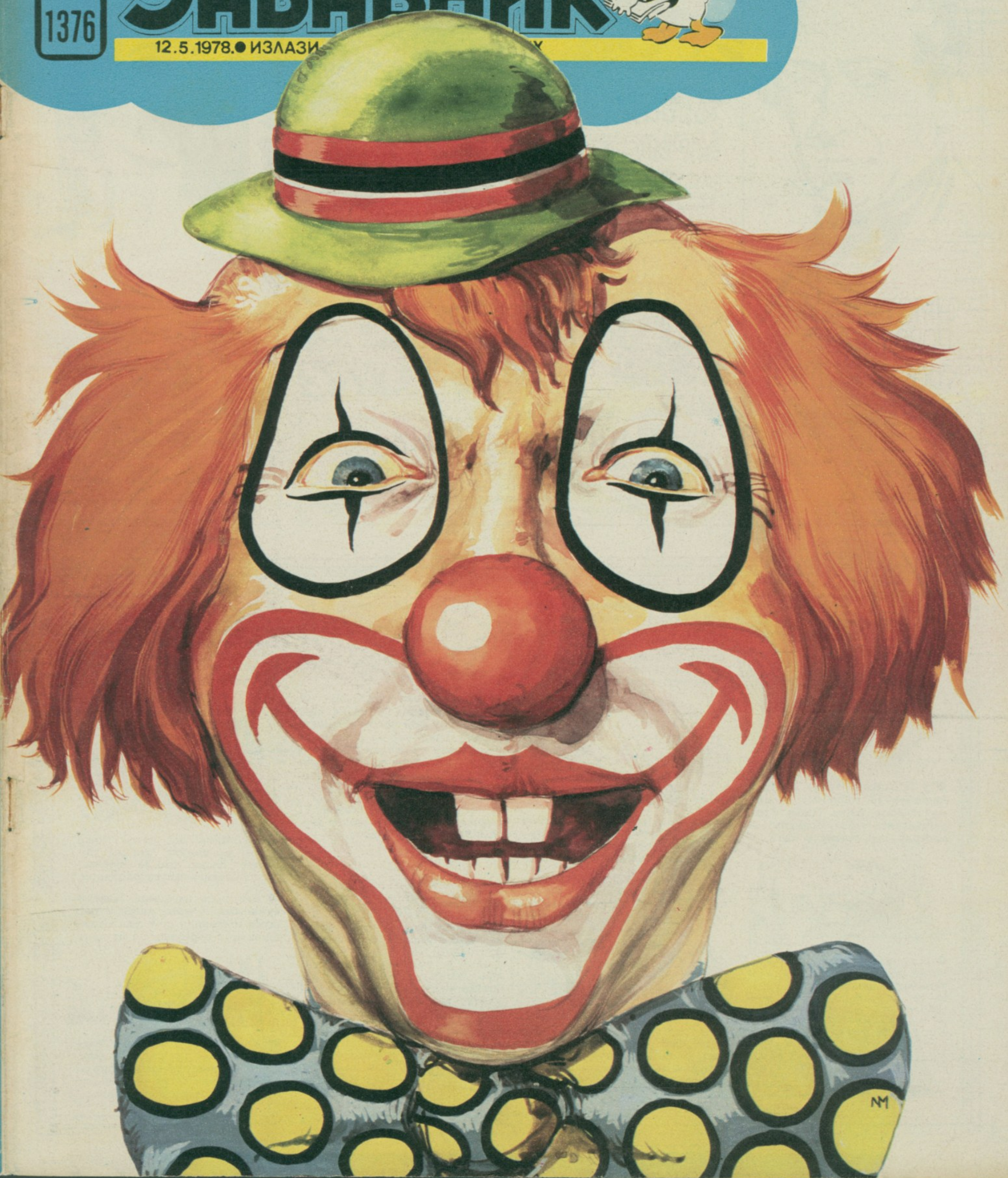
динара

БРОЈ
1376

ЗАБАВНИК

12.5.1978. • ИЗЛАЗИ

Ripley

Веровати или не!

УМЕТНИЧКА ПОРОДИЦА ХОСЕ ДЕ МАДРАСО (1781 - 1859)

ПОЗНАТИ ШПАНСКИ СЛИКАР БИО ЈЕ ОТАЦ 2 СЛИКАРА, ДЕДА 2 СЛИКАРА И ПРАДЕДА 2 СЛИКАРА. ЊЕГОВ ТАСТ, ЊЕГОВ ШУРАК И ЊЕГОВ ЗЕТ ТАКОЂЕ СУ БИЛИ СЛИКАРИ.

АУСТРАЛИЈСКИ ТОРБАР БОМБАТ

КОПА ДО СВОЈЕ ПОДЗЕМНЕ ЈАЗБИНЕ ТУНЕЛ КОЈИ МОЖЕ ДА БУДЕ ДУГАЧАК ДО 30 МЕТРА.

СТРАХ ЗА ТОБЏИЈЕ КРИСТОФ

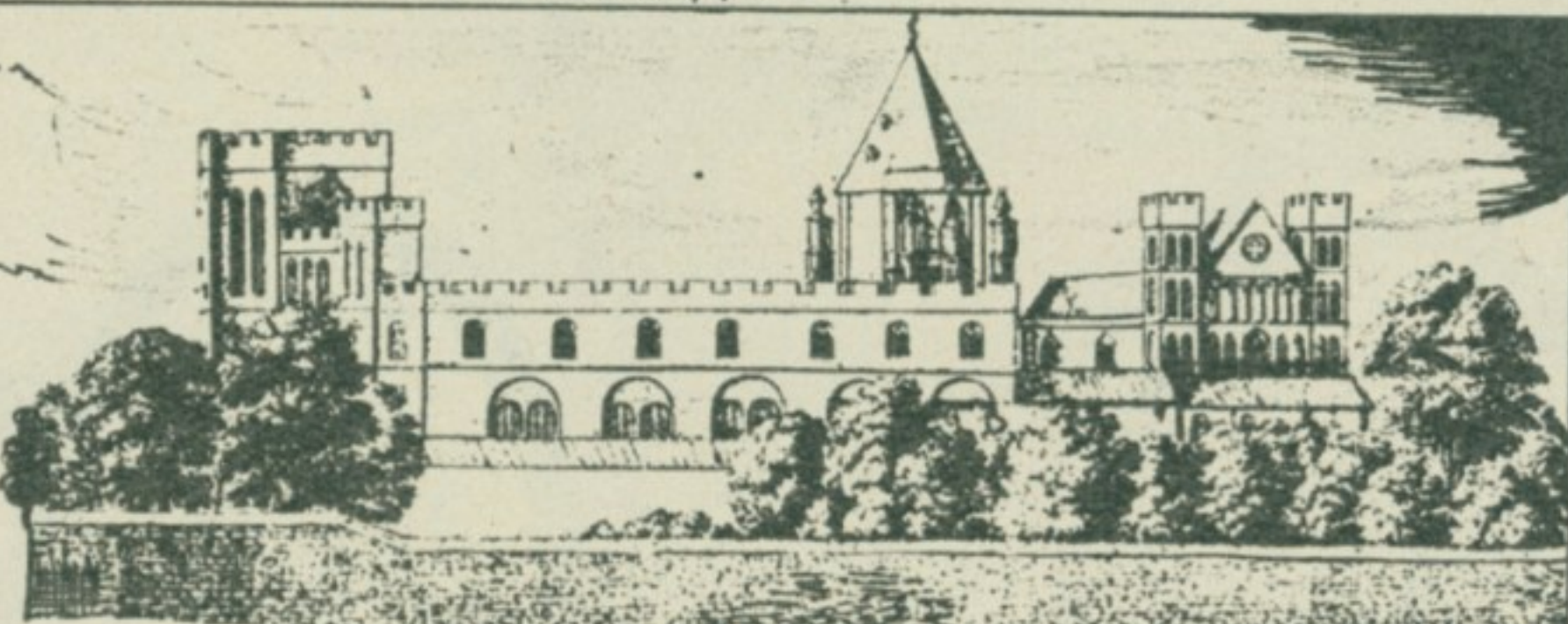
(1767 - 1820)

КРАЉ ХАИТИЈА НАРЕДИО ЈЕ ДА СЕ НА СТРАЖЊЕМ ДЕЛУ ЈЕДНОГ ТОПА ИЗГРАВИРА ЊЕГОВО ЛИЦЕ ДА БИ СЕ СВАКИ ВОЈНИК КОЈИ БИ ДОШАО У ИСКУШЕЊЕ ДА ОДСТУПИ, СУОЧИО С ЊЕГОВИМ ЛУТИТИМ ПОГЛЕДОМ.

ОСУЂЕНА НА НЕПИСМЕНОСТ АГАТОКЛЕА ПОЛТОРАЦКАЈА (1754 - 1822)

ЈЕДНА ОД НАЈБОГАТИЈИХ ЖЕНА У ОНДАШЊОЈ РУСИЈИ БИЛА ЈЕ ЗБОГ ФАЛСИФИКАТА ОСУЂЕНА ДА ДО КРАЈА ЖИВОТА НЕ СМЕ ДА ЧИТА И ПИШЕ. ДОБРО ОБРАЗОВАНА У ДЕТИЊСТВУ — УМРЛА ЈЕ, У 65. ГОДИНИ, НЕПИСМЕНА.

ОПАТИЈА У БЕРТОНУ

У ЕНГЛЕСКОЈ ПОКРАЈИНИ СТЕФЕДШИРУ ПОДИГНУТА ЈЕ САМО ЗБОГ ТОГА ДА БИ СЕ УМИРИЛО СТАНОВНИШТВО КАДА СУ ПОЧЕЛЕ ДА КРУЖЕ ГЛАСИНЕ КАКО ЋЕ 1000. ГОДИНЕ БИТИ СМАК СВЕТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

у немачком граду Бремену подигнут је споменик јунацима познате бајке браће Грим „Музиканти из Бремена“ — магарцу, псу, мачку и петлу.

стручњаци тврде да судлаке из човечје браде исте јачине као бакарна жица. Разуме се — бакарна жица исте дебљине.

у једном америчком научном центру, у сали за састанке, удобне и меке фотеле замењене су неудобним и тврдим столицама. Време трајања састанака скратило се после тога за четрдесет процената. Научници

су свој метод предложили неким индустријским фирмама. Тамо су резултати били још бољи: педесет одсто уштеђеног времена.

ако слоница-мајка утине доносећи на свет своје младунче, оно ипак неће остати си-

роче. „Новорођенче“ ће усвојити друга жена из истог крда. Ако, пак, долазећи на свет утине младунче, мајка не напусти његово тело већ га преноси с места на место све док не почне да се распада.

чехословачки стручњаци, са успехом користе отпатке који се добијају при преради лана за израду панел-плоча потребних индустрији намештаја. Они тврде да ланене плоче по јачини и трајању не заостају за дрветом.

енглески владар Хенри VI кажњавао је смрћу сваког Ирца који би носио бркове.

највећи слепи миш живи на тихоокеанским острвима, у Аустралији и Индонезији и познат је под именом летипас или „детећа лисица“. Овај циновски слепи миш има распон крила и до 120 сантиметара.

два холандска технолога конструисала су у сарадњи с јапанском фирмом „Канон“ машину за писање која може да стане на длан. „Комуникатор“ — како су назвали машину — намењена је првенствено не-

ним особама: на њему може да се у минуту откуца сто педесет слова, што је довољно за споразумевање са околином.

амерички научници извели су необичан опит: кавез с пет особа поставили су у део зоолошког врта одређеног за мајмуне

који се ту иначе слободно крећу. Мајмуни су се понашали као посетиоци зоолошких вртова: окупљали су се око кавеза и хранили његове становнике.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПАЈИНА
ПРОДАВНИЦА
СЛАТКИША

ШТА ЖЕЛИТЕ,
МОМЦИ?

ЈА БИХ ЗА ДИНАР
ОНИХ БОМБО-
НА!

Copyright © 1977
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ЈА БИХ ЗА ДИНАР
ТИХ ИСТИХ
БОМБОНА!

ДОК САМ ЈОШ ГОРЕ...
РЕЦИ... 'ОБЕШ ЛИ И
ТИ ЗА ДИНАР
ОВИХ БОМБОНА?

НЕКУ!

А ШТА
ОНДА
'ОБЕШ?

ТЕ ИСТЕ БОМБО-
НЕ... АЛИ ЗА
ДВА ДИНА-
РА!

— ДОТЕРАЈТЕ ТЕ БАНДИТЕ НА ДЕ-
БЕЛО БРДО ДА ИХ ЈА ИСПИТАМ! —
НАРЕДИО ЈЕ ЧЕТНИЧКИ КОМАН-
ДАНТ НИКОЛА КАЛАБИЋ. — ХОЋУ
ДА НАПРАВИМ ВЕСЕЉЕ!

Пас је лајао као пома-
ман, отимао се с лан-
ца, гребао предњим
шапама земљу и вртео се у
круг.

Живан се пробуди. Шта
је шарову? Нешто се деша-
ва у дворишту чим псето
толико кидише. Устао је.
Снажни удари у врата пот
пуно су га расанили. Напо-
љу су се чули гласови. Брзо
се обукао и погледао на су-
седни кревет где су спавали
петнаестогодишња Цвета и
четрнаестогодишњи Марко.
Чим је отворио врата, на
њега се бацише четници.

— Ту си, птицо! — пови-
као је брадоња који је први
навалио.

НЕКО ЈЕ ИЗДАО

Било је мајско јутро 1943.
године, једно од оних лепих
јутара каква се само могу
видети у селу заогрнутом
шумом, воћњацима и озеле-
нелим пропланцима.

Кућа педесет двогодиш-
њег Живана Ђурђевића у
Балиновићима, у ваљев-
ском крају, налазила се с
краја раштрканог села, у
подбрђу издвојена у шуми,
сама... Скромну зграду од
два одељења, амбар, вајат,
чардак, пушницу, млекар,
све је то радишњи Живан
сам направио. Жена му је
умрла пред рат. Остао је
сам са четворо деце. Деци
је био и отац и мајка. На-
говарали су га људи да се
ожени, али он није хтео ни
да чује. Скупио децу око
себе, сам их пере, сам им
кува, стиже на њиву, поне-
што заради, донесе... Син
Бора умро му је изненада
у осамнаестој години. Беше
то 1942. године.

Живана су сви волели.
Дође човек у невољи код
њега: „Живане, помагај!“,
вели, а Живан њему цак
жита. „Узми, вратићеш кад
будеш имао.“ Не каже да
одваја од уста своје деце.

Село је пушкало да је
његова кућа партизанска и
партијска база. У ствари, у
њој су се често крили чла-
нови Окружног комитета
Милица Павловић Дара,
Миле Милатовић, Сретен
Читаковић и Жика Гајић.
Ту је неколико пута навра-
ћао и Милош Минић, инс-
труктор Покрајинског ко-
митета Комунистичке пар-
тије за Србију. У Живано-
вој кући уточиште је нала-
зио и лекар Милош Миша
Пантић кога су Немци и
четници тражили на све
стране.

Многе куће у Балинови-
ћима и на целом подручју
биле су партизанска упо-
ришта. Живан је знао сва-
ку везу и стазу до ње и
уопште много података о
партизанској организацији
ваљевског краја јер је др-
жан за веома поузданог.

Чим су четници упали у
кућу, схватио је да је из-
дан. Никада му, међутим,
не би пало на памет да је
то учинио сељанин коме је
неколико дана раније дао
цак жита да нахрани глад-
ну децу.

Живан је поклекнуо под
ударцима. Неколико четни-
ка грунуло је на врата ва-
јата у којем су спавали
Живанов двадесет двого-
дишњи син Радомир и ис-
такнути ваљевски комуни-
ста Милан Китановић.

КОГА ЈОШ ИМА УНУТРА

Радомир се појавио на
вратима глумећи буновност.
Четници су га зграбили за
косу и извукли у двориште.

— Кога има још унутра?
Мирним гласом младић је
објаснио да с њим спава
неки шверцер дувана из
Бајине Баште, додајући да
он често навраћа у њихову
кућу на конак. Четници му
нису поверовали. Ударцима
су га оборили на земљу.
Китановић је изгубио жив-
це и припуцао из вајата.
Брадоње су се муњевито ок-
ренуле и осуле рафале из
шмајсера. Решетали су кров
и зидове дрвене зградице.
После непуног минута све
се утишало. Радомира су
натерали да уђе у вајат и
изнесе мртвог Китановића.
Младић је послушао. Кита-
новић је спавао на тавану,
одатле је пружио отпор и
тамо погинуо. Радомир га је
тешком муком спустио на
под. Глава му је почивала
на прату, а тело у унутраш-
њости просторије.

Четници су у убијеном
човеку наводно препознали
толико траженог комунисту
доктора Мишу Пантића.
Када је на коњу стигао њи-
хов капетан Алекса Црњак,
одушевљено су му саоп-
штили да је „црвени“ док-
тор коначно долијао.

— А шта каже Живан?
— опрезно је упитао Цр-
њак.

— Каже да је то неки
шверцер дуваном! Лаже!

Црњаку је тешко ишло у
главу да је доктор тако ла-
ко смакнут. Али, ако тако
кажу моји људи, а они у о-
вом крају познају све жи-
во, зашто то не би било ис-
тина — мислио је капетан,
радујући се унапређењу.
Господин Калабић ће ме
изљубити од радости. Е, па
неће више Алекса Црњак

ЋУТАЊЕ ЖИВАНА ЂУРЂЕВИЋА

Храброст о нојој ће се
увек говорити: отац и
син Живан и Радомир
Ђурђевић

да буде капетан! А тај Жи-
ван ће ми пропевати! Хоће,
вала, кад га Дангић и Див-
љак пропусте кроз шаке!
Позвао је једног четника и

наредио му да појаше коња
и хитно однесе обавештење
о ликвидацији доктора Пан-
тића команданту Николи
Калабићу у село Зарожје.

— И питај господина ко-
манданта хоће ли да му
доведем ухваћене да их он
саслуша! — додао је на
крају.

Гласоноша је одмах одја-
хао. Црњак га је испратио
погледом, а затим се дао на
испитивање Живана и Ра-
домира. Обојица су тучена
говећом жилом и мучена,
али нису хтели ништа да о-
дају. Неки четник, који се
мувао око Црњака, показао
је прстом на Марка и Цве-
ту.

— Шта ћемо са овом де-
цом?!

— Она да стоје ту у дво-
ришту и да гледају! — од-
брусио је Црњак.

ГНУСАН ЗЛОЧИН

Отац и син упорно су по-
нављали да је убијени
шверцер дуваном и да они
не знају ништа о комуни-
стима, мада то није било
истина: Живан је био члан
Партије од 1942. године, а
Радомир секретар актива
СКОЈ-а у селу.

Капетан Црњак је беснео
од љутине. Већ је видео се-
бе као човека који је успео
да разбije комунистичку
организацију ваљевског кра-
ја, о чему би био извештен
и Дража Михаиловић, а
сад, ево, све му то измиче
из руку, јер Ђурђевићи ћу-
те као заливени.

Паде му на памет да Жи-
вана и његову децу води од
куће до куће и показује
народу као изроде. Тако је
поворка стигла у село Бобо-
ву. На заузимање неког се-
љанина, Црњаковог позна-
ника, Марко и Цвета су пу-
штени.

Чувиши да је доктор Пан-
тић окончао и да се у рука-
ма његових кољача налазе
комунисти који много знају
о партијској организацији,
Калабић је сијао од среће.
Поручио је капетану Црња-
ку да доведе бандите на Де-

бело Брдо где су четници имали базу у једној кафани, усамљеној згради у том крају. Обећао је да ће направити весеље и о свему обавестити Дражу Михаиловића.

— Ја ћу да их испитам, да виде ко је Никола Калабић!

Радомир није могао ништа да му исприча, јер је на путу за Дебело Брдо убијен приликом покушаја бекства. И да је стигао жив на Брдо ништа не би одао.

Живан је ћутао. Опет су га мучили. Чупали су му бркове и нокте, батинали га, везивали у квргу... Покушали су милом и обећањима. Нудили су му живот у замену за податке о члановима партијске организације. Ћутао је.

Треће вечери заложили су ватру на ливади иза шуме и направили ражањ! Везали су га за ражањ! Полако су распаљивали жар!...

Четници су питали, а Живан ћутао. После два дана Душан Милићевић, чија се кућа налазила у близини, кришом је сахранио полуугљенисани Живанов леш.

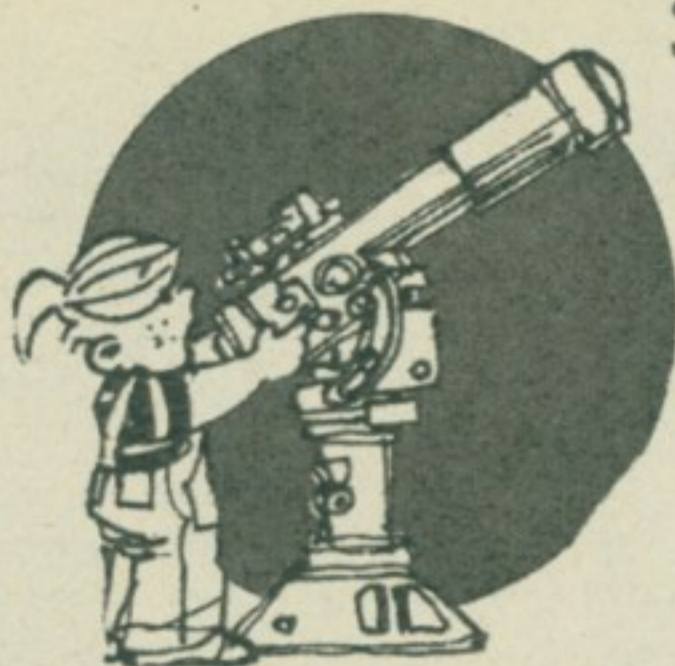

Живан је одликован Орденом народног хероја 27. новембра 1953. године. Гнусан злочин који су четници извршили над њим, вероватно јединствен, говори о њиховим злоделима. Живанова кћи Цвета умрла је 1951. Од целе породице у животу је само најмлађи син Марко. Станује у Валуеву.

М. Тодоровић

ЗАБАВНИКОВА ОПСЕРВАТОРИЈА

Драги Забавниче,

Чуо сам да ће ускоро наша планета да прође кроз реп неке комете. Да ли ће тада многи људи поумирати због отровних гасова који се у том репу налазе?

Мирно Лучић, Крагујевац

Половином 16. века неки хроничар је записао да је 1538. године једна „звезда репатица“ пролетела поред наше планете, али „да ни-

Али, још тада, средином 18. века Едмунд Халеј, директор Гриничке опсерваторије, утврдио је да неке комете периодично пролазе поред Земље, по-

сунчевог зрачења оне се претварају у гасове — јоне и неутрално наелектрисане честице — и блеште рефлектујући светлост.

100 милијарди тона, јер се састоји од слеђеног метана, амонијака, воде и честица различитих елемената. И мада ови подаци изгледају застрашујући, та

ДОЛАЗИ КОМЕТА!

је изазвала неке веће несреће на Земљи, сем што је у једном селу поред Рима, једна крвава отелила теле са две главе.“ Изгледа да је пролазак следеће сличне комете много више узбудило светску јавност, јер је двадесетак година касније забележено: „Дошло је до масовног помора мачака у граду Вестфалију“, док је 1680. године „једна кокошка снела јаје на коме су биле утиснуте сјајне звезде“ — замислите само, зато што је у тренутку тог чина погледала у небо којим је управо пролетела комета!

Одвајкада, с времена на време, нашој планети су се шириле гласине да ће свет ускоро нестати због судара са неким небеским телом, најчешће са кометом, али да се „та вест чува у највећој тајности“, нормално због панике која би завладала.

И појавила се!

Први који су покушали да помоћу науке спасу Земљане од „божјих целата“ — како су називане комете, били су Њутн (17. век) и Халеј (18. век): они су објаснили да су то само обична небеска тела која се крећу по одређеним законитостима и да се те путање могу и израчунати. — У то време, наравно, они нису могли да изврше и спектралне анализе тих небеских тела, помоћу којих би добили и прецизне податке о њиховом хемијском саставу и структури.

пут Халејеве (име је добила по овом астронару, у знак признања, мада је он није и открио) за коју је математичким прорачунима доказао да ће се појавити у Земљиној близини око 1758—59. године. И појавила се!

Касније је утврђено да се од 467. године пре нове ере, па све до 1910, када је последњи пут виђена, ова комета појављивала у Земљиној близини тридесет пута, а трајање њеног обиласка око Сунца у том размаку (2377 година) износило је између 74 и 77 година.

Гута их атмосфера

Данас се зна да се комете састоје из језгра састављеног од једног или више чврстих делова, обавијеног гасовитим омотачем — комом — по коме и носи назив. Неке од њих, које су пролазиле поред Земље, имале су реп дугачак и преко 250 милиона километара. Извесне комете имају чак и два репа, а код неких је он у облику спирале, што се објашњава ротирањем кометине главе око своје осе.

А то се догађа када наша планета прође кроз тај реп састављен од разних, често и отровних гасова? И зашто је тај реп видљив чак и милионима километара?

Реп комете је, у ствари, састављен од истих елемената као и њена глава, само што је сила кохезије, односно привлачења, између тих честица знатно слабија: под дејством

— С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ, НАШОМ ПЛАНЕТОМ СЕ ПРОНЕСЕ ГЛАС ДА ЋЕМО СЕ СУДАРИТИ С НЕКОМ КОМЕТОМ, АЛИ ДА СЕ ТА ВЕСТ ЧУВА У НАЈВЕЋОЈ ТАЈНОСТИ, ЗБОГ ПАНИКЕ КОЈА БИ ЗАВЛАДАЛА.

Поуздано је утврђено да у том кометиним репу има и дицијана, веома отровног једињења, сродног цијановодоничној киселини, што је, наравно, изазвало поновни страх од „небеских целата.“ Али, зашто на Земљи није дошло ни до каквих катаклизми када је од почетка 19. века наша планета два пута прошла кроз реп Халејеве комете? „Судњи час“ је, значи, по ко зна који пут, био одгођен!

Чак ни 1919. године, када је последњи пут Халејева комета прошла поред Земље, најосетљивији апарати нису успели да у нашој атмосфери открију постојање отровних материја, насталих због проласка кроз реп овог небеског тела. Из једноставног разлога: густина молекула гасова у њему је знатно мања од најквалитетнијег вакуума, који може да се направи на Земљи, у вештачким условима. Те ретке и евентуалне отровне молекуле одмах „прогута“ Земљина атмосфера и тако неутралише њихово дејство.

Космички ватромет

Језгро комете може имати пречник десетак километара и бити тешко

глава комете износи само десетомилионити део масе Земље.

А што се тиче судара са њом, амерички научник, нобеловац Херолд Јури је израчунао да, ако до њега дође (мада је вероватноћа готово једнака нули), онда би се то десило сваких 11,6 милиона година. А ваљда наша генерација Земљана није баш те среће!

Сем тога, на нашој планети нису откривени никакви трагови кометиних елемената, док су астро-

науту из „Апола 16“ пронашли остатке ових небеских тела на — Месецу. То је још један доказ да Земљина атмосфера представља одличан одбрамбени зид од ових нежељених посетилаца из свемира. Према томе, нема никакве бојазни да ће се 29. априла 1986. године, када Халејева комета опет треба да прође поред Земље, на нашој планети десити нека страшна несрећа. Јер, тада ће Земљани, као и толико пута раније, бити само сведоци јединственог космичког ватромета.

ХЕРАКЛ ЛИНКЕС

НЕМЕЗА И ТИТ — Непосредно уз северни зид Већнице смештене су две статуе на постољима и једно постоље без статуе (која до данас није пронађена). Женска статуа у природној величини представља Немезу, грчку богињу правде и судбине. Обучена је у пеплос, дугу и широку женску хаљину од четвороугаоног комада вунене тканине са богатим наборима. На сваком од четири угла хаљине налази се кићанка. Мушка статуа представља знаменитог грађанина Хераклеје, Тита Флавија Ореста. Ова статуа и постоље ископани су из темеља варварског зида од блата. Непознати варварин на тај начин је спасао статуу од сигурног уништења.

АНТИКА НА НАШЕМ ТЛУ

МАЛА БАЗИЛИКА — Непосредно уз портик Већнице смештена је и Мала тробродна базилика са апсидом на источној страни. На другој, западној страни налази се пространа квадратна одаја за округлим базеном у средишту. Из плитке и широке мермерне посуде (фијале) избијала је вода која се разливала базеном. На основу свега овога закључено је да је цео ансамбл Мале базилике био крстионица. Базилика је довршена крајем 5. века наше ере, али се са сигурношћу може тврдити да лежи на римским темељима.

ПОРТИК СУДНИЦЕ — Грађевина портика, пространог ходника на стубовима или са сводовима, припада првим годинама 2. века наше ере. Дужа страна правоугаоног трема износи 17,45 а краћа 7,45 метра. На јужној страни смештена је колонијада коју чине четири јонска стуба. На основу споменика који су ископани у портику закључено је да је припадао згради суднице-већнице (булеутериона).

ВЕЛИКА БАЗИЛИКА — Комплекс Велике тробродне базилике, дугачке 36 м, чини девет просторија и у свакој се налазе подови од мозаика изузетне вредности. Мозаик на поду узаног четвртастог предворја, нартекса, на површини већој од 100 квадратних метара, представља ремек-дело античког сликарства. Коцкицама од камена, емајла и керамике, са око 20 боја и нијанси, постигнут је сликарски ефекат који превазилази све до сада познате подне мозаике. Представе животиња и биљака приказане су карактеристичним покретима и облицима, без сувишних детаља. Цео мозаик уоквирен је бордуrom од 36 осмоугаоних поља. У њима су слике водених бића: делфина, риба, сипа, патака, лабудова, чапљи и других. Овај мозаик потиче из периода обнове града, непосредно по одласку Гота, из последњих деценија 5. века наше ере.

Хераклеја Линкестис, у близини Битоља, један је од најзначајнијих градова античке Македоније. Основао ју је Филип II Македонски као војно упориште, средином 4. века пре наше ере. Град је постојао готово пуних хиљаду година, све до краја 6. века наше ере, а име је добио по легендарном античком јунаку Хераклу (Херкулу).

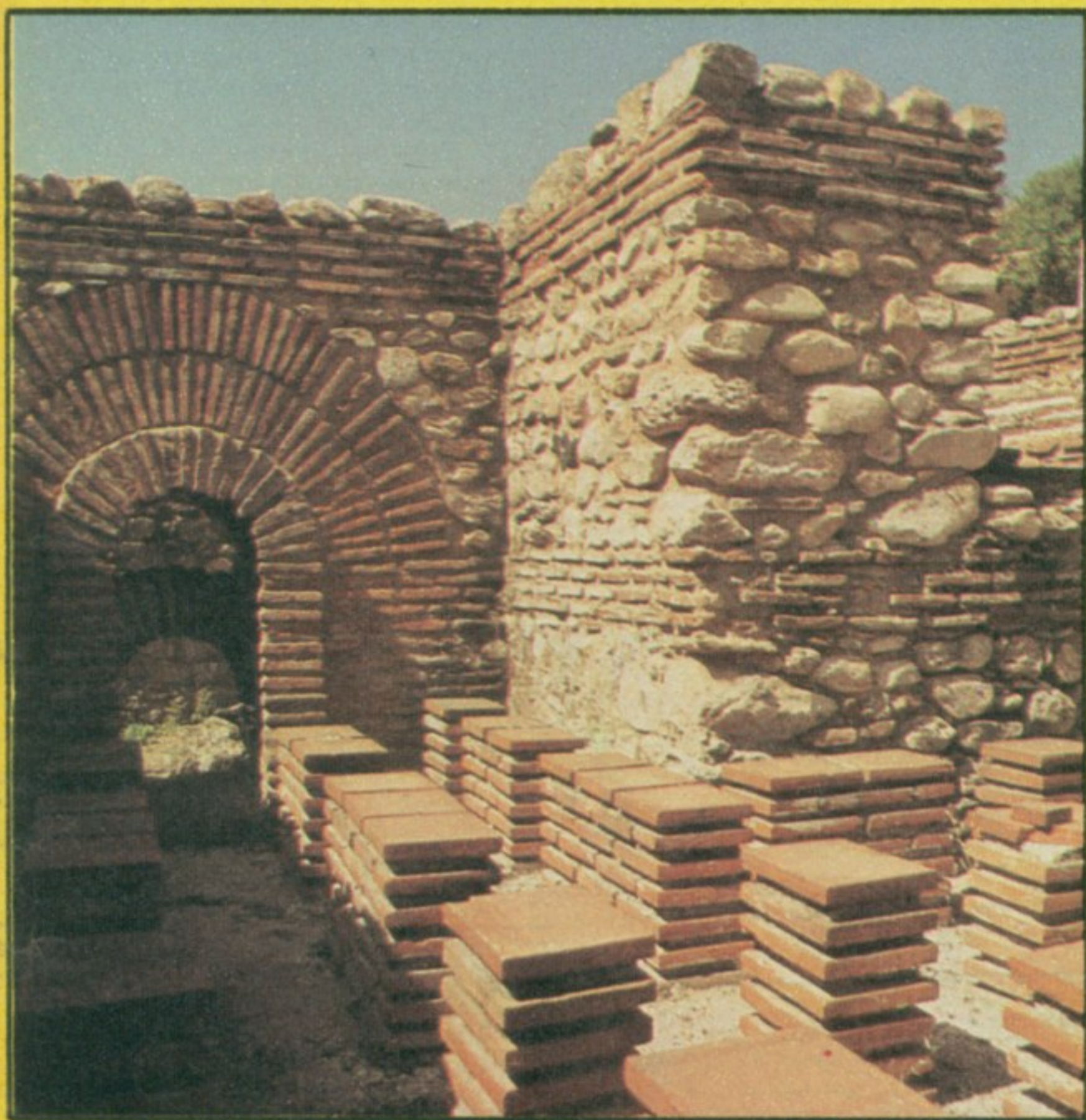
Када су средином 2. века пре наше ере Римљани дошли у ове крајеве, напредак града се не зауставља. Штавише, Хераклеја у доба царства има статус колоније. Током 4. 5. и 6. века наше ере град је епископско седиште. Приликом ископавања археолози су

прво наишли на средњовековне домове од камена и блата. Испод ових, нађен је рановизантијски, римски и хеленистички град, да би у најдубљем слоју открили позно бронзаноделско насеље домородаца из прве половине првог миленијума пре наше ере.

Источни Готи су 479. године са Геодорихом на челу опљачкали и запалили град. Међутим, непосредно по одласку Гота из ових крајева наступа период интензивне изградње. Током друге половине 6. века становништво се постепено смањује, да би крајем века живот у граду потпуно задро.

Текст и снимци: Д. Замуровић

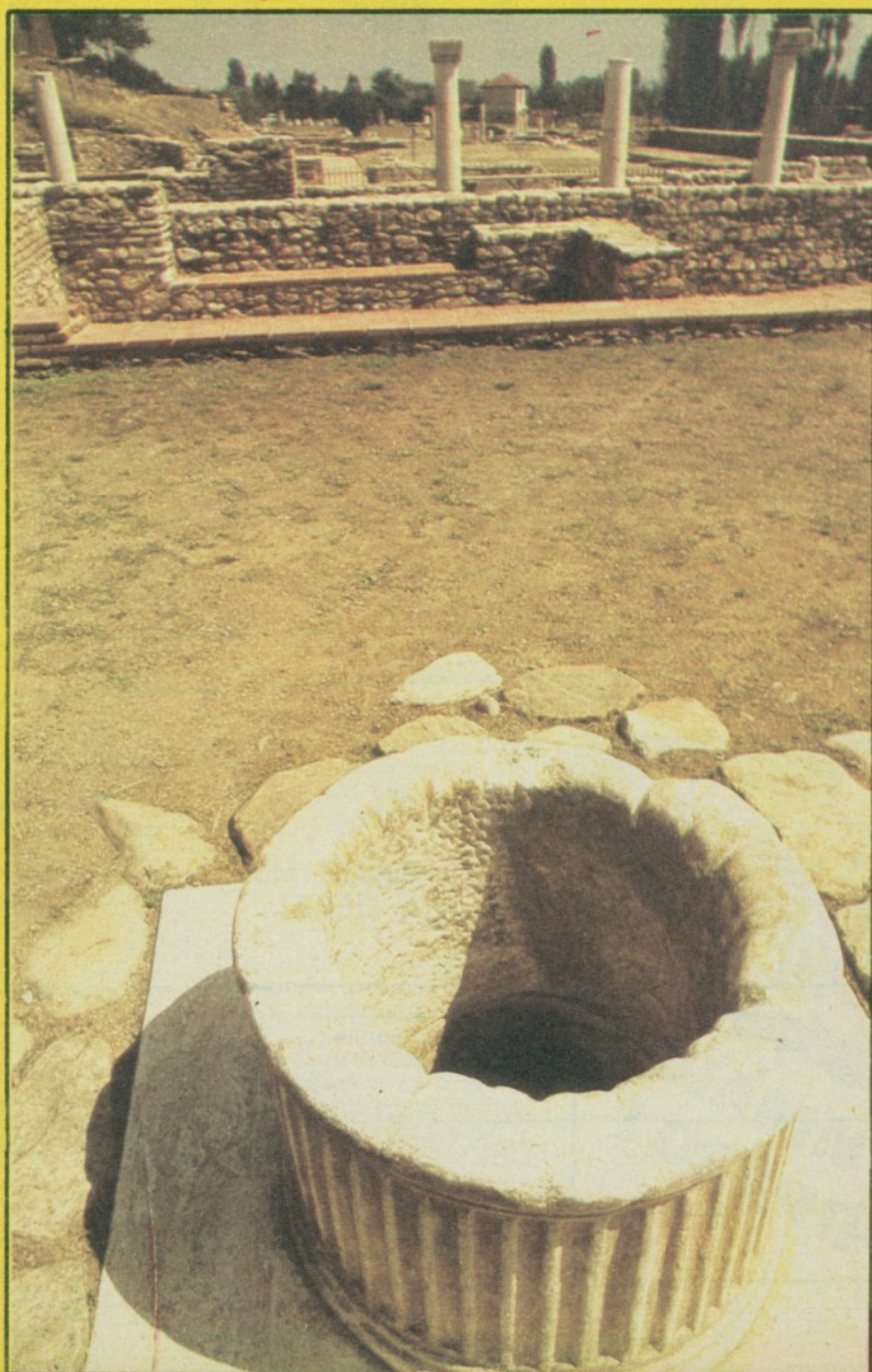
ТЕРМЕ — Терме су се састојале од одаје за купање хладном водом (фригидаријум), млаком водом (тепидаријум) и врелом водом (калдаријум). Непосредно уз калдаријум смештена су три ложишта из којих је гонпао ваздух помоћу хипокауста (шупљина испод пода) одвођен у сале за купање.

РИМСКО ПОЗОРИШТЕ — Претпоставка о постојању позоришта у Хераклеји стара је готово исто толико колико и истраживање овог подручја. Међутим, тек када је 1935. године Антун Жегура, тадашњи професор латинског језика битолске гимназије, пронашао коштани жетон — улазницу за позориште — постало је јасно да остаци позоришта стоје закопани негде у околини. Најзад, 1968. године, на падини брда које се спушта све до Велике базилике — откопано је западно крило гледалишта. Позориште је служило за приказивање драмских представа, али и за борбе са зверима и борбе гладијатора. На западном делу смештен је кавез за животиње, док је под оркестре, места за хор, прекривен ситним жутом песком који је служио за упијање проливане крви. Касније, пошто је театар изгубио своју функцију, обрађена седишта од белог прилепског мермера служила су као грађевински материјал, па је велики део позоришта уништен.

ЕПИСКОПСКИ ДВОР — Састоји се од једног централног дворишта и низа одаја око њега. У четири одаје нађен је под од мозаика. На северној страни налази се апсидална дворана која је служила као трпезарија. У средишту дворишта смештен је бунар са мермерним оквиром украшеним канелурима.

ОД ЧЕГА ЈЕ СТРАХОВАЛА ДОРОТИ КАРУЗО

Као и обично, Дороти је пре представе отишла у гардеробу свог славног мужа јер, иако је лекар изјавио да Енрику није ништа и да може слободно да пева, није слутила добро.

Карузо је стајао испред умиваоника и испирао грло, а слуга Марио ужурбаном припремао костим и вртео главом гледајући Дороти.

— Погледајте, крв... — окрене се Карузо према забринutoј жени која је видела да се вода заруменела.

— Драги, сувише си јако трљао зубе! — рекла је она што је мирније могла, а затим се тихо обратила Марију: — Позови доктора да донесе адреналин!

Познати тенор је чуо ове речи и оштро је погледао:

— Добро, не паничи! Врати се у гледалиште и не дижи се ма шта се догодило. Буди мирна јер ће публика гледати у тебе...

Премрла од страха, Дороти га је послушала и отишла из гардеробе.

КРВАВИ ПЕШКИРИ

Оперска сезона 1920. почела је те вечери у Бруклинској музичкој академији. Енрико Карузо пе-

велика црвена памучна марама. Публика је запљескала.

Дошао је до рампе и запевао. Кад је завршио, окренуо је публици леђа и

дигла и ухватила га под руку.

Енриков доктор ју је у гардероби уверавао да није ништа, да му је само прсла нека мала вена у корену

га Дороти Карузо, у књизи сећања на свог мужа, наводи као „доктора Х“. Дороти није волела тог човека и чврсто је уверена да је он крив за смрт њеног мужа.

Енрико Карузо

вишно сало и лече главобољу.

Кад би се Карузо од таквих вибрација сав презнојио, затварао га је у електричну кабину. На тај начин губио је много у тежини, што је надокнађивао касније пијући воду на литре.

Енрика је све више мучио кашаљ и тупи бол на левој страни. Лекар га је стално пратио на представама и уверавао:

— Ништа озбиљно, само мали напад интеркосталне неуралгије. Можете да наставите... Важно је да вам је глас остао исти.

Дороти је о томе касније забележила:

„Доктор Х. је био неумољив и смејао се нашем стра-

ГРЕШКА ДОКТОРА Х.

вао је Неморина у Доницетијевом „Љубавном напитку“. Та га је улога највише замарала, али га је његов лични доктор уверавао да нема потребе да одустане јер певачеве честе главобоље и назеб нису разлог за бригу.

Кад је Дороти села у први ред, гледалиште је већ било пуно. Радознала публика се утишала и на диригентов знак завеса се подигла.

Сигурно је стигао доктор и сад ће бити све у реду — помислила је Дороти и предала се слушању.

Смејући се, Енрико је истрчао на мали сеоски мост у црвеној перници, свиленој кошуљи и пругастим чарапама. Из цепа му је вирила

извадио мараму. Стигао је на време да упадне и заврши другу фразу своје арије, а затим се на плесак поклонио и поново окренуо леђа да се накашље.

Кад се окренуо према сали, шапат је прошао двораном: његова кошуља била је крвава. Али, он је наста-вио да пева као да се ништа није догодило и жамор се стишао. Дороти је непомично седела, обневидела од страха.

Карузо је и даље певао, овог пута арију за време које се није могао окренути. Приближио се порталу позорнице, а његов секретар Зирато му је неприметно додавао пешкире. Он их је примао један за другим, брисао уста и настављао. Око њега на позорници лежали су крвави пешкири. Кад је завршио арију, први чин је био готов и завеса се спустила.

НЕ ДАЈТЕ МУ ДА ПЕВА!

Двораном је једно време владала гробна тишина, а затим је наступила вика и опште комешање.

— Не дајте му да пева! Не дајте да настави! — проломили су се гласови и сви су окретали главе према Дороти.

— Ја сам судија Дајк, госпођо Карузо. Отпратићу вас до гардеробе — приступи јој један гледалац и она се сва дрхтећи и заплашена

ИАКО СУ МНОГИ ТВРДИЛИ ДА СЛАВНИ ТЕНОР БОЛУЈЕ ОД АКУТНОГ ЗАПАЉЕЊА ПЛУЋНЕ МАРАМИЦЕ, ЊЕГОВ ЛИЧНИ ЛЕКАР ОСТАО ЈЕ ПРИ СВОМЕ...

језика.

Карузо је лежао измучен на каучу и први пут у својој каријери пристао је, на наговор помоћника директора Метрополитена Циглера, да откаже публици.

У колима до њујоршког хотела „Вандербилт“ само је рекао жени уморним гласом:

— Много сам исцрпљен, Дороти...

Те ноћи превртао се у кревету, а у 3 сата ујутру застењао немоћно и промрљао:

— Немам ваздуха! Ваздуха! — и опкорачио прозор апартмана на последњем спрату. Дороти је у последњи час успела да га увуче у собу.

Следећих дана није помињао овај догађај. Осећао се већ знатно боље, па је наставио да увежбава паритуре из свог репертоара.

ГЛАС ЈЕ ОСТАО ИСТИ

Честе главобоље, назебе и учестале болове на левој страни тела Карузу је лечио његов лични доктор ко-

Доктор Х. је примењивао исте методе за разне болести славног тенора. Карузо би легао на метални сто, а доктор му је на стомак стављао плоче од цинка на којима су били цакови са песком. Кроз плоче је пуштао електричну струју од чега су цакови равномерно поскакивали. Веровао је да такве методе представљају супермасажу, растварају су

ху. Он је остајао при својој интеркосталној неуралгији и Крузове болове лечио тако што га је све више и све чвршће уматавао у завоје... Сматрао је себе главним лекаром и није се слагао с осталим лекарима који су тврдили да је у питању акутно запаљење плућне марамице: Његова дијагноза и даље је била „интеркостална неуралгија са могућим компликацијама тровања у цревима“. После сваке његове посете јадни Енрико остао би збуњен и узнемирен.“

Карузо је замотан у завоје доктора Х. последњи пут певао у Метрополитену 24. децембра 1920. у Халивијевој опери „Јеврејка“. Умро је у родном Напуљу 2. августа 1921. у 48. години.

Д. К.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Знати оно што знаш и знати шта не знаш нарантеристично је за онога који зна.

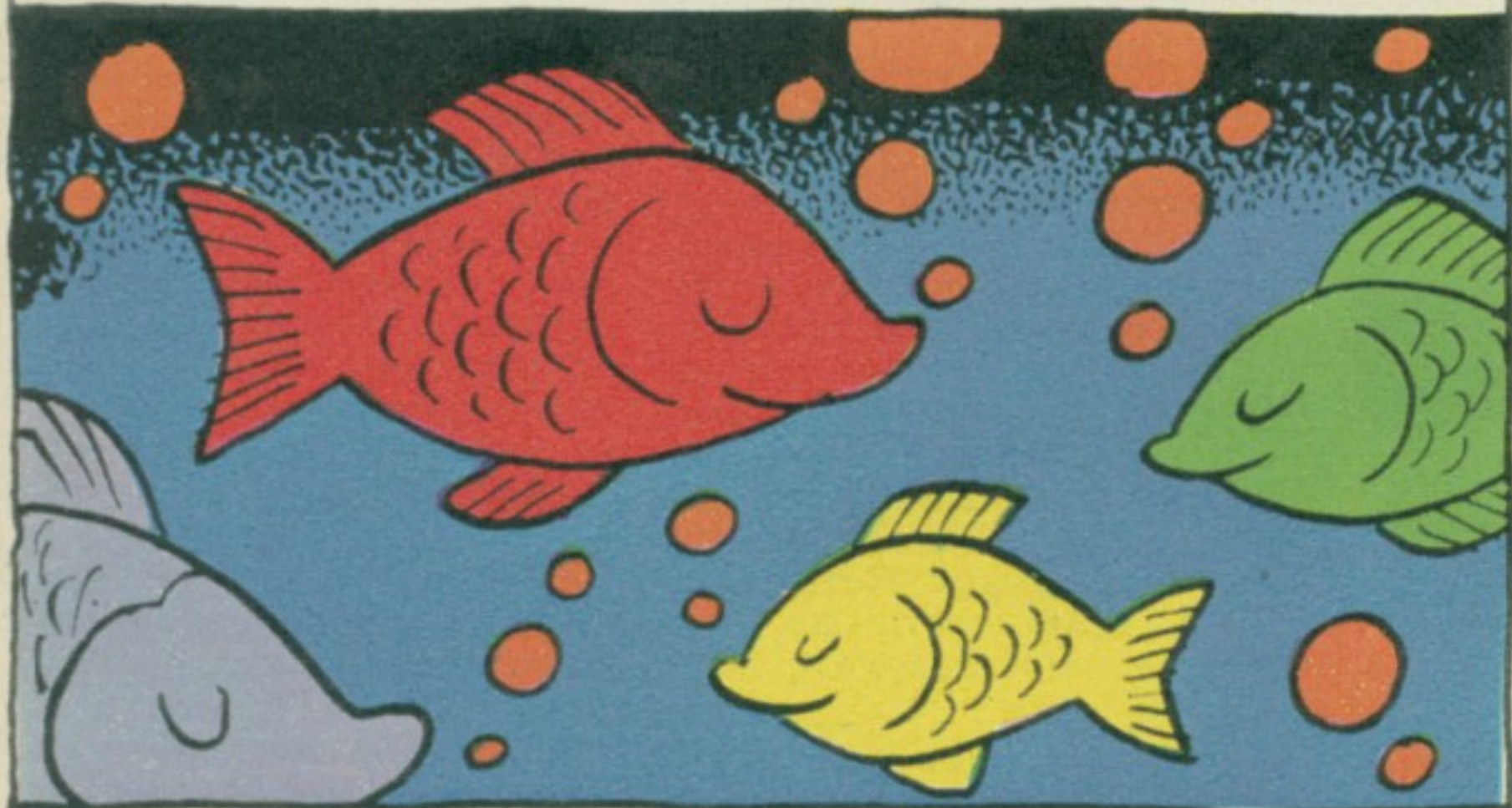
(Нонфучије)

ЧИТАШ
Здраво!
ИМАШ ПРАВО!

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

КАД РИБИЦЕ ЗАДРЕМАЈУ...

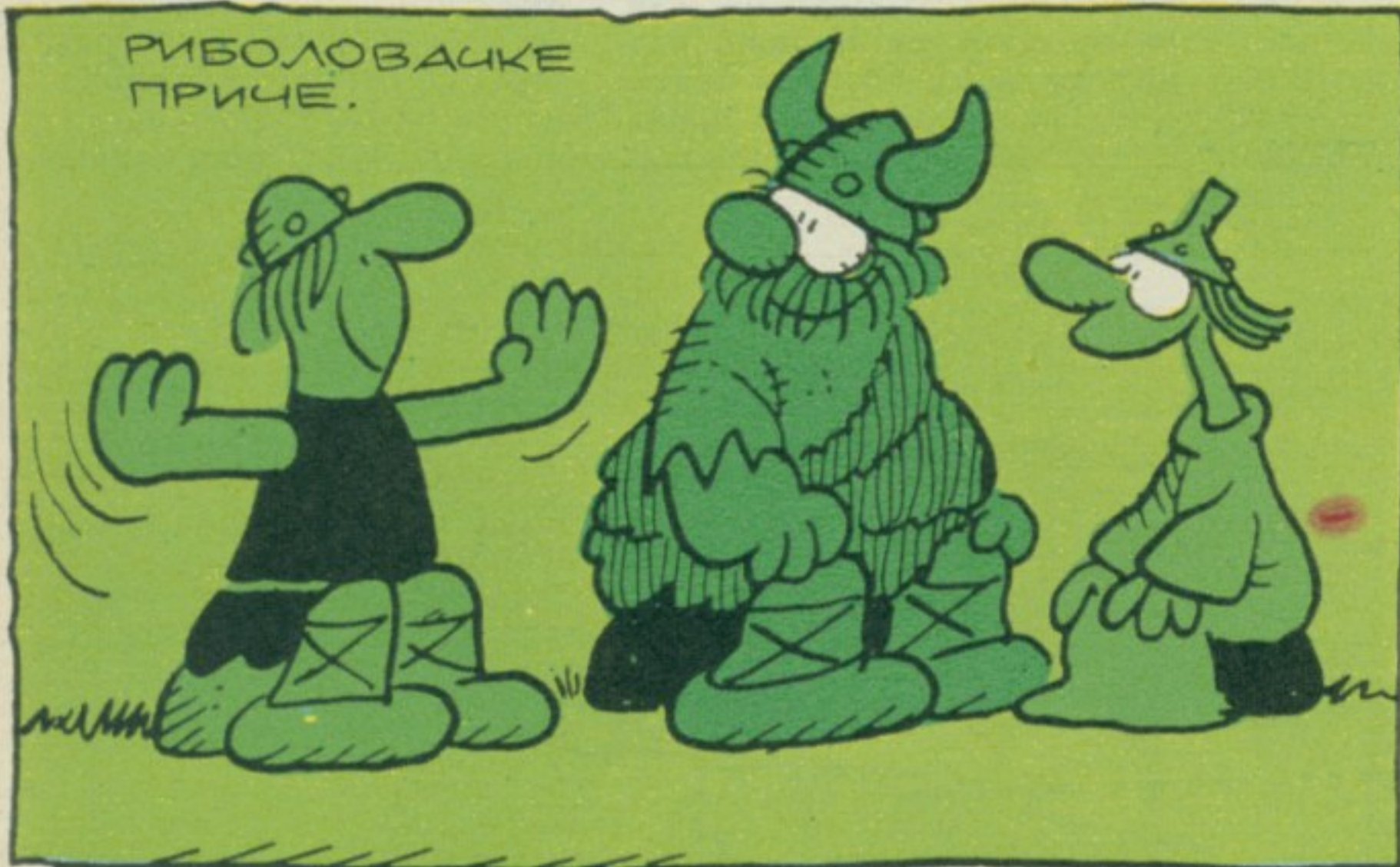

И РИБАРИ ЗАДРЕМАЈУ...

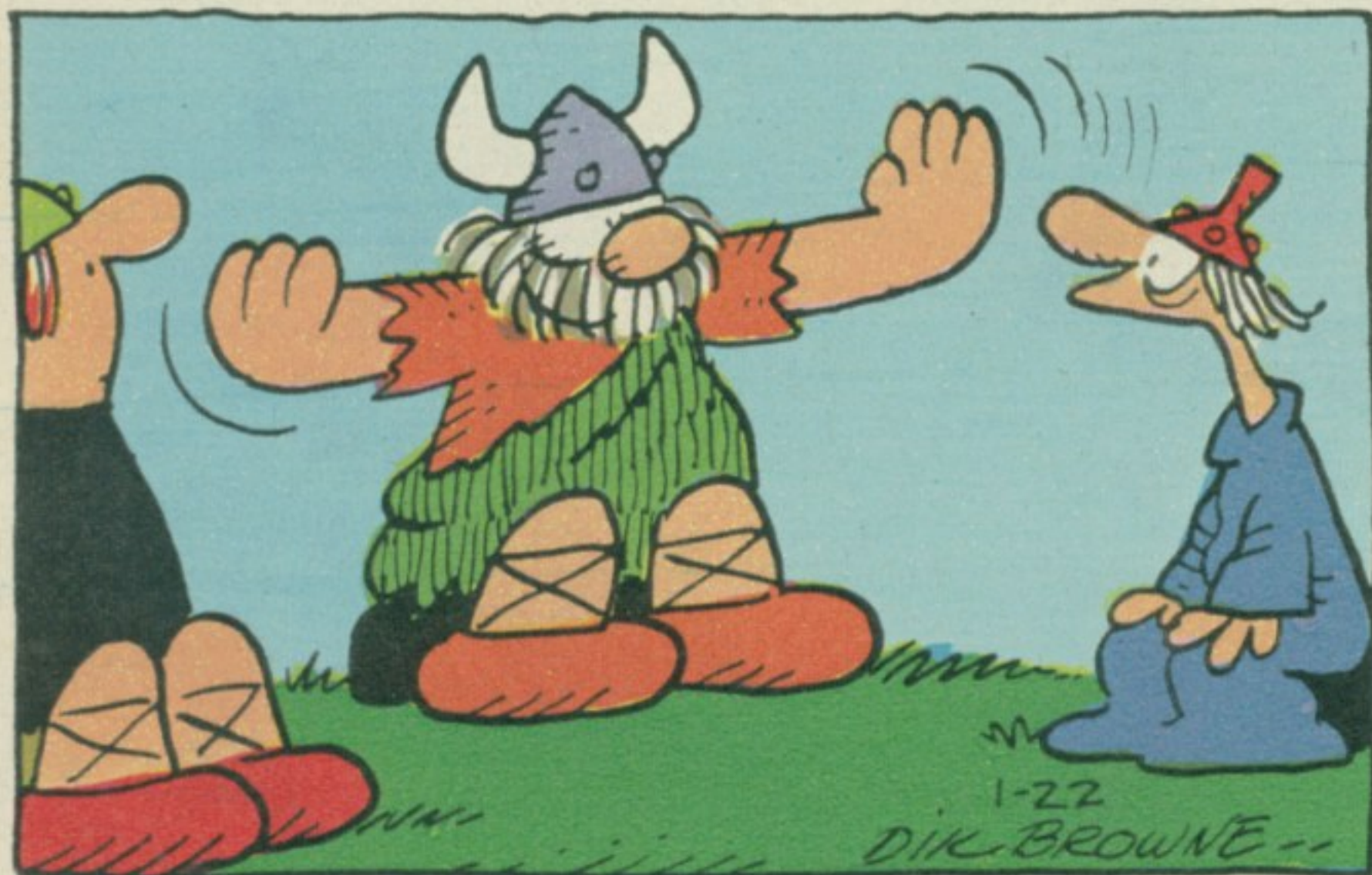

НАСТАЈЕ ПРАВО ВРЕМЕ ЗА ...

РИБОЛОВАЧКЕ
ПРИЧЕ.

© King Features Syndicate, Inc., 1978. World rights reserved.

1-22
Dik Browne

ЗВЕЧАРКА НА ЖУТОЈ С

Џон Пол Џонс, са заставом северноамеричких устаника на свом гусарском једрењану, одбио је помоћ адмирала Дорвилијеа... Одлучио је: Отећу један енглески ратни брод!

У позну јесен 1776. године у Брест, велику бретањску луку где су управо били укотвљени најјачи француски ратни бродови, упловио је мали једрењак. Кад се приближио „Бретањи“, циновском адмиралском броду са четири катарке, три палубе и сто десет топова великог калибра, бродић је савио главна једра и испалио један топовски хитац у знак поздрава.

Маркиз Дорвилије, адмирал Луја XVI, знатижељно је кроз дурбин испитивао непознати једрењак.

— Ко би то могао бити? — запита ађутанта. — Такву заставу још нисам видео! Погледајте само: звечарка на жутом пољу! А испод ње пише: Не прилази ми!

Адмирал је још неколико тренутака посматрао брод под необичном заставом, а онда наредио:

— Одговорите на поздрав!

— То је, господине, заставка америчких устаника! — рече ађутант пошто је наредио да се испали хитац у знак отпоздрава. — Али за ово „Не прилази ми!“ нисам још чуо. У сваком случају, тај једрењак је амерички. Види се по имену: „Ренцер“.

Капетан „Ренцера“ је ситналица заставицама замолио француског команданта за дозволу да га посети.

— Чим је амерички устаник, значи да је непријатељ Енглеца, а чим је непријатељ Енглеца, наш је пријатељ! — рече адмирал ађутанту. — Одговорите му да сам почашћен што ће ме посетити!

Маркиз Дорвилије се као војник дивно непознатом капетану који је имао храбрости да се на броду са осамнаест слабих топова пробије преко океана којим су господарили енглески бродови.

ОСВЕТА

Капетан „Ренцера“ се спретно успентра из чамца на адмиралски брод, приђе адмиралу, скиде двороги шешир, поклати се и представи:

— Капетан Џон Пол Џонс! У служби Сједињених Америчких Држава!

— Част ми је што сам вас упознао! — рече адмирал проучавајући с још већом знатижељом неочекиваног госта. — Ваше име је познато у Француској!

Адмирал Луја XVI није претеривао. Французи су много слушали о подвизима Шкотланђанина Џон Пол Џонса који је као гусар издавао много јада Енглецима, јер није могао да им оп-

потом. — Да се не желите придружити флоти мог краља који је непријатељ ваших непријатеља?

— Не, господине! — гусар је умео отмено да се понаша. — Мада би то била превелика част за мене. Моја влада ми је поверила и наредила да у Холандији преземем фрегату „Индијанку“ коју је наручила и унапред исплатила амстердам-

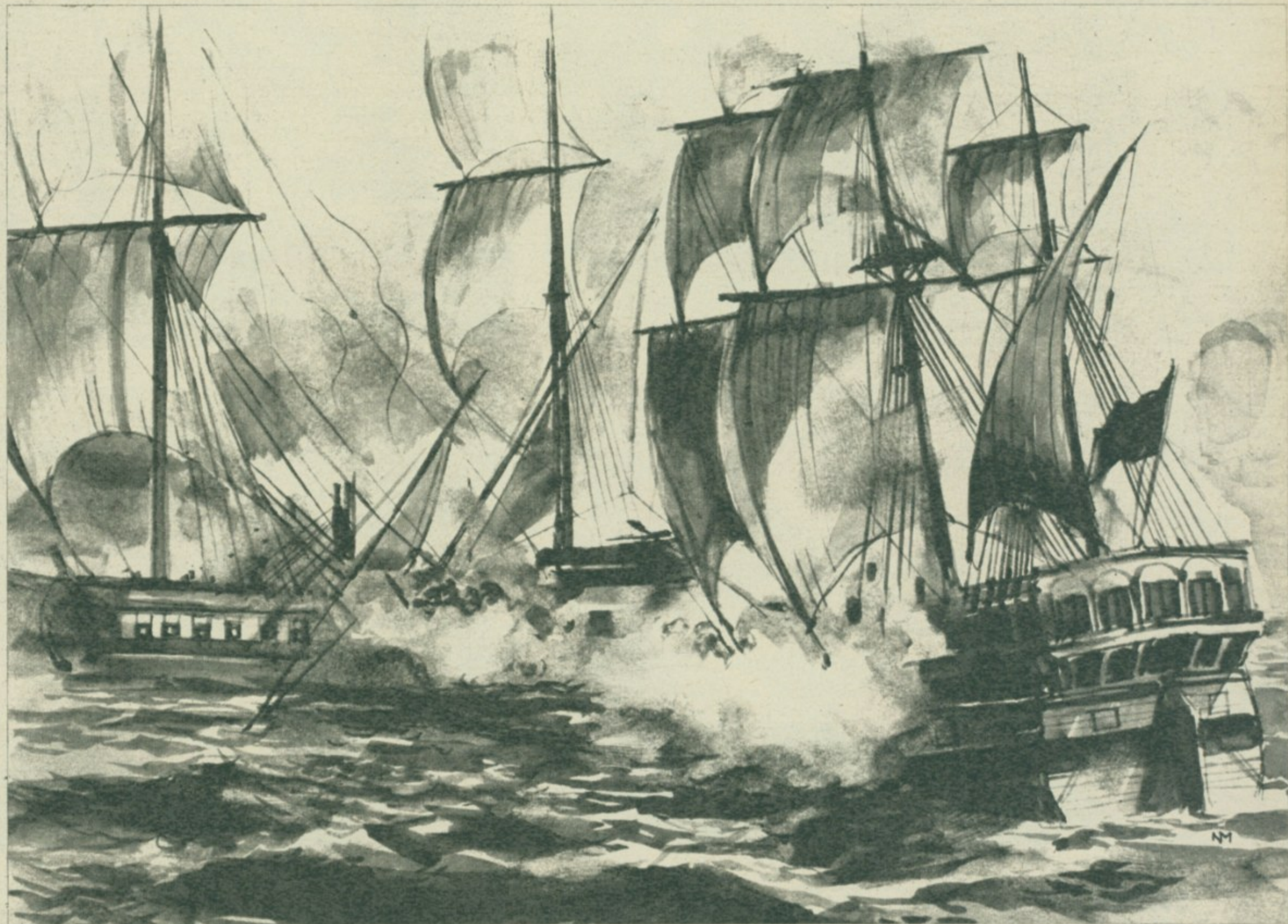
овде, у Француској, с том разликом што вас ми сматрамо јунаком, а Енглези разбојником? Ако вас ухвате, обесиће вас! Холандија је савезник Енглеске и не верујем да ће вам предати „Индијанку“! Молим вас да будете разумни. Спреман сам да вам издам „гусарски патент“ његовог величанства Луја XVI. Пловићете под француском заставом и нико неће смети да вас сматра нерегуларним војником!

— Захваљујем вам, маркиже, и жалим што морам да вас одбијем — поносно рече Џон Пол Џонс. — Али ја не могу да пловим под другом заставом! Док будем жив, на катарци мог брода лепршаће заставка Сједиње-

— Добро! — рекао је мирно капетан Џонс. — Отећу један енглески ратни брод!

„Ренцер“ је готово месец дана пловио око британских острва и Ирске тражећи погодан плен. Џонс је потопио неколико мањих бродова, запалио луку Вајтхевен, пробио се кроз један непријатељски обруч. Кад је сазнао да је у луци Бел-фаст усидрена велика ратна фрегата „Дрејк“ одлучио је да баш њу зароби и на њен јарбол истакне америчку заставу.

Био је празник. У бел-фастској луци одржавала се регата у којој је учествовало мноштво бродова и већих чамца. Џонс је хладнокрвно, покривши цирада-

рости што су у потоцима крви угушили устанак Шкотланђана у корист принчевог Стјуарта 1746. годину дана пре него што се Џонс родио. Гусара који је, чим су северноамерички колони дигли устанак против матице земље захтевајући независност, први на јарбол свог брода окачио заставу независности: звечарку на жутом пољу.

Адмирал је повео госта у своју луксузну кајуту и послужио га вином.

— Шта вас је довело у Брест, капетане? — запита

ском бродоградилушту. Чим овде, с вашим допуштењем, обновим залиху воде, крећем за Холандију!

— Дивим се вашој храбрости и желим вам срећу, али ми је дужност да вас опоменем да се чувате! — рече замишљено маркиз.

— Чега, адмирале? — на на изглед доброћудном, округлом лицу капетана Џонса засветлише очи птице грабљивице. — Чега?

— Ви знате да Енглези не признају вашу владу и генерала Вашингтона! Зар не знате да је ваше име још познатије у Енглеској него

них Америчких Држава! А што се тиче Енглеца, прочитали сте, ваљда, шта пише на мојој застави?

НАПРЕД, ЂАВОЛИ!

Француски адмирал је био у праву. Кад је капетан Џонс, пошто је смело препловио Ламанш, пробивши се између бројних енглеских бродова, стигао у Амстердам, Холанђани су одбили да му предају „Индијанку“.

ма име „Ренцер“, без икакве заставе на јарболу, упловио у вучје раље.

„Ренцер“ је полако, док су се око њега вртили учесници регате, пловио према усидреној фрегати. Видео је сигнале којима су с фрегате тражили да им одговори ко је и шта жели, али се није на то освртао. Кад је био на домету пиштоља, с „Дрејка“ се одвојио чамец и запловио према „Ренцеру“. Млади официр који се довео чамцем, пређе на „Ренцер“ и бахато запита гусарског капетана:

СВИЛИ

— Зато не одговарате на питања? Ко сте ви?

Гусар се дуго смешкао. Онда процеди у слоговима:

— Џон Пол Џонс! Не ма-шајте се мача, господине!

Затим се окрете морнари-ма који су стајали као за-пете пушке:

— Напад, ђаволи! Ватра!

»ДРЕЈК« СПУШТА ЗАСТАВУ

На јарбол је полетела звечарка на жутој свили, спало је платно с имена „Ренцер“, грунуло је девет топова с десног бока гусарског брода, а сва једра на њему су се расцветала.

„Ренцер“ се у брзом спретном маневру окретао око себе да би и топове на другом боку усмерио према противнику. Капетан Џонс је дохватио мегафон и викнуо пут „Дрејка“:

— Џон Пол Џемс, амерички гусар! Предајте се!

„Дрејк“ је одговорио плотуном. Џонс командова:

— По главном јарболу, пали!

Планула је салва с левог бока „Ренцера“. Главна катарка на фрегати се преломила и велика једра су се срушила на изненађене енглеске морнаре. После трећег плотуна с гусарског брода на енглеској фрегати су 42 морнара, од њих 160, били мртви.

„Дрејк“ је лагано спустио заставу. Капетан Џон се окренуо тобџијама:

— Браво, ђаволи! Били сте дивни!

„Дрејк“ је, с америчком заставом на јарболу и сто-тинак зарбољеника под палубом, полако испловио из Белфаста у пратњи „Ренцера“.

Капетан Џон је наставио да крстари морима на новом броду под новом устаничком заставом која је имала тринаест звезда, за сваку побуњену државу по једну, борећи се за независност Америке. Краљ Француске Луј XVI одликовао га је и поклонио му златни мач. После мира којим су САД добиле независност амерички Конгрес је најзаслужнијим борцима за слободу исковао комеморативне медаље. Дobili су их генерали Вашингтон, Вејн, Морган, Гејтс и Грин и један једини гусар: Џон Пол Џонс.

Легендарног оснивача ратне морнарице Сједињених Држава овековечио је у свом роману „Пилот“ познати писац „Кожне чарапе“ Фенимор Купер.

А. Р.

У другој половини маја 1804. године Карађорђе пође с војском од Пожаревца до Смедерева, опколи град и поче га тући топом. Смедеревски Турци, мирни до тада, послају једну делегацију Карађорђу. Вожд их прими.

— Бег Ђорђе — рекоше Турци — немој да се бидемо, иди ти на Београд, па шта са Београдом урадиш и ми ћемо пристати.

Саслуша их Карађорђе, па пошто размисли рече да неће нападати град под условом да они не пређу одређену границу. И рече којом би она линијом ишла. Турци прихватише. Карађорђе онда одреди за војводу Смедеревске нахије Ђушу Вулићевића, који се међу првима из овог краја придружио Карађорђу и кога је овај поставио за старешину свих устаника Смедеревске на-

● ИЗ КАРАЂОРЂЕВИХ ВРЕМЕНА ●

ПАНИКА У СМЕДЕРЕВУ

хије. Затим диже главнину снага и оде.

Време је полако протицало, а обе стране су се чврсто придржавале договореног. Међутим, једног октобарског дана Ђуша се поднапије у једној кафани, појаше коња и са два момка крене на Ђуприју која је била граница између Срба и Турака.

— Стој! — викнуше турски стражари коњаницима.

Војвода Ђуша није ни хајао за то. Турци припуцаше и Ђуша паде мртав с коња, а она два момка пожарише натраг, у српски део.

Вест о Ђушиној погибији пролете сокацима. Нико није тачно знао како се то збило, али страх од неизвесности био је велики и градом завлада паника. Све што је било српско диже се да бежи. Колоне избеглог народа према Вучаку и Шугавом долу отегоше се.

Кад се у турском делу дозна за Ђушину погибију, наста метеж. Ни ту нико није знао шта се стварно догодило, али су многи слутили да се Срби спремају за напад кад је већ дотле дошло да на стражаре крене сам војвода Ђуша. Због тога се Турци повукоше у град и утврдише очекујући напад. Али, од напада не би ништа и не прође дуго, а Турци утврдише да су Срби напустили варош. Прво бојажљиво, а онда све храбрије, кренуше кроз српски део и — оргијање замени страх. Турци се разлетеше по опустелим српским кућама и настаде невиђена пљачка. Није било куће која није имала бурад са вином и ракијом. Пошто их није

било могуће изнети, Турци почеше да пуцају у бурад. Ускоро је варош трештала од пуцњаве, као да се у њој води најжешћи бој. Вино и ракија текли су потоцима.

Чим је чуо за Ђушину погибију и за све оно што се после догодило, Карађорђе пожурџи са војском према Смедереву, сатера Турке у град и отвори топовску паљбу. Турци су били добро утврђени и чекали су спремни напад устаника. Међутим, без икаквог видљивог разлога Карађорђе поче повлачити војску. Али остави за собом скривених 600 добро наоружаних момака.

МАЛО ЈЕ КО ЗНАО ИСТИНУ О ПОГИБИЈИ ВОЈВОДЕ ЂУШЕ, ТЕ СТРАХ ОД ОСВЕТЕ ЗАВЛАДА НА ОБЕ СТРАНЕ, И МЕЂУ ТУРЦИМА И МЕЂУ СРБИМА.

За главном Карађорђевом колоном ишла је, заостајући, мања група устаника. Кад Турци видеше да се Срби повлаче, излете из града и почну да гоне ону заосталу групу. Ови ударе у бег вичући из свег гласа:

— Ето Турака, ето Турака!

Пројуре тако поред оних 600 скривених момака, а Турци, занети гоњењем,

нису ни приметили клопку. Ови их пусте да наставе гоњење и они улете у град и почну да убијају све што се није предавало. Видевши шта се дешава, Турци појуре натраг, али гоњени Карађорђем. Тако су се нашли између две ватре. Смедеревски град је пао 14. новембра 1805, а устаници су запленили 16 топова и много муниције. М. С.

ЛОНАЦ КОЈИ ВЕНЕ

У једном познатом кинеском ресторану у Сан Франциску недавно се запослио Лик Чан, стручњак за справљање кинеских специјалитета. Али, у овај ресторан он није привукао сладokusце добро скуваном храном, већ начином украшавања посуда у које је сервира.

Наиме, уместо да ту храну ставља у стандардне посуде од метала, порцулана или стакла, Лик Чан је сипа у лонце и шерпе од кора лубеница, бундева, поморанџи или банана. Свакако, једно од његових ремек-дела је ова лубеница (на слици) у коју је сипао скувано месо, помешано са

шампињонима, разним поврћем и зачиницима.

А да би направио тај веома цењени кинески специјалитет било му је потребно само два часа рада, док је за прављење посуде утрошио читавих 10 сати.

— Треба нарочиту пажњу обратити на боју коре лубенице — каже Лин Чан — која мора да је свуда уједначена. А када из ње извадим „срж“, тек онда из кори, иглом, нацртамо шару, па на појединим местима скидамо зелени слој, некад дебео само пола милиметра а некад и читав сантиметар. Највише ми се допада да у кори гравирам змајеве, јер они, за нас Кинезе

представљају симболе среће и успеха.

Ипак, једина мана ових посуда је — што не могу да се перу, већ се после прве и једине употребе бацају. У противном, брзо би се сасушиле и увенуле.

ПОПОВ ВЕЛИЧАНСТВЕНИ

Стајао је држећи пред вратима директорове канцеларије. Послали су по њега. Шта то треба да значи? Можда су коначно схватили да његове акробатске вештине и трикови нису довољно добри за њих. Или можда хоће да га избаце из школе.

Сцена се одигравала у просторијама познате московске Државне школе циркуског и естрадног знања. Осамнаестогодишњи студент који је са стрепњом ишчекивао речи директора звао се Олег Попов — име за које ће једнога дана сазнати цео свет.

Врата су се отворила.

— А то сте ви, Попове — рекао је директор пријатељским гласом.

— Мислим да нећу.

— Како то мислите? Постоји ли неки разлог због којег не можете да идете?

— Не. Али ипак не могу да гледам тог клоуна.

— Глупости, наравно да можете.

— Не могу. Јер клоун о коме причате — то сам ја!

ПИЛЕ У САМОВАРУ

Био је то први наступ Олега Попова и то пред публиком којој ће остати веран до краја живота — децом. Обучен као кувар, вешто је жонглирао шерпама, лонцима и кутлачама. Тачка можда и није била нарочита, али деца су била одушевљена, а директор — заваран.

То још није морало да значи да ће млади клоун успети да избегне

Уђите. Хтео бих да вам дам један савет... Јуче сам био у клубу грађитеља метроа. Наступио је неки млади клоун. Предлажем вам да одете да га видите. Можда ћете нешто научити.

На расстану учитељ је омиљеном ђану поклонио своју клоунску напу. Било је то признање да је нови таленат рођен.

осредњост. Таленат је имао, то је било несумњиво. Али имали су га и многи пре њега. Оно по чему се разликовао и што ће му касније донети славу била је решеност да што мање личи на друге.

Рођен у Москви 1930. године, као сва деца волео је циркус а највише, свакако, клоунове. Тада још није могао ни да сања да ће једнога дана и сам засмејавати људе.

Рат је изменио живот младог Попова. Када му је 1943. године отац погинуо на фронту, дечак на

ЧАРОБЊАК СМЕХА

**Први клоун
на свету
који се
прославио
без устаљених
реквизита —
огромног носа,
црвених тачака
на образима и
смешне
фризуре —
био је
Олег Попов.**

сам да уради. И да би то себи доказао, остаје после часа да у празној дворани понови вежбе. На његову срећу, имао је публику — једну наставницу. Оно што је она, задивљена, видела осигурало је Олегу пријем у школу. Имао је тада свега четрнаест година.

ПОКЛОН СТАРОГ УЧИТЕЉА

Имао је среће да му учитељ буде и један од највећих совјетских клонових старије генерације — Павел Боровиков. Када је 1949. године Олегово школовање завршено, воз којим је млади уметник кретао у свој поход на свет забаве испратио је и његов учитељ. Стари клоун предао је тада омиљеном ученику и своју годинама чувану клоновску капу.

Слава је дошла брзо. Нешто се у наступима овог младог клоуна заиста разликовало од онога што су људи били навикли да виде. Рођен је нови тип клоуна који није више

само смешна маска већ препознатљиво људско срце.

Иако је задржао прешироко одело, остали реквизити класичног клоуна њему нису потребни. Не греба му ни јарко црвена коса, ни огроман нос, ни пренаглашена шминка. Улази у арену смећећи се искрено. То је осмех који разоружава и одмах између извођача и публике ствара невидљиву нит симпатије.

У једној од својих нумера Олег улази у арену и гледа тачку на жици. У очима му се, одједном, јав

И у тренутку када помислите да је сјајан, све још једном креће наопако и пред собом, убеђени сте, захваљујући одличној глуми и вештини, опет имате невештог почетника коме у сваком тренутку прети пад...

Ова већ

Ова већ славна тачка на жици можда је најбоља илустрација нове поруке коју овај модерни клоун кроз смех нуди људима. У њој је човек на моменте и смешан, али он ипак не престаје да се бори и не можете да му се, иако кроз смех, не дивите.

Тај благи хумор који одбија да се бави људским глупостима и манама освојио је свет. О томе говоре и тријумфалне турнеје које је педесетих и шездесетих година имао. Један за другим, освојио је својим шармом Париз, Рим, Лондон и Амстердам. Са истим одушевљењем гледали су га и у САД, Канади и на Куби. Смех који он нуди људима разумљив је свима.

Кажу да најсмешнији клоун на свету и данас сваку нову тачку изводи прво пред децом — публиком којој највише верује. Ако се деца смеју, он зна да је успео.

М. И.

ла нека чудна искра. Зашто да и сам не покуша? Он то и чини са готово погубним последицама у почетку, али, мало помало, у његовим покретима све је више сигурности. Не заборављајући комичне ефекте, на крају се претвара у правог чаробњака на жици. Танко уже постаје мрежа за спавање у којој се Олег, дремуцајући, одмара. А онда, поново скок и још неколико беспрекорних акробација које изводи као да се креће по чврстом тлу.

себе преузима улогу хранитеља породице. Тако доспева у литографско одељење „Правде“ где је научио да поправља штампарске машине и да барата алатом, што ће му касније добро доћи.

И данас славни клоун, не без поноса, истиче да већину компликованих реквизита за своје тачке прави сам. Ту спада и једна машина за прање веша која се на додир распада у парампарчад, аутомобил препун драгулија које после експлозије лете у ваздух и самовар у којем се бело пиле претвара у црно.

Још док је радио у штампарији Олег је слободно време посвећивао спорту. Ускоро су вештина и изванредан осећај за равнотежу учиниле од њега звезду локалног омладинског клуба. Случај је хтео да су чланови клуба вежбали у згради Државне школе циркуса.

Олегова велика жеља — да присуствује једном од часова у школи — убрзо се остварила. То што је видео, знао је, могао би и

Велики број реквизита за своје тачке Попов прави сам. Ту спада и једна машина за прање веша која се на додир распада у парампарчад.

ТРАГИЧНА АВАНТУРА МАРКА МАРУЛИЋА

Али би хрватска књижевност имала свог првог великана у Марку Марулићу да није било једног трагичног догађаја из његове младости? На то питање не може се поуздано одговорити. Ипак, та крваво завршена авантура толико је психички обележила песника, да се морала одразити и на његово дело.

Збивања из једне разуздане ноћи нису одмах доспела у јавност, иако су за последицу имала два живота мање. Чак је и дуго после Марулићеве смрти тај скандал брижљиво заташкаван, пошто је умро слављен као — светац! Други дал-

ОВАКО ЈЕ МАРКА МАРУЛИЋА (1450—1524) ВИДЕО ВЕЛИКИ ВАЈАР МЕШТРОВИЋ. КАКО ЈЕ СТВАРНО ИЗГЛЕДАО МОЖЕМО САМО ДА НАГАЂАМО, ПОШТО НИЈЕ САЧУВАН НИЈЕДАН ПОРТРЕТ ИЗ ЊЕГОВОГ ВРЕМЕНА!

матински светац после светог Јеролима... Тек готово два столећа доцније описао је италијански путописац Ђузепе-Антонио Костантини догађај о којем се у Сплиту и даље говорило само у потаји, а који по свом садржају превазилази чак најсмелије Бокачове приче из „Декамерона“.

Када се, 18. августа 1450. године родио Марко Марулић, Сплит је већ три деценије живео под заставом Млетачке Републике. Био је једна од највећих лука медитеранског света који је тих година почињао да гори ренесансном грозницом. Марко је угледао свет као прво дете једне од петнаест породица сплитског племства. Име је добио по деди, сплитском зеленашу, а презиме Марулић — најчешће је, од неколико која је употребљавао!

УЗ ПЛАМЕН СВЕЋЕ

Та је збрка, додуше, била обична ствар у времену када је било отмено италијанизирати или латинизирати име и презиме и када начин на који се ово друго одређивало, још није био устаљен... Тако се Марко презивао и Де Мароли, Марулус или Марул, па затим Печенић, Пеценић, Пецинић, Пицинић.

Марулићеви, који су — како се верује — дошли са византијског истока у 11. или 12. веку, нису спадали у велике богаташе. Али, Марко је, као и његова браћа и сестре, одрастао у обиљу, у кући која је знала за сјај сребрног посуђа и златом везену одећу. Међутим, у њој се надасве ценила књига. Једини Марулићев биограф из оног времена, иначе његов пријатељ Никола Ђожичевић, написао је да је Марко још као дечак не ретко остајао до дубоко у ноћ нагнут над неки кодекс (старинску књигу), обасјан пламичком свеће... Ипак, младић који је без сумње волео науку и стекао изузетно образовање, волео је, исто тако, живот и забаву, волео је да се лепо одене, радовао се песми или купању на Бачвицама.

ЈУЛИЈА СА ДВА РОМЕА

Када се вратио из Падове у којој је, на једном од најстаријих у најугледнијих универзитета у Европи завршио студије права, Марко је у Сплиту водио живот уобичајен за ондашњу племићку младеж. Често је про-

ГРЕХ СПЛИТСКОГ ДАНТЕА

водио вечери у дому Папалића, у кругу научника и уметника, где се у великој, готској дворани високих прозора и изрезбарене, дрвене таванице, свирало у леут и гитару, где су се читали стихови, расправљало о уметности.

Марко је већ тада био веома цењен — његови љубавни стихови пленили су ренесансна срца. Изгледа да је те прве своје песме доцније, у кајању, сам уништио, пошто никада нису пронађене. Вероватно су га подсећале на вече када је са једним од три брата Папалића, који му је био и најбољи пријатељ, кренуо — на већ уобичајено место.

Била је то једна узана улица с бока кнежеве палате, на коју је, са висине,гледао прозор спаваће собе кнежеве кћери. Два младића имала су са лепом Италијанком чудан договор: улазили су у њену собу наизменично. Док је један био унутра, други је, кавалерски, чувао стражу на улици. Да би се попели до прозора уз окомити камени зид, служили су се једним повећим гвозденим чекрком и дебелим, свиленим уже- том.

Те ноћи требало је да се пење Марулић, али пријатељ га је преклињао да му

уступи ред. Толико му је, чини се, било стало до тога, да је Марулић најзад ипак попустио, мада невољно.

До зоре је све текло као и обично. Марко је шеткао улицом, лево-десно поред че- крка. Али, када је време уобичајено за излазак прошло, почео је да брине. Прегнуо га је тресак — са оног прозора нешто је пало на плочник. Марко се осврну и угледа велику, увезану врећу!

ЖИВА ЗАЗИДАНА

Полако је отворио и — у- мало се није онесвестио. Помолила се прво одсечена Папалићева глава, а затим, искапањени и остали делови његовог тела. Као у бу- нилу, Марко је пренео тај крвави терет до свог врта и тамо га покопао. После то- га, по писању италијанског хроничара, повукао се у са- моћу, у Нечујам на Шолти, где је, одевен у кострет, по- стио, шибао се и живео да- леко од света.

Да ли је тамо боравио го- дину, две или више, остало је неизвесно, као што није баш поуздано ни то да ли је уопште ишао на Шолту од- мах или тек много доцније, како наводе други истори- чари.

ЗАШТО ЈЕ ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ ПЕСНИКА 15. ВЕКА УНИШТИО СВОЈЕ ПРВЕ СТИХОВЕ МАДА СУ ИМ СЕ САВРЕМЕНИЦИ ДИВИЛИ? ОБЈАШЊЕЊЕ ЈЕ, ИЗГЛЕДА, У ЈЕДНОЈ КРВАВО ОНОНЧА-НОЈ АВАНТУРИ...

Углавном, Марулић, који је доцније постао један од најугледнијих Сплићана са многим важним функција- ма у управи града, никада није могао да се опорави од шока који је доживео оне ноћи. Није се ни женио. Трећи виновник трагичне авантуре, кнежева кћер, прошла је онајгоре: по о- чевом наређењу била је жи- ва зазидана. Када је та зи- дина после много година срушена, пао је и њен ко- стур са напола трулим де- ловима одеће...

На Марулићево књижев- но дело ово се, евентуално, могло одразити тако што је оно изразито хришћанског карактера — у складу са потоњим, покајничким схва- тањима песника. Наравно, његова вредност је у дру- гим одликама: „Јудиту“, пр- ву драму написану хрват- ским језиком, кресе изван- редни стихови, снажан пес- нички израз и патриотски дух. Јер, мада се њена рад- ња догађа у библијској про- шлости, јасно је да је уте- рена против Турака који су у Марулићево време озбиљ- но угрожавали Далмацију и Сплит.

По „Јудиту“, делу које је утрло пут наредном вели- кану хрватске књижевно- сти Петру Хекторовићу, на- зван је Марулић сплитским Дантеом. Оставио је он и многа друга дела на хрват- ском, италијанском и латин- ском, преводио је и са грч- ког, а први је наш научник који се систематски бавио и археологијом, па је и ту зна- чајан колико и у књижев- ности.

Ипак, о животу овог ве- ликог писца не зна се мно- го. Чак није тачно утврђено ни место на којем се нала- зио Марулићев дом!

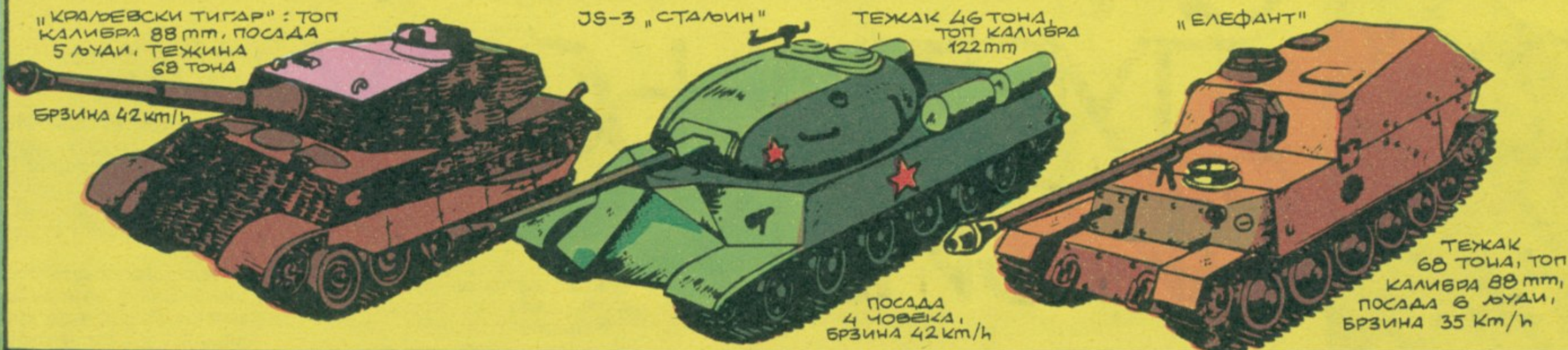
Гвоздени чекрк који је Марулићевог пријатеља од- вео у смрт данас се чува у Музеју града Сплита.

М. Крстуловић

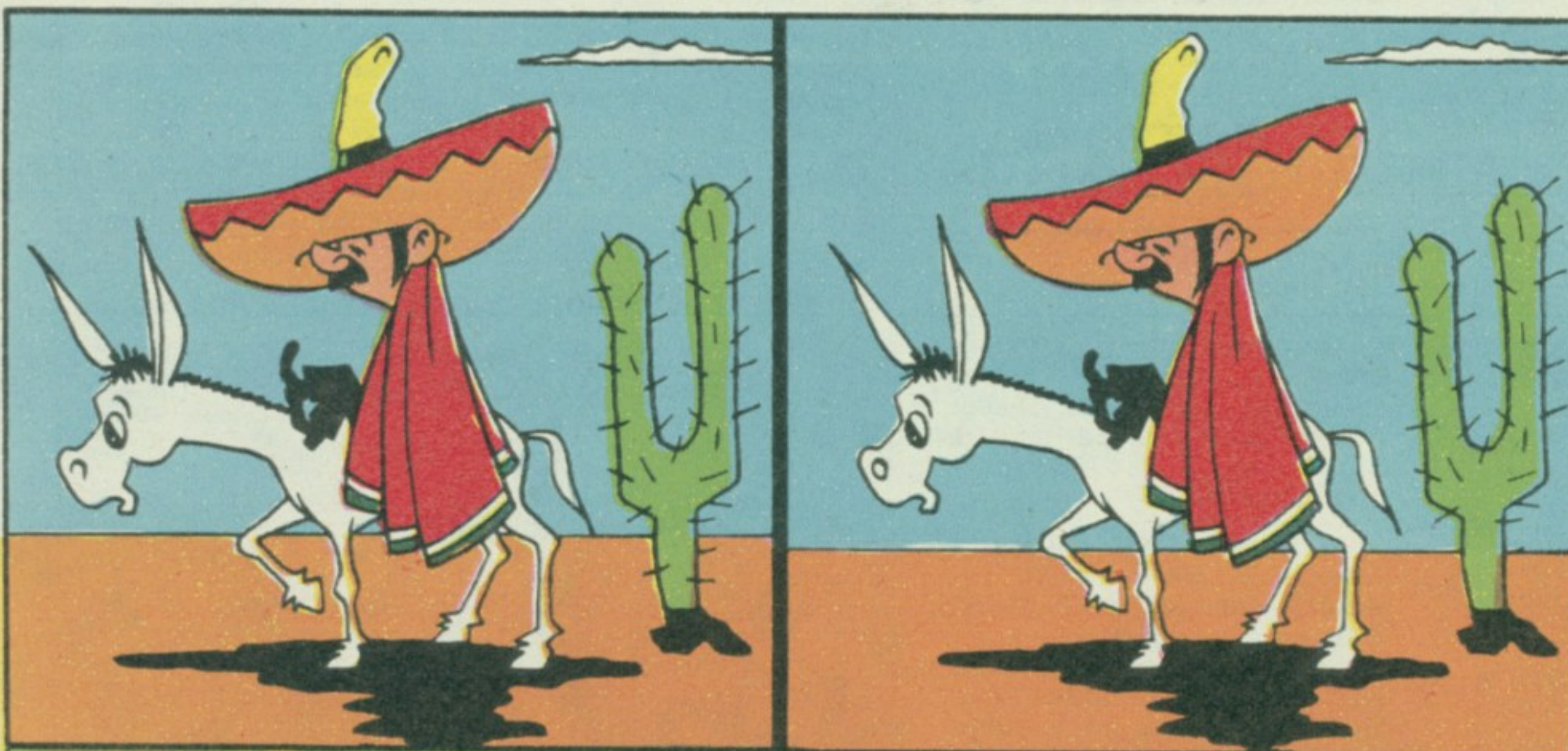
ШРАФКО

ТОКОМ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА ПРАВЕ СЕ САВРШЕНИЈИ И СВЕ ТЕЖИ ТЕНКОВИ. ЈЕДАН ОД ЊИХ ЈЕ НЕМАЧКИ ТЕНК ЗВАНИ "КРАЉЕВСКИ ТИГАР" (БИЛА СЕ ПОЈАВИЛА ВАРИЈАНТА ТЕНКА СА ЦЕМЕНТНОМ ПРЕВЛАКОМ ЗА ЗАШТИТУ ОД КУМУЛАТИВНИХ ЗРНА). СОВЈЕТИ ИМАЈУ СВОЈ ТЕНК "СТАЉИН JS-3" КОЈИ ЈЕ ОДЛИЧНО ОКЛОПЉЕН И ИМА НЕУПАДЉИВУ СИЛУЕТУ. НЕМАЧКИ ЛОВАЦ ТЕНКОВА "ЕЛЕФАНТ" (СЛОН) УБРЗО СЕ ПОКАЗАО НЕДОВОЉНО ЕФИКАСНИМ ЗБОГ СЛАБЕ ПОКРЕТЉИВОСТИ.

ПРОЈЕКТИ РАЗНИХ ТИПОВА ТЕНКОВА ТОКОМ РАТА ЧЕСТО СУ ЗАСТАРЕВАЛИ ПРЕ НЕГО ШТО СУ И БИЛИ УПОТРЕБЉЕНИ. ТО ЈЕ БИО СЛУЧАЈ И СА БРИТАНСКИМ ТЕНКОМ "КОРЊАЧА" (TORTOISE) КОЈИ ЈЕ УЗЕТ У РАД 1942. А ЗАВРШЕН ТЕК 1946. КАДА ЈЕ ВЕК БИО ЗАСТАРЕО. ИСТУ СУДБИНУ ДОЖИВЕО ЈЕ НЕМАЧКИ "Т-28". НЕМАЧКИ ТЕНК "МАУС-1" МАДА ЈЕ У ПОЧЕТКУ ИМАО ИЗГЛЕДА НА УСПЕХ, ЈЕР ЈЕ ЗАПОЧЕТ 1943. А ЗАВРШЕН 1945, ЗАРОВЉЕН ЈЕ ПРЕ НЕГО ШТО СУ ПОЧЕЛЕ ПРОБЕ.

ЗА ЗАБАВУ

ОСАМ РАЗЛИКА

Ова два цртежа Мексиканаца на магарцу разликују се у осам појединости. Нађите их.

ОДГОВОР:

1) Пантика на comberry; 2) набор на уху; 3) врх пипете је крајњи; 4) зупаф дужин; 5) нос; 6) хоризонт је нижи; 7) на катус има мање боља; 8) сенка испод магарца је краћа.

»МАТРИЈОШКЕ«

Ових пет руских лутака популарно названих "Матријошке" на први поглед изгледају потпуно исте. Међутим, само су четири исте док се пета разликује. Која?

ОДГОВОР:

4. "Матријошка" број

ОТРОВ ЗА ПУСТИЊСКУ „ЛИСИЦУ“

Нема доказа, али је могуће, да је тај напад био Хитлеров одговор на Ромелов ултиматум.

ЧУДЕСНО ОЗДРАВЉЕЊЕ

Три дана после напада на Ромела, 20. јула 1944. године Хитлер је чудном игром случаја избегао смрт. „Операција Валкире“, завера виших официра и антинацистички настројених цивила, није успела. Бомба коју је у „Вучју јазбину“ унео гроф Клаус фон Штауфенберг, експлодирала је на два метра од Хитлера, убила три човека и десеторицу ранила.

Хитлерова освета била је сурова. Сви у које се и најмање посумњало да су учествовали у атентату или знали за њега, били су побијени са члановима својих породица. Историчар другог светског рата Вилијем Шајер тврди да је било побијено укупно 4980 људи. Међу њима је био и Ромелов

Име генерала Ромела први пут се прочуло у мају 1940. године кад је на челу Седме оклопне дивизије муњевито продро дубоко у Француску. Две године касније, кад је са чувеним „Афричким корпусом“ притиснуо Британце 10 км од Александрије, Хитлер га је унапредио у фелдмаршала, а Енглези су га прогласили најбољим војсковођом другог светског рата и дали му надимак „Пустињска лисица“.

Ервин Ромел је сасвим заслужено стекао звучни надимак. Захваљујући лукавости и ванредном смислу за импровизације, задао је маршалу Монтгомерију и његовој Осмој армији грдне муке. У једној прилици Енглези су опасно прикљештили Ромелове јединице. „Пустињска лисица“ је знала да извиђачи РАФ-а свакодневно из ваздуха снимају немачке положаје, па је наредио да две ноћи сва немачка моторна возила непрекидно крстаре тамо-амо кроз околну пустињу, остављајући у песку безбројне трагове. На основу извиђачких снимака Енглези су закључили да су немачке снаге далеко бројније и јаче него што су у ствари биле, па су се повукли.

Другом приликом, кад је издао наређење за напад, ађутант му је обесхрабрено саопштио да је само шест оклопних кола способно за окршај.

— Онда нападните прашином! — грмуо је.

Сви немачки мотоцикли, аутомобили и камиони појурили су у концентричним круговима кроз пустињу. Кад је облак песка и прашине застро видик, шест Ромелових тенкова јурнуло је према непријатељским положајима. Уверени да их напада читава Ромелова дивизија, Енглези су одступили.

ПРОТИВ ХИТЛЕРА

Ромел је био војник од главе до пете. Никада није припадао Национал-социјалистичкој партији, занима-

Сахрана са највишим почастима

ла га је само војничка каријера, а о политици није много размишљао.

За време вешто вођених, али безизгледних борби у Африци, први пут је почео да размишља о фиреровом презирању људских живота. Знао је да је „афричка кампања“ изгубљена, да су све жртве бесмислене, па је затражио од Хитлера дозволу да се повуче са Црног континента и спасе хиљаде и хиљаде својих војника.

— Победите или умрите! — грубо му је одбрусио Хитлер.

Пре него што су Немци капитулирали у Тунису, у мају 1943, Хитлер је наредио да Ромел напусти „Афрички корпус“ и постане члан његовог ужег круга.

Изгледа да је тек у тешњем додиру с Хитлером и његовим најближим сарадницима Ромел схватио шта значи национал-социјализам: масовна убиства, гестаповски терор, конц-логори, злочини у окупираним земљама.

— Водио сам честити рат, а они су поплували моју униформу! — рекао је једном приликом војном команданту окупираних Француске генералу Карлу Хајнриху фон Stilпнагелу.

Кад је постало јасно да савезници припремају инвазију, Хитлер је одредио Ромела за команданта јединица које ће се супротставити инвазионим снагама у Нормандији. Искусном ратнику је одмах било јасно да нема ни довољно трупа ни довољно ратног материјала да заустави искрцавање.

Одлучио је да покуша спасти оно што се још може: у априлу 1944. године тајно се састао с генералом Фон Stilпнагелом, једним од вођа генералске завере против Хитлера.

ОДГОВОР НА УЛТИМАТУМ

У нади да се може постићи нешто боље од безусловне капитулације коју су затражили савезници, Ромел је предложио да, не обавештавајући Хитлера, понуде Монтгомерију и Ајзенхауеру примирје.

— Повућићемо наше јединице до Зигфридове линије и препустити Западну Европу савезницима! — рекао је. — На истоку ћемо наставити да се боримо против болшевика на скраћеном фронту од ушћа Дунава до ушћа Њемена. Бранићемо западну цивилизацију! Заузврат, Американци и Енглези престаће да бомбардују наше градове. Моји верни тенкисти заробиће Хитлера. Извешћемо га пред немачки суд. Не би било добро да га убијемо и направимо га мучеником!

Шестог јуна савезници су се искрцали у Нормандији. Ромел је 15. јуна послао Хитлеру ултиматум тражећи да се сместа поведу преговори о примирју. Дао је фиреру четири дана за одговор.

Два дана касније, 17. јула, док се Ромел враћао са првих линија фронта, изненада су се код Ливаора

над његовим аутомобилом појавила два авиона с британским ознакама. Први је ракетом погодио кола из којих је излетела „Пустињска лисица“. Затим је други из пикеа отворио ватру из митраљеза и топова. Ромела су пренели у болницу у бесвесном стању с фракту-

Немачка Врховна команда саопштила је да је фелдмаршал Ромел умро од последица рана задобijenih приликом авионског напада на његов аутомобил. Истина је, међутим, другачија.

рм лобање, две ране на слепоочници, једном на јавици и тешко повређеним левим оком.

Историчари су после рата у архивама РАФ-а потражили податке у том нападу. Нигде није забележено да је неки британски авион 17. јула предвече напао усамљени ауто код Ливаора.

пријатељ, војни командант Француске Фон Stilпнагел. Пре него што су га задали, гестаповци су од њега извукли признање у коме је поменуо и свој разговор с Ромелом.

„Пустињска лисица“ је избегла непосредну Хитлерову освету, јер су лекари сматрали да ће умрети од

Ромел, стратег кога су поштовали и противници

задобијених рана. Зачудо, Ромел се опоравио. Почетком јесени већ је био у пуној снази само што му је лево око било парализовано.

Тринаестог октобра увече у својој вили код Улма добио је обавештење да ће га следећег дана посетити генерали Бургдорф и Мајзл да би му предали наређење којим га Хитлер одређује за команданта једне новоформиране јединице.

— То ми се не свиђа! — замишљено рече Ромел седамнаестогодишњем сину Манфреду који је управо дошао у кратку посету. — То је подмукла фирерова замка!

Следећег дана у подне стигли су генерали Бургдорф и Мајзл. Галантно су пољубили руку Ромеловој жени, а домаћину су изразили Хитлерово задовољство на чудесном оздрављењу.

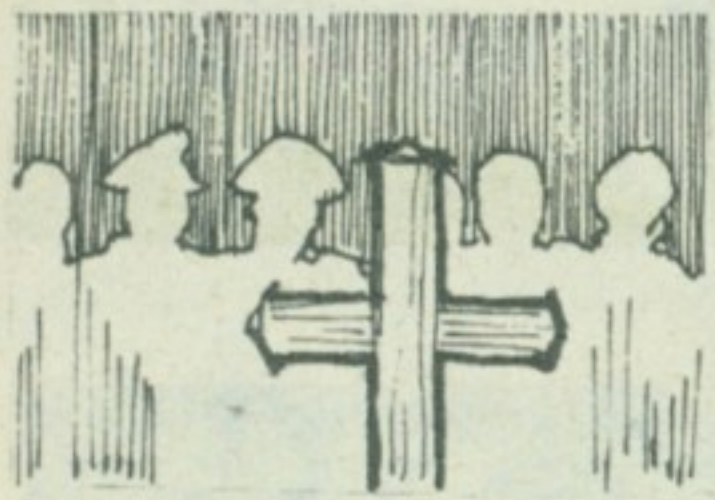
После ручка гости су изразили жељу да насамом разговарају с фелдмаршалом. Ромелова жена, син и ађутант, капетан Адлингер су изишли из трпезарије.

Непун сат касније Ромел је ушао у салон у којем су га њих троје очекивали.

— Кроз пола сата бићу мртав! — рекао је мрачно. — Пре него што су га удавили, Фон Стилнагел је поменуо моје име. Хитлер ми препушта избор: да се сам отрујем, или да ме осуди јавни суд! Ако не извршим самоубиство, уништиће и вас и друге чланове наше породице. Ако се јубијем, сахраниће ме са свим почастима, а ви ћете уживати пензију немачког фелдмаршала. Хитлер изричито жели да немачки народ не сазна за издају свог најпопуларнијег војсковође! То су ми Мајзл и Бургдорф испричали с циничним уживањем.

На кратком путу од своје виле до Улма Ромел је испио отров. У Улму су Бургдорф и Мајзл предали леш болници. Примаријус је предложио да се изврши обдукција.

— Није потребно! — суво је рекао Бургдорф. — Берлин се о свему побринуо!

Канцеларија Трећег Рајха и Врховна команда су издали саопштења да је легендарни фелдмаршал Ервин Ромел умро од последица рана. Сахрањен је уз велику помпу 18. октобра 1944. године. Погребу су присуствовали највиши нацистички функционери и виши официри. Фелдмаршал Фон Рундштат је у име Хитлера одржао потресан говор.

После сахране Фон Рундштат је понудио руку Ромеловој жени. Она га је ошинула погледом пуним мржње и презира и окренула се.

А. Р.

Његово име знало је свако дете, а подвиге које је извео препричавала је цела земља...

Обавештење је стигло у подне. Био је јун 1954. године. Тражени човек, један војни дезертер, виђен је како улази у неку кућу у Мичаму, четврти у јужном делу Лондона. Локалној полицијској станици наређено је да се одмах позабави овим случајем.

Један од полицајаца коме је задатак поверен био

као склониште бегунцу.

Време је пролазило, али се ништа није догађало. А онда, као да је нешто наслутио, Холман је изненада одлучио да види шта се дешава испред куће. Стигли су на време да виде како бегунац замиче за утао.

Рекс је сада могао да покаже шта уме. Покорвајући се на брзину из-

Потеру су наставили полицајци који су, скривени у близини куће, чекали да ступе на сцену. После краће борбе бегунац је био принуђен да се преда.

Тек сада је Холман могао да се врати свом верном пратиоцу. Баш када је, верујући да је мртав, хтео да га подигне, Рекс се померио, полако подигао главу, а онда с напором успео да се усправи. Неким чудом метак му је само окрзнуо ухо; претрпео је шок, а опекотине од барута привремено су га ослепиле.

Рањени пас убрзо се опоравио. За изузетну храброст коју је у хва-

њем три лопова који су опљачкали банку у Батерсију. Овај случај претворио је паметног полицијског пса у националног хероја и љубимца деце широм Енглеске. Том приликом постао је — сведок на суду.

После сведочења у Централном кривичном суду Лондона хиљаде писама стизале су на Рексову адресу. Сви су хтели да имају слику славног пса и његов аутограм — отисак шапе.

До краја живота Рекс је учествовао у сто двадесет успешно изведених хапшења и постао први полицијски пас кога су обучили да открива дро-

је и Артур Холман. Чим је чуо наређење, помислио је и на свог пса, петогодишњег вучјака Рекса III: — Биће посла и за Рекса — рекао је себи.

Метак у њушну

Овај црно-смеђи вучјак већ је имао за собом успешну каријеру полицијског пса и репутацију вештог ловца на криминалце. Само неколико тренутака пошто је вест стигла, Холман и Рекс већ су заузели положај иза куће за коју се претпостављало да је послужила

говореној наредби свог господара, он се једним скоком бацио у трк за бегунцем. Холман је заостао и у тренутку када је и сам изашао из угла угледао је нешто што му је следило крв у жилама.

Прогоњени је стајао нишанећи на пса који му се приближавао. Два пута је човек пуцао право на Рекса, али је оба пута промашио. Код трећег покушаја пас му је већ био тако близу да га је метак погодио право у њушку. Од силне пучња Рекс је полетео у ваздух, завртео се и беживотно пао на плочник. Изгледало је као да више никада неће устати.

тању бегунца показао добио је две медаље: једну од Народног диспанзера за животиње, а другу од Националног кинолошког друштва Велике Британије. Тако је постао први полицијски пас који је добио ова одликовања.

Пас — сведок

Ту Рексови подвизи не престају. Још једном његово име изговараће многи — овога пута храбри вучјак и његов господар прославили су се хвата-

гу. Доживео је, као што је и заслужио, и унапређење — премештај у „Летеће одељење“, у ствари, моторизовано одељење полиције. И овде је његово службовање праћено подвизима који су се данима препричавали.

Славни Рекс доспео је чак и на филм. Кажу да је његова „глума“ у „Полицијском псу“ бацила у заснак све остале глумце. Тако је Рекс доказао да је у свему што ради — увек најбољи.

Октобра 1956. храбри вучјак био је већ толико стар да су морали заувек да га успавају.

М. И.

БАВАЛУ

СТРИП

МАНДРАК: ИГРА СЛУЧАЈА

СВАКОГ ЈУТРА МАНДРАК, ПОТАР И КУВАР ХО-
ЈО ТРЕНИРАЈУ ЏУДО...

ЦРВЕНИ ТЕЛЕФОН!
БРЗО ДА ПОЗОВЕМ
МАНДРАКА!

МАНДРАЧЕ,
ЦРВЕНИ
ТЕЛЕФОН!

ХОЈО ЈЕ НОСИО ЦРНИ ПОЈАС И БИО
ЈЕДАН ОД НАЈБОЉИХ ЏУДИСТА НА
СВЕТУ...

ЏЕДЕ, УПРАВО
САМ ИМАО САС-
ТАНАК СА ХО-
ЈОМ И ПОТА-
РОМ!

ВЕЖБАЛИ СТЕ ЏУДО,
ЗАР НЕ? МАНДРАЧЕ, ИС-
КРСЛА СУ НОВА ПИТАЊА
У СЛУЧАЈУ БАРОН?

СТИЖЕМ
ОДМАХ,
ЏЕДЕ!

ЦРВЕНИ ТЕЛЕФОН БИО ЈЕ ДИРЕКТНО
ПОВЕЗАН СА СПЕЦИЈАЛНОМ ОБАВЕШТАЈ-
НОМ СЛУЖБОМ...

ЗВАО ЈЕ ЏЕД?
МОРАМ ОДМАХ ДА
КРЕНЕМ? САМО, ПРВО
ДА ЗАВРШИМ ОВО...

ИЗВИНИ ШТО
СИ ЧЕКАО?

ЈЕ ЛИ У
ПИТАЊУ
СЛУЧАЈ
БА-
РОН?

МОГЉ ЛИ
И ЈА ДА
ПО-
БЕМ?

ДА!

НИСАМ САС-
ВИМ СИГУРАН
КО ЈЕ ТАЈ
БАРОН?

ШТА ЈЕ
УЧИНИО?

ОН ЈЕ ЈЕ-
ДАН ЛЕП, БО-
ГАТ МЛАДИК
КОЈИ НЕШТЕ
ДЕМИЦЕ ТРО-
ШИ НОВАЦ?

МАНДРАК, ЛОТАР И НАРДА
НАПУСТИШЕ НЕОБИЧНО МАН-
ДРАКОВО ИМАЊЕ...

... НА КОМЕ СУ СЕ НАПАЗИЛЕ МНО-
ГЕ ПРЕПРЕКЕ - ЗИДИНЕ, ТУНЕЛИ И
ПРОВАТИЈЕ...

НИКАНО
ДА СЕ
НАВИК-
НЕМ НА
ОВАЈ
ПУТ?

НИ
ЈА,
НАР-
ДА?

НАЈЗАД, ИЗВАН ЗИДИНА МАНДРАКОВО
БОГ ИМАЊА...

ШТА ОБАВЕШ-
ТАЈНА СЛУЖБА
ХОЋЕ ОД БА-
РОНА?

ТО ЋЕМО
ТЕЋ САВНА-
ТИ?

МАТО НАСНИЈЕ...

НЕШТО НИЈЕ У РЕ-
ДУ С КОЛИМА НАД
СМО ДОШЛИ ОВДА АУ-
ТО-МЕХАНИЧАРА?

НЕ, НАРДА? ОВО
ЈЕ НОВ ТАЈНИ
УЛАЗ У ОБАВЕШ-
ТАЈНУ СЛУЖБУ?

ПРВО СУ СЕ СПУСТИЛИ
У КАНАЛ...

... А ОНДА СЕ ПЕТИ...

ЈЕ ЛИ
ОВО
НОВО?

ПОН-
РЕТ-
НЕ
МЕРДЕ-
ВИНЕ?
ДА?

ЛИФТ СЕ ОВДЕ НИЈЕ КРЕТАО ВЕР-
ТИКАЛНО ВЕЋ ХОРИЗОНТАЛНО...

ЗБОГ ЧЕГА
СВА ОВА ПРЕ-
ДОСТРОЈ-
НОСТ?

ЗБОГ ПОДЗЕМ-
ЉА КОЈЕ ЖАРКО
ЖЕЛИ ДА ПРО-
НАБЕ ОВО МЕСТО
И УНИШТИ ГА?

ОВДЕ СЕ НАПАЗИО ОГ-
РОМАН КОМПЈУТЕР СА
ДЕТАЉНИМ ОПИСОМ
СВАКОГ КРИМИНАЛЦА...

ЗДРАВО,
ЏЕДЕ?
О ЧЕМУ
СЕ РА-
ДИ?

ДОБИ-
ТЕ У СА-
ЛУ ЗА
ПРОЈЕК-
ЦИЈЕ?

ОВО
ЈЕ
БА-
РОН?

ЧУУ?
БАШ
ЈЕ
ЗГО-
ДАН?

ШТА ЈЕ УЧИНИО?

ЗАШТО
ГА ГОНИ-
ТЕ?

ТО НИ
МИ ЈОШ НЕ
ЗНАМО?

МИ ЗА-
ПИСУЈЕ-
МО ИМЕ-
НА НА-
ШИХ ГОС-
ТИЈУ?
ХОРЕТЕ
ЛИ МИ
РЕГИ СВО-
ЈЕ ИМЕ И
АДРЕСУ?

НЕ,
НЕГУ?

БАРОНА ЗАНИ-
МА КАКО СЕ
ЗОВЕ ОНА ДЕ-
ВОЈКА, АЛИ НЕ-
БЕ ДА НАЖЕ?

ТИ
ЗНАШ
ДА КОД
ЊЕ-
ГА НЕ
ПОСТО-
ЈИ
НЕ?

НЕ СВИЂА
МИ СЕ ОВДЕ?
ГДЕ ЈЕ
МАНДРАК?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ИЗВИНИТЕ,
ПОГРЕШИО САМ?
МИСЛИО САМ
ДА ВАС ПОЗНА-
ЈЕМ?

?!

МАНДРАК ЈЕ УПОТРЕБИО ЈЕДАН
ХИПНОТИЧКИ ТРИК. ИЗГЛЕДАЛО
ЈЕ ДА ЈЕ ОТИШАО...

КО ЈЕ ОВО БИО?
ПИЈАН ЈЕ, СИ-
ГУРАН САМ?

ДАРУЈЕТЕ МИ
НОВАЦ, АЛИ ИМАМ
ЈЕДАН ПРЕД-
ЛОГ ЗА
ВАС?

ШТА
ТО?

СУТРА ЋЕ СЕ
МОЖИ ПРИЈА-
ТЕЉИ НАЈИ
НА ОПТУЖЕ-
НИЧНОЈ КЛУ-
ПИ КОД ВАС?
ОСЛОБОДИ-
ТЕ ИХ?

ТО СУ
ОНИ УЋЕ-
ЊИВАЧИ?
НЕ?

НЕ МОГУ ДА ИХ
ОСЛОБОДИМ?

ЗАР ВИШЕ
ВОЛИТЕ ДА
ВАС ИСПРЕ-
БИЈАМО И
ИЗБАЦИМО
ОДАВ-
ДЕ?

СУТРА БИ У
НОВИНАМА
ПИСАЛО: „СА-
ВЕЗНИ СУДИ-
ЈА ПРЕТУЧЕН
ЗБОГ ПУБИТ-
НА НА КОЧ-
НИ?“

ШТА ЋЕ БИТИ
С ВАШОМ КА-
РИЈЕ-
РОМ?

ИЗНЕНАДА, МАНДРАК
ЈЕ ОПЕТ БИО ВИДЉИВ

ШТА ЋЕ БИТИ
С ВАМА, БА-
РОНЕ, НАД
ОТКРИЈЕ-
МО СВЕТУ
ДА СТЕ ОБИ-
ЧАН УЋЕЊИ-
ВАЧ?

?!

ИЗБАЦИТЕ ГА ОДАВ-
ДЕ И УБИЈТЕ?

НАРДА ЈЕ ЗАПАЊЕНО ГЛЕДАТА КАКО
СЕ ЧДАЋАВАЈУ ОД ОБАТЕ...

НЕЕ?

БАРОНЕ,
ОТВОРИ-
ТЕ?

РАЗБИЋУ
ПРОЗОР И ВИ-
ЊАТИ? НЕКО
БЕ МЕ ВАЋ-
ДА ЧУТИ?

ТАДА...

НЕ ЧИНТЕ ТО,
НАРДА? СТАКЛО
ЈЕ НЕСАЛОМ-
ЉИВО?

!?

ШТА ОВО
ЗНАЧИ? ВРА-
ТИТЕ МЕ НА
ОБАТУ?

ОПУСТИТЕ СЕ?
САМО ЖЕЛИМ
ДА ЗАГРЕЈЕМ
МАШИНЕ ПРЕД
СУТРАШЊИ
ПУТ?

ОХ, А ЈА
САМ
МИСТИ-
ЈА...

... ДА БУ
ВАС КИДНА-
ПОВА-
ТИ?

ЗАР
ВАМ ЈА
ЛИЧИМ
НА
ОТМИ-
ЧАРА?

ДА ЛИ ЈЕ
МАНДРАК ДО-
ШАО У МОЈ
КАЗИНО КАО
ПОТИЦА-
ЈАЦ?

ШТА?
ОВАЈ... НЕ?

НАРДА ЈЕ НЕВЕШТО ПЛАГАТА...

ЗА КОГА РА-
ДИ? ПОКАЈНУ,
САВЕЗНУ ИЛИ
МЕЂУНАРОДНУ
ПОТИЦИЈУ?

ХОБУ
ДА СИ-
БЕМ СА
ОВОГ
БРОДА?

БОЉЕ
МУ ОДРО-
ВОРИ, ПУТ-
НИЦЕ? ОН
МОЖЕ ДА
БУДЕ И
ВЕОМА
ГРУБ?

ОХ? ДЕ-
ВОЈКА ИЗ
КАЗИНА?

НАРДА СЕ ЈОШ НИ-
ЈЕ ВРАТИЛА? МОРА
ДА ЈОШ СЕ НЕШТО
ДОГОДИЛО?

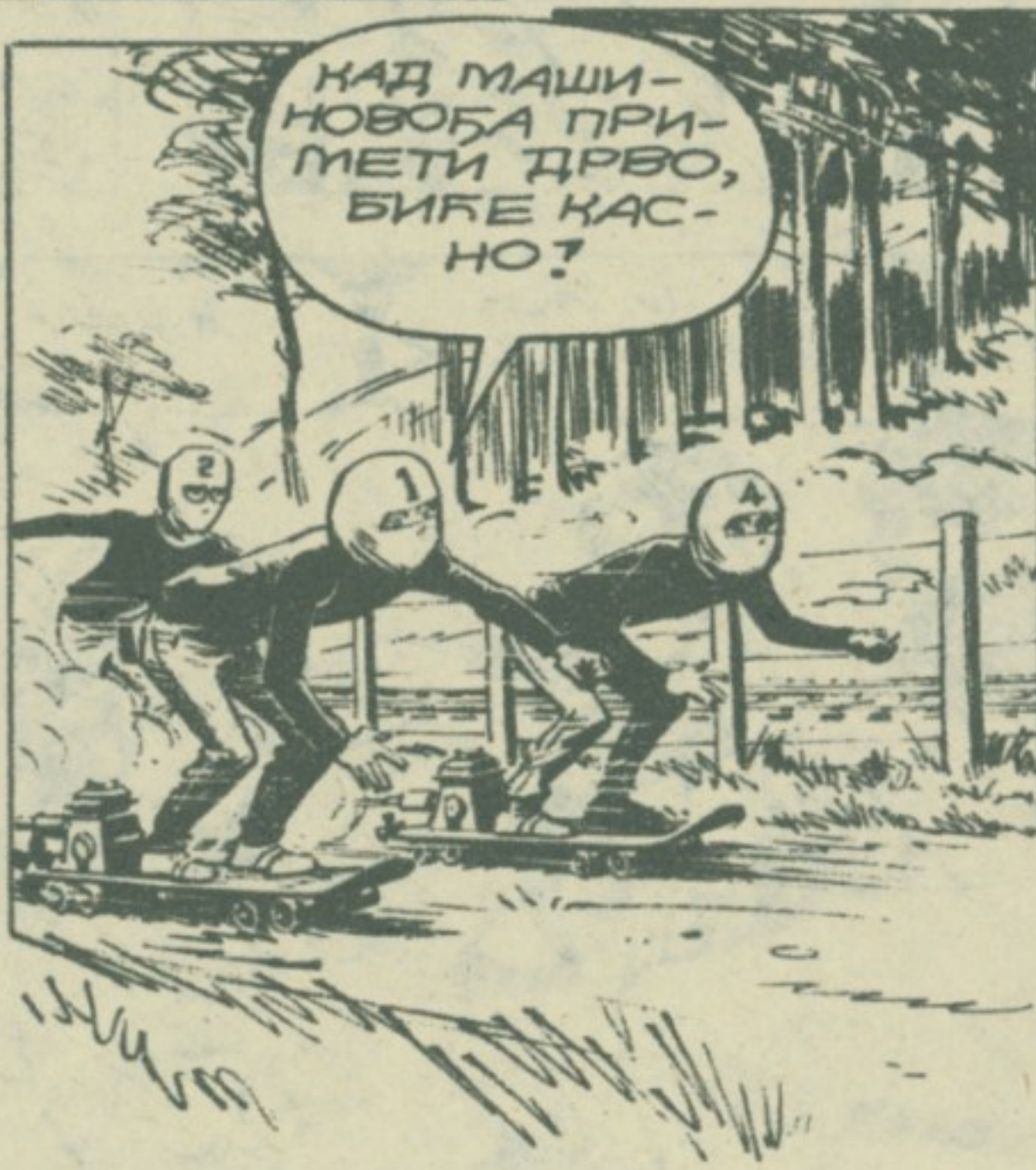

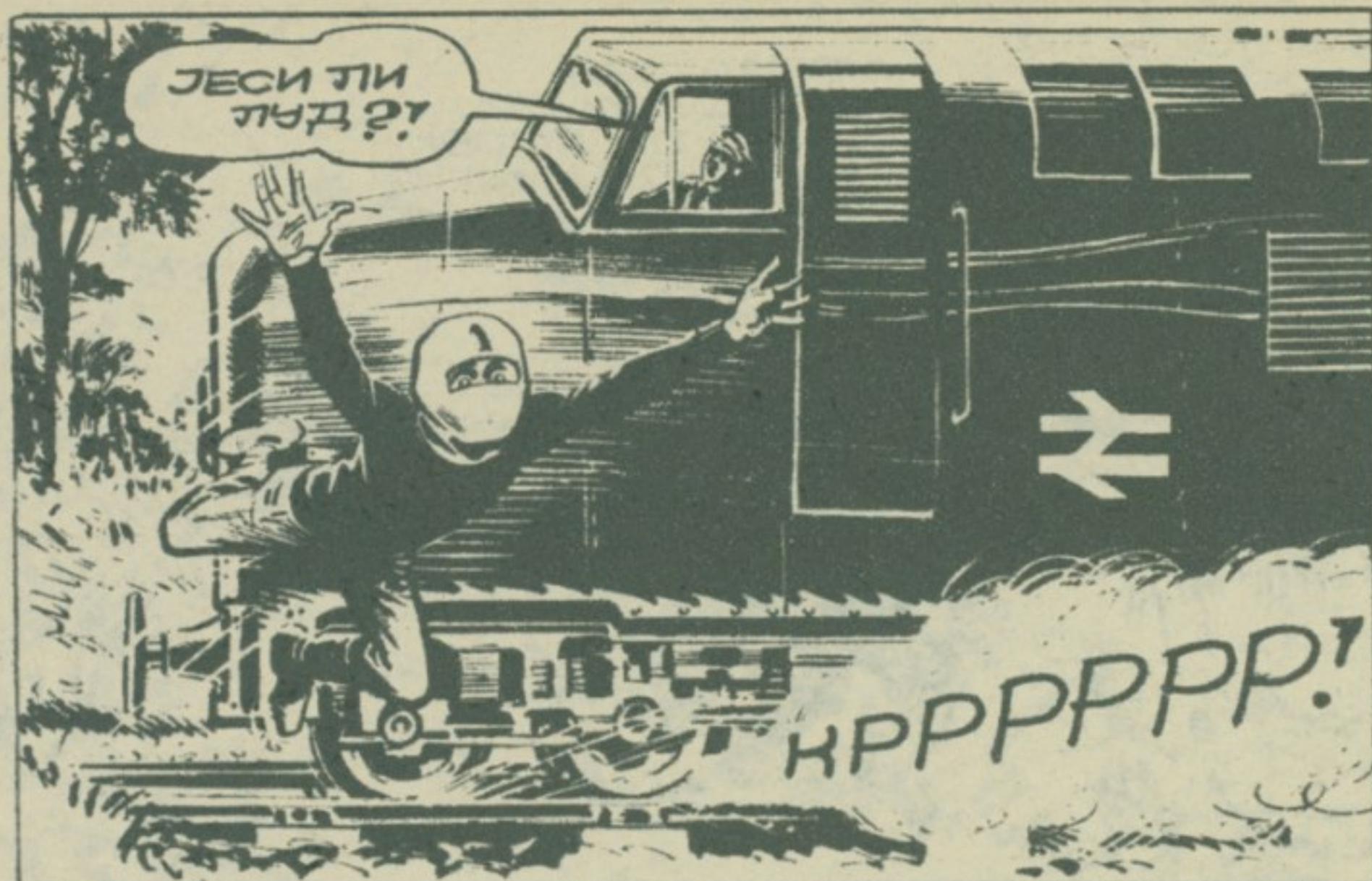

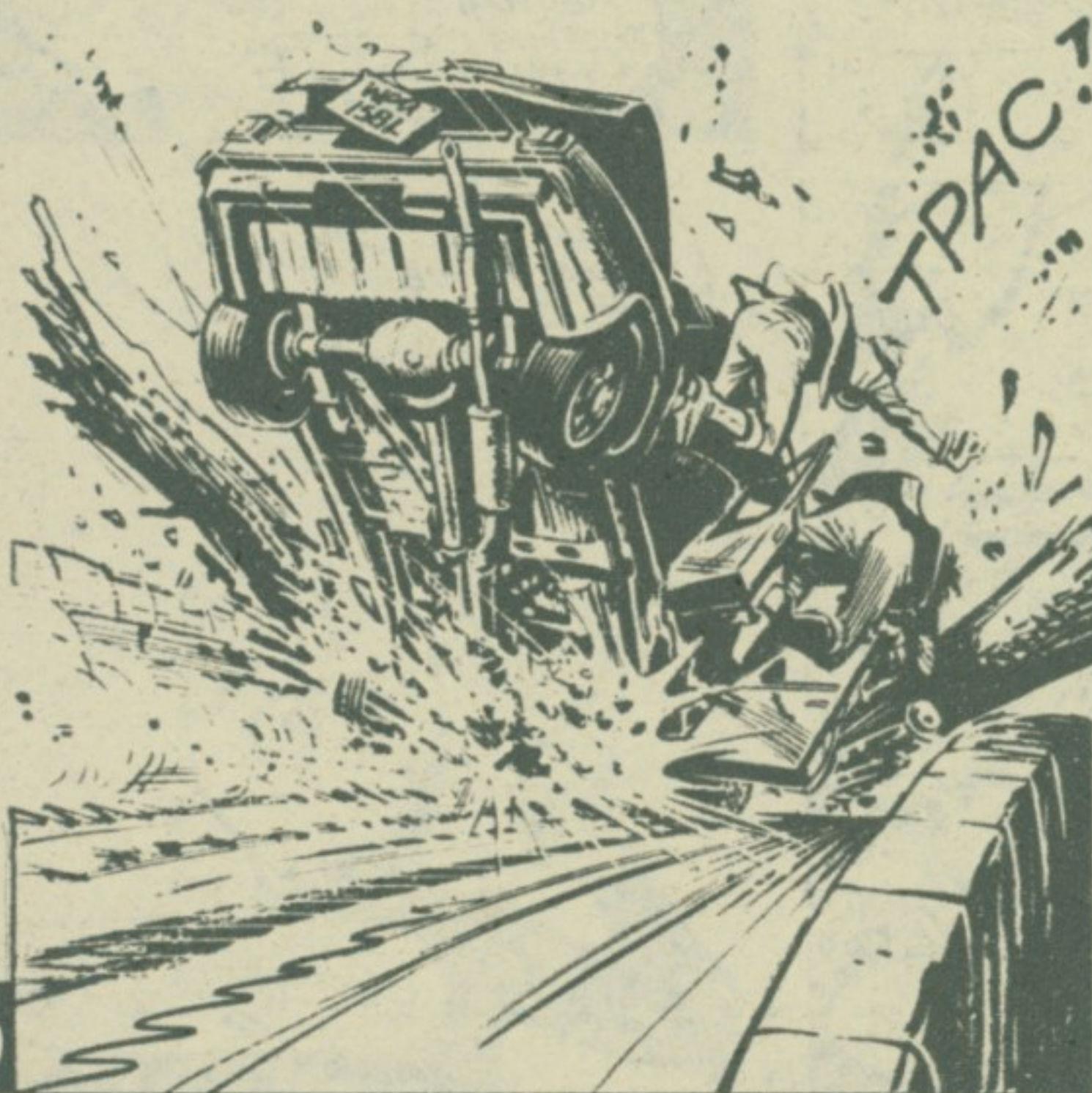
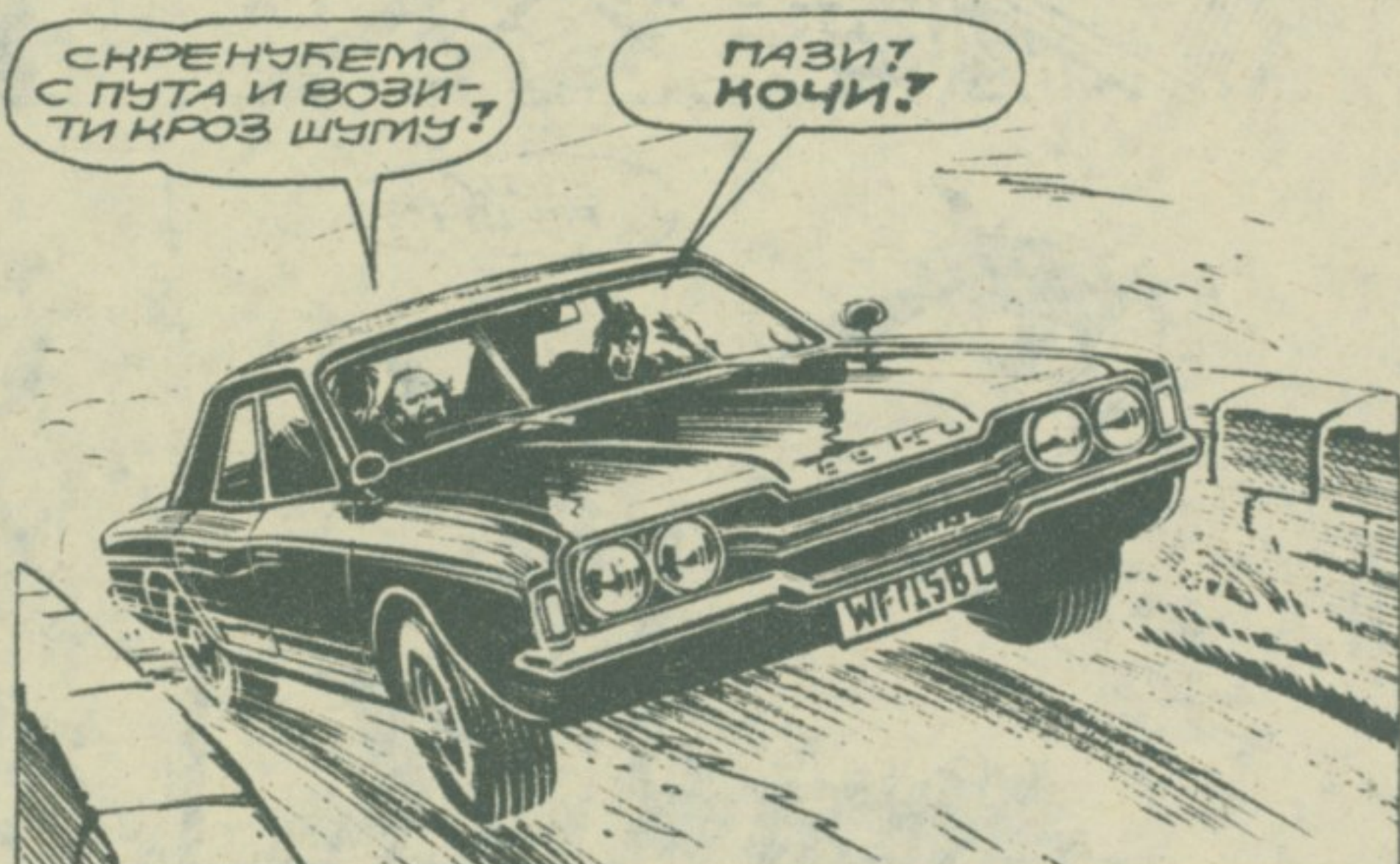

СЕМИЈЕВА ТАЈНА ДРУЖИНА:

БЕЖСТВО ИЗ ВОЗА

У ИДУЋЕМ БРОЈУ
комплетан стрип:

ЦЕПНА АРМИЈА

АТИ, ПОСТЕ ДВА ЧАСА УЗА-
ЛДНОГ ТРАГАЊА ЕНГУС
СЕ УМОРИО...

ПАС СИГУРНО
НИЈЕ У МОЈОЈ ОБ-
ЛАСТИ? МАЈО ГУ
ДА ОДМОРИМ...

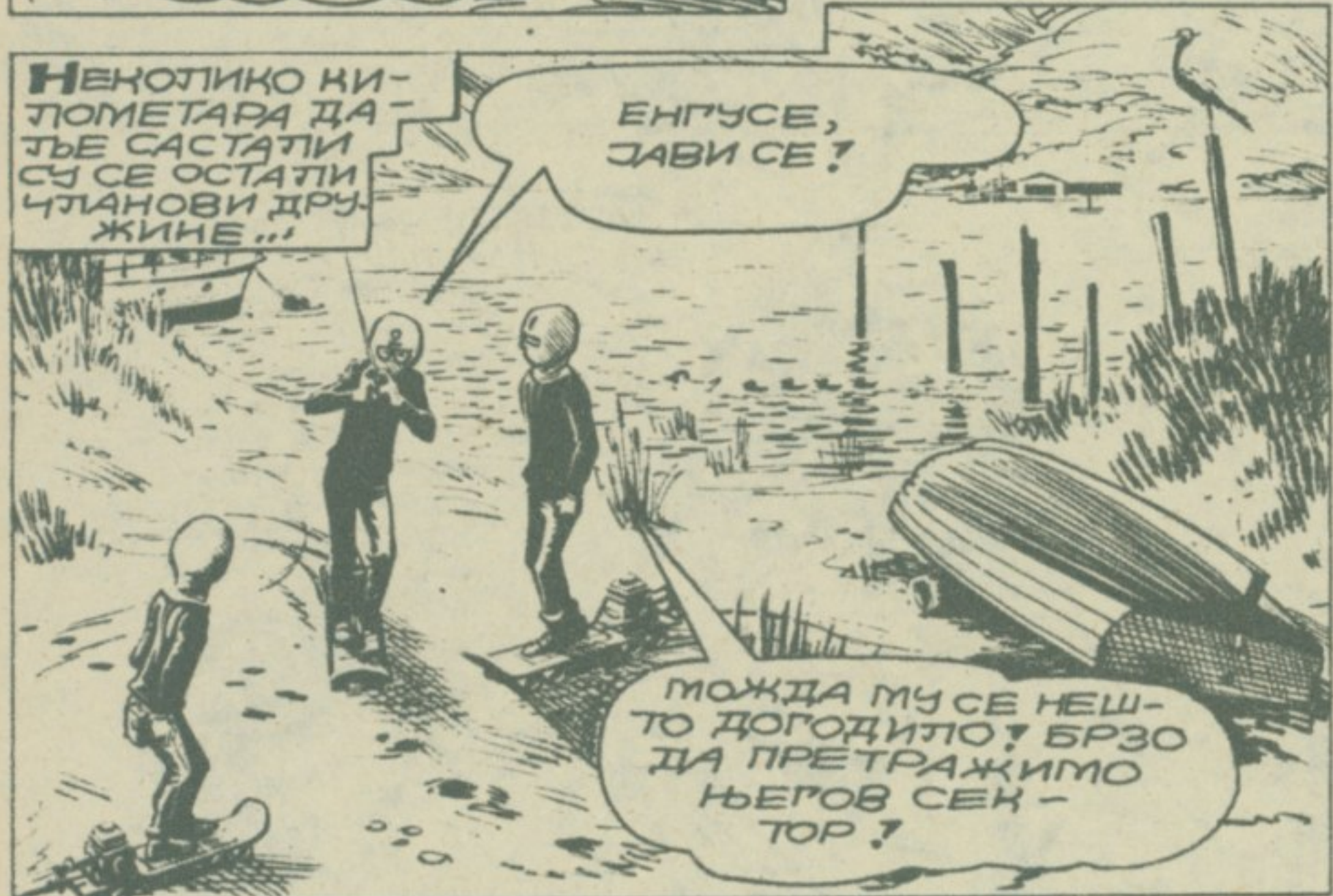
ДАН ЈЕ БИО ТОПАО
И ЕНГУС ЈЕ УБРЗО ЗА-
ДРЕМАО...

ТРЕНУТАК НАСНИЈЕ...

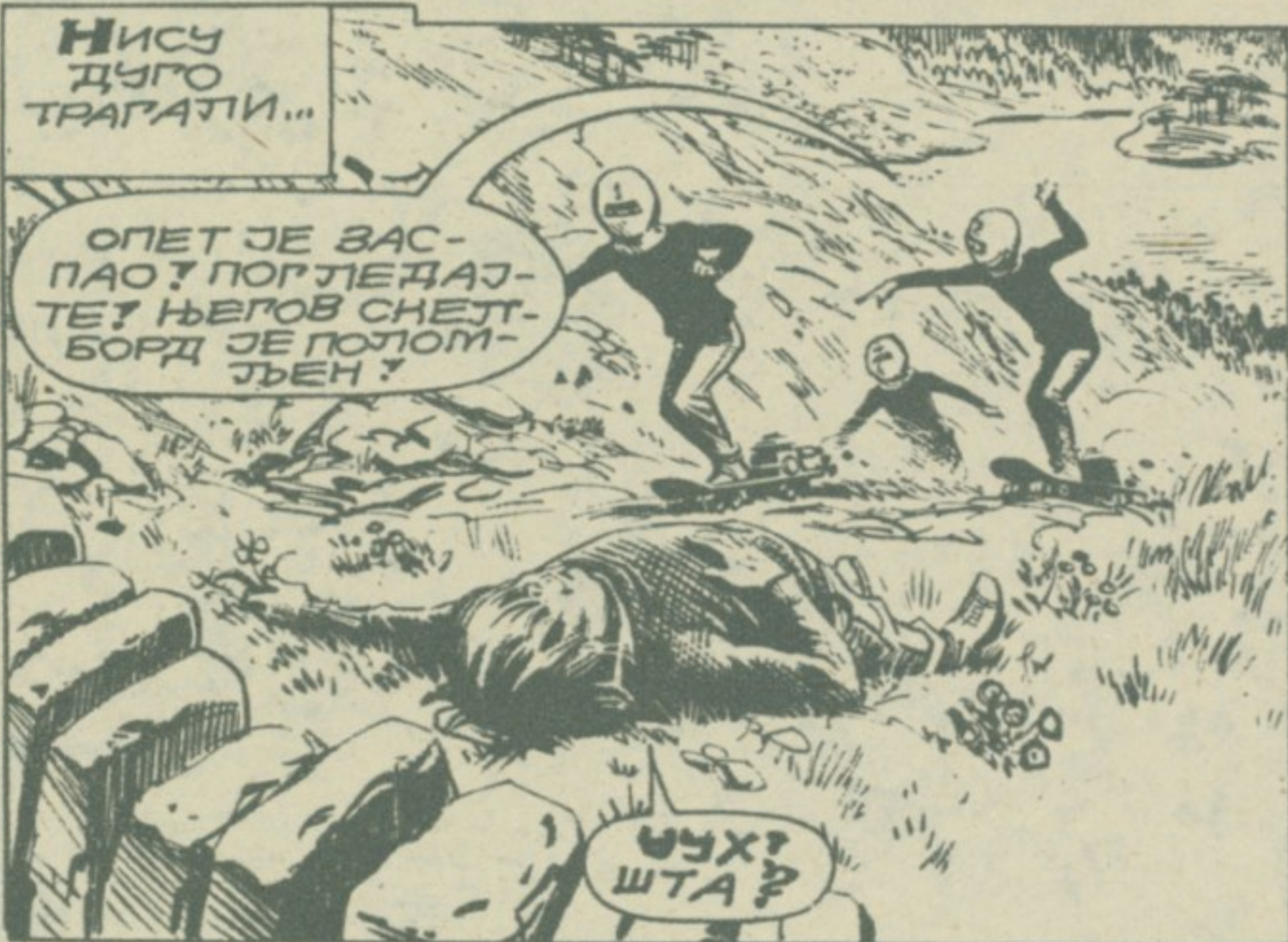
НЕКОЛИКО КИ-
ЛОМЕТРА ДА-
ЈЕ САСТАТИ
СУ СЕ ОСТАТИ
ЧЛАНОВИ ДРУ-
ЖИНЕ...

ЕНГУСЕ,
ЈАВИ СЕ?

МОЖДА МУ СЕ НЕШ-
ТО ДОГОДИЛО? БРЗО
ДА ПРЕТРАЖИМО
ЊЕГОВ СЕК-
ТОР?

НИСУ
ДУГО
ТРАГАТИ...

ОПЕТ ЈЕ ВАС-
ПАО? ПОГЛЕДАЈ-
ТЕ? ЊЕГОВ СЕЛТ-
БОРД ЈЕ ПОЛОМ-
ЉЕН?

УУХ!
ШТА?

БИЋЕ МИ ПОТРЕБНО НЕ-
КОЛИКО ДАНА ДА ПОПРА-
ВИМ МОТОР? СРЕТАО САМ
МНОГЕ ПЛУПАНЕ У ЖИВОТУ,
А ОВАКВОГ, КАКАВ
СИ ТИ, НИСАМ?

Е, ДОСТА МИ ЈЕ
ТЕБЕ? МОЖДА СИ
ПАМЕТНИЈИ ОД МЕ-
НЕ, АТИ НИСИ
ЈАЧИ?

ШТА САД
КАЖЕШ?

УУУХ!

НЕ!

ЗАВЛАДАЛА ЈЕ МУЧНА
ТИШИНА...

ПОВЛАЧИМ СЕ?
ОД САДА ВИШЕ НЕГУ
ДА ИМАМ НИКАКВА
ПОСТА С ОВОМ ДРУЖИ-
НОМ?

А... АТИ, ТИ СИ
НАШ МОЗАК? НЕ МО-
ЖЕМО БЕЗ ТЕБЕ?

НЕ? ЈА ОД-
ЛАЗИМ? ЕВО ВАМ
МОЈЕ ОПРЕ-
МЕ?

ОХ? ШТА САМ ЧРА-
ДИО? ИЗРУБИО САМ
ЖИВЊЕ? А НИСАМ МИС-
ЛИО ТАКО ЈАКО ДАГА
УДАРИМ?

ЗНАМ ДА
САМ КРИВ?
ШЕЈЛА, СЕ-
МИ, ПОБИТЕ
ЗА ЊИМ И УБЕ-
ДИТЕ ГА ДА
СЕ ВРАТИ?

НАСНО ЈЕ?
БИТИ ЈЕ
СТРАШНО УВРЕ-
БЕН?

СЕМИ И ШЕЈЛА СУ ТУЖ-
НИ КРЕНУЛИ КУБИ, А
ЕНГУС...

НАДА СЕ НАШАО
НА ВРХУ БРДА...

СИГУРНО ЈЕ НА-
ПЕТЕО НА ПСА КОЈИ
ЈЕ НАПАО ОВЦЕ? ЖИ-
ВОТИЊА СЕ САД ОК-
РЕНУЛА ПРОТИВ
БИЛА?

БИЛИ СЕ НАШАО ИЗНАД
ПРОВАЛИЈЕ...

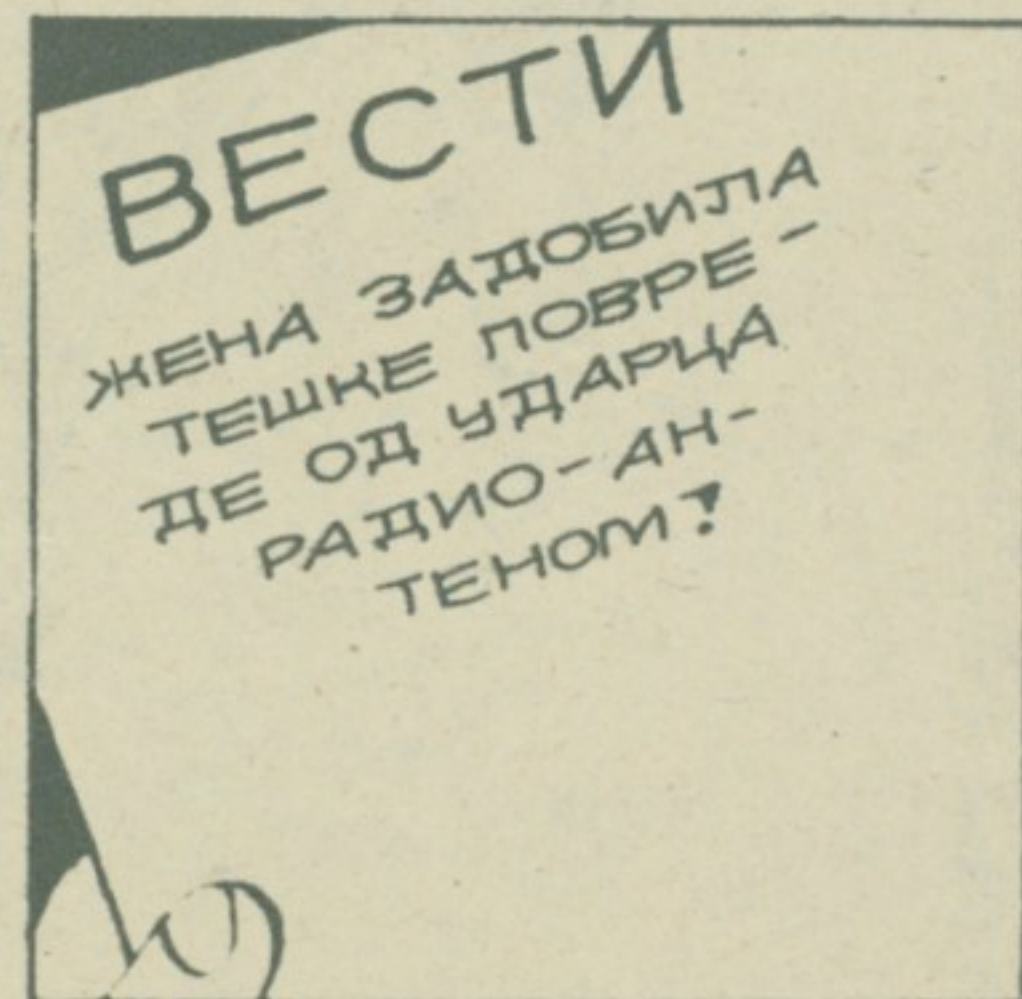
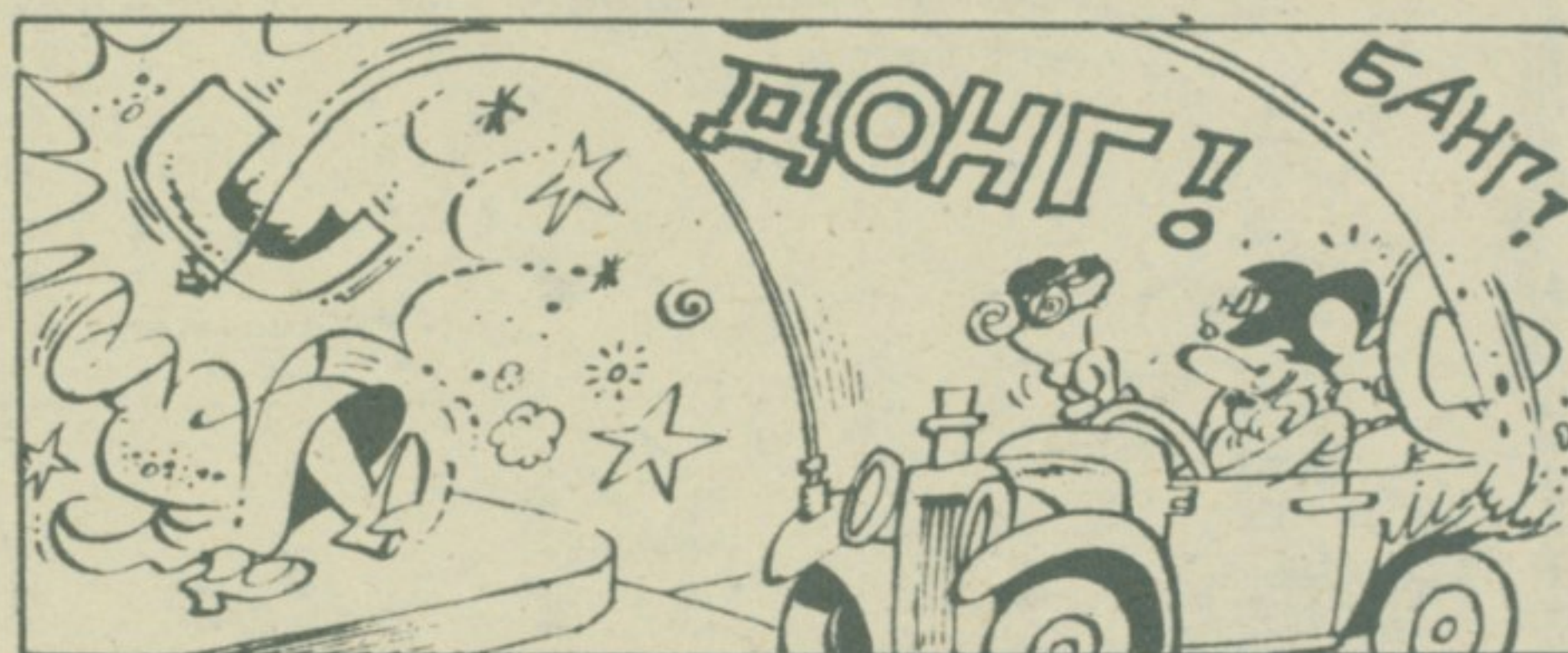
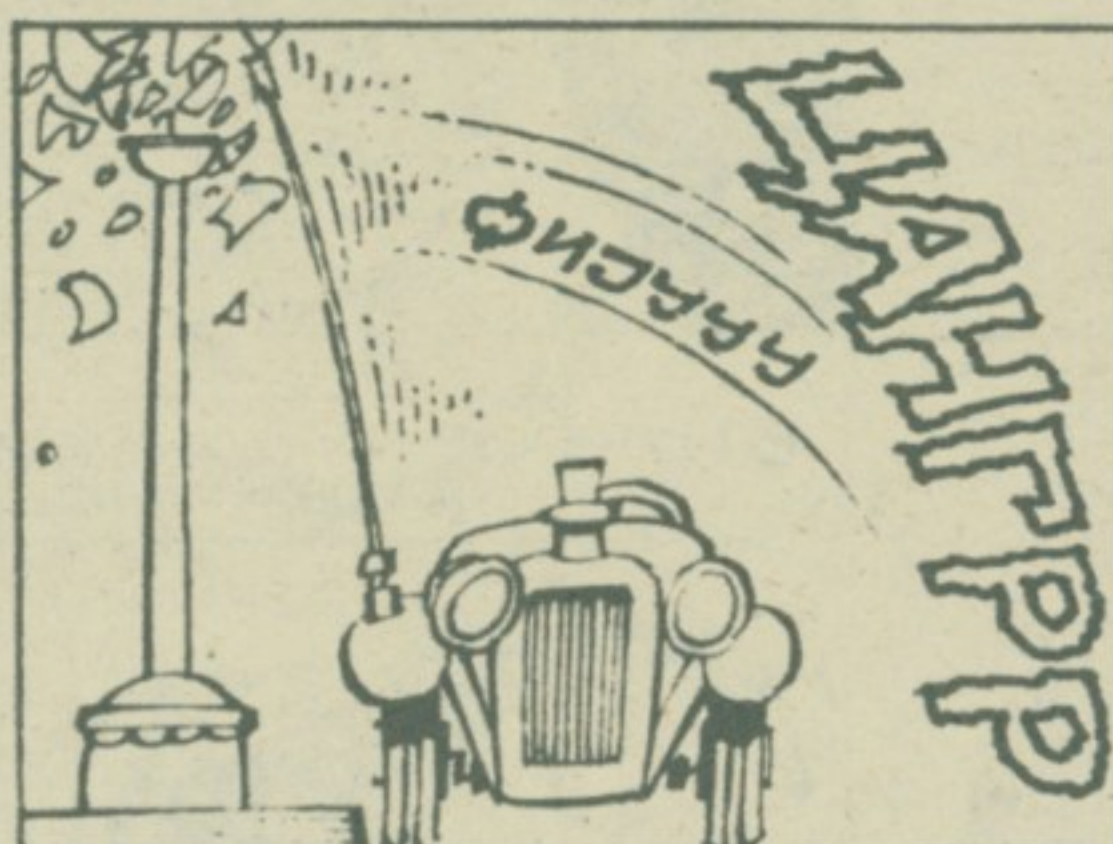
ЕНГУС ЈЕ ДОХВАТИО ТО-
ЉАГУ И ИЗНЕНАДИО ПСА...

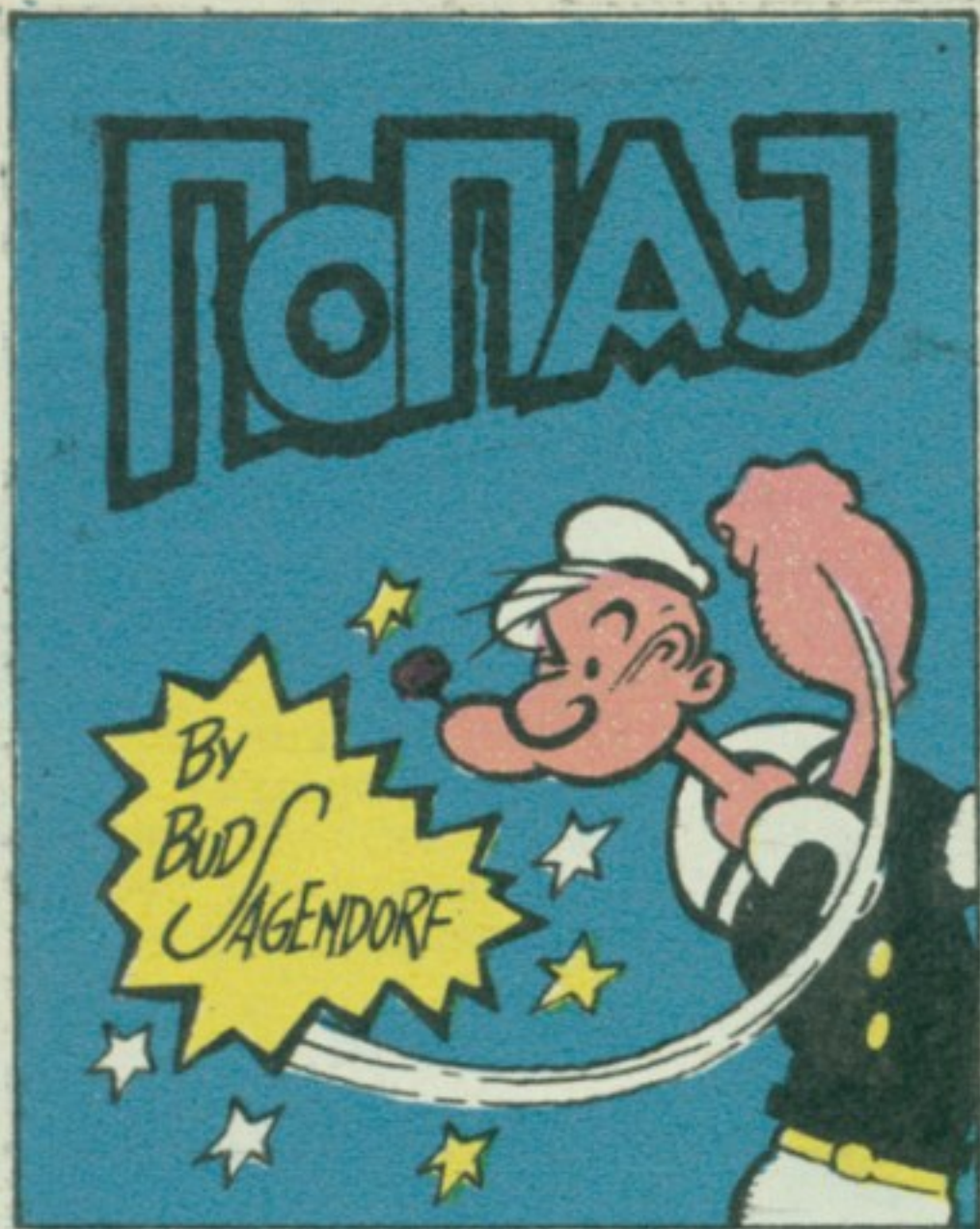

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...

КАЧУ

ДОГАЂАЈ О КОЈЕМ СЕ НИЈЕ СМЕЛО ГОВОРИТИ

Ажеш, Милошу! — цркнуо је Молер и скочио на ноге. — Све си ти то умислио да ме смакнеш, ал' неће бити по твојој већ по народној!

Седећи на канабету, кнез Милош га је презриво одмерио, затим погледом прелетео чланове Скупштине, укупно седамнаест виђених људи у Србији, и уверено рекао:

— Ја сам вам, браћо, до сада био старешина, а од сада, ето вам Молера!

Прекоморавски и шумадијски кнезови нису ни сачекали да кнез заврши. По раније утврђеном договору са Милошем, хитро су устали и бацили се на Молера. Оставивши га само у кошуљи, почели су да га крвнички туку, конопцима, гајтанима, рукама, чиме год су стигли. Молер није могао ништа да учини. Премлаћен на смрт, скљокао се на под и онесвестио.

За све време Милош се није ни померио. Мада се трудио да задржи брижан израз лица, око усана му се повремено отимао осмех. Запрепаштене Молерове присталице из ваљевске, соколске и шабачке нахије нису смеле да га узму у заштиту пошто су биле у мањини. Осим тога, мучиле су их кнежевске оптужбе. Да ли је тачно оно што је господар малочас рекао за Молера? Мора да јесте, јер се већ неколико месеци по народу о њему исто казује. Говори се да шурује с Аустријанцима, да је проневерио 40 000 гроша народног новца, да живи са две жене, да мрси о посту и још штошта. Ваљевски првак Прота Матија Ненадовић згрануто је посматрао све што се догађа.

ДВАНАЕСТ ПОТПИСНИНА

★★★★★★★★★★★★

Кнез се претварао да му је криво што је до свега тога морало доћи и тобож замолио присутне да изабере другог вођу. Прекоморавци и Шумадинци нису хтели ни да чују за то. Одмах је пала одлука да се пошаље делегација београдском везиру Марашлији Али-паши која ће да му преда Молера и затражи његово погубљење.

Тако је текао рад Народне скупштине у Београду, коју је кнез сазвао изненада и без знања Молера и која је трајала од 23. до 30. априла 1816. године. Иако се у старим записима налазе подаци да је на Скупштини учествовало 17 нахијских кнезова и кнежевских старешина, архивски подаци показују да је то Милошева измишљотина. Поуздано је утврђено да се радило само о виђенијим људима и да Скупштини нису присуствовале све старешине. Разлог је једноставан: кнез је позвао оне који су му били наклоњени и који су напред прихватили

ЛАЖЕШ, МИЛОШУ!

БИО ЈЕ, ВАЉДА, ЈЕДИНИ ЧОВЕК У СРБИЈИ КОЈИ ЈЕ СПУТАВАО САМОВОЉУ МИЛОША ОБРЕНОВИЋА И УСУЂИВАО СЕ ДА МУ НАЖЕ И ОНО ШТО НАХИЈСКЕ СТАРЕШИНЕ НИСУ СМЕЛЕ НИ ПОМИСЛИТИ ДА ИЗУСТЕ. КНЕЗ СЕ УПЛАШИО...

ли да учествују у његовој „игри“ у Скупштини о чему Молер није имао појма.

Тридесетог априла састављена је оптужба против Молера и предана Марашлији. Потписало ју је 12 лица, петорица су одбила да то учине!

СТВАР ЗА ЗАБАВУ

★★★★★★★★★★★★

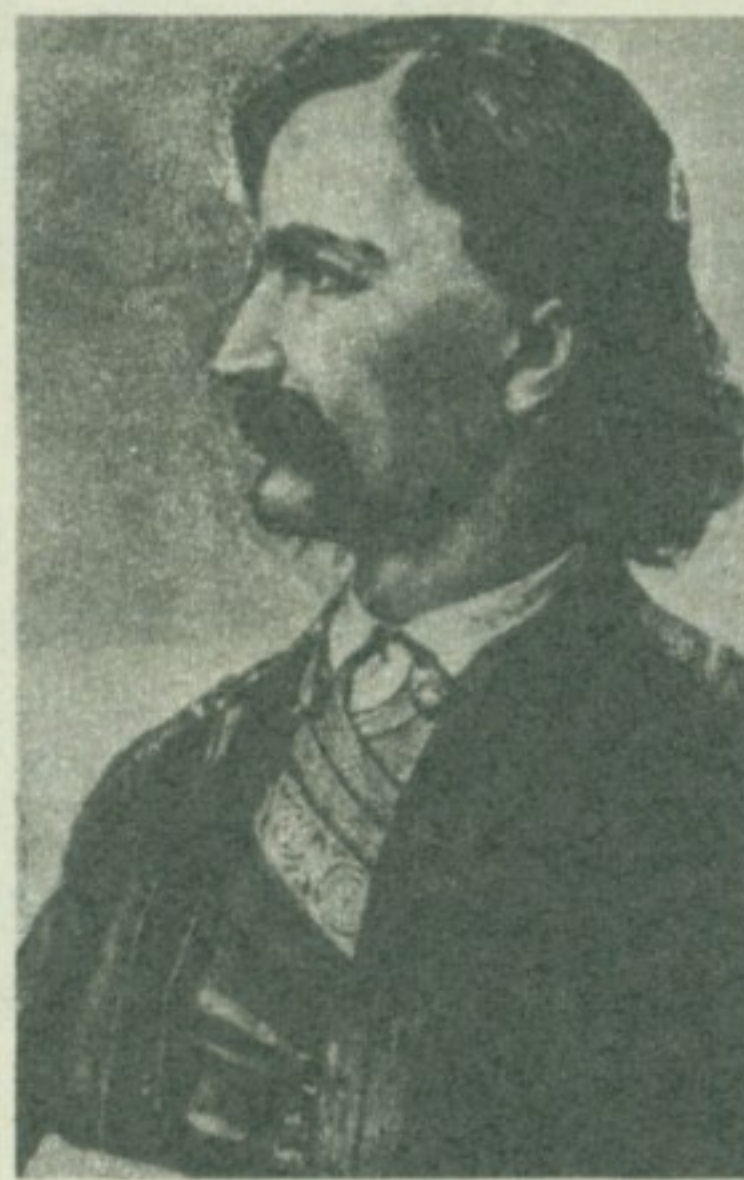
Да ли је одиста један од најхрабријих и највиђенијих људи првог и другог српског устанка и изузетно писмен човек за своје време у Србији Петар Николајевић Молер починио све грехове које му је Милош Обреновић ставио на душу? То питање највише је мучило његове Ваљевце.

Рођен у селу Бабиној Луци у околини Ваљева, Молер је рано научио да чита и пише. Интелектуално је толико надмашивао устаничке старешине, да је Карађорђе често говорио: „Ко ми надговори Чупића и натпише Молера даћу му што заиште!“ Петар је од стрица Хаџи-Рувима, архимандрита манастира Боговађе, научио да слика па је због тога добио надимак — Молер! Зна се да је радио ико-

ностас манастира Ђелије који је касније изгорео и иконе за Карађорђеву цркву у Тополи. Са Доситејем је одржавао присне везе, Проти Матији Ненадовићу био је папеног, Карађорђа је обожавао. И Карађорђе је њега волео.

Учествовао је у свим борбама које су се водиле на Дрини и око ње у првом устанку, два пута у одсудном часу притекао је Карађорђу у помоћ и спасао му главу, али је баш од Карађорђа остављен на цедилу када се, 1813. године, са 800 Јадрана нашао опседнут у Лозници. Тада је војду послао писмо написано сопственом крвљу молећи га да му пошаље нешто војске и избави Јадране смрти. Не желећи да се замери првом човеку ваљевског краја Јакову Ненадовићу који није могао Молера очима да види, Карађорђе се оглушио о његов вапај. Петар је успео да се пробије из Лознице, али рањаве душе и уверења да је колективно руковођење боље од власти једног човека, поготову колебљивог или самовољног.

После пропасти првог српског устанка Молер је прешао у Срем и ускоро постао први човек емиграције.

Петар Николајевић Молер

Милош Обреновић се неколико пута састајао с њим молећи га за помоћ. Поучен рђавим искуством са Карађорђем, Молер је пристао заносећи се идејом о колективном управљању земљом. Жеља му је испуњена после другог српског устанка оснивањем Народне канцеларије као највишег административног тела чији је и он био члан.

Дани су пролазили, а Молер је живео у убеђењу да је успео да ограничи Милошеву власт. Није, међутим, знао да је кнез држао Канцеларију као ствар за забаву њених чланова. Крај забаве била је Народна скупштина сазвана за 23. април. Претходно, Милош се потрудио да по народу пусти приче о Молеровим злоупотребама, издаји, неморалном животу...

требама, издаји, неморалном животу...

Марашлија је пажљиво саслушао делегацију. Неколико тренутака одсутно је гледао у страну, а онда уписао скупштинаре:

— А што га, безбели, ви не убијете?

Неко је потанко објаснио да је по споразуму између Срба и Турака извршење казне надлежност београдског везира.

НОВАЦ ЈЕ ПОБЕДИО

★★★★★★★★★★★★

Паша је схватио да кнез у Молеру види љутог противника и да га се плаши. Дакле, у том грму лежи зец! Њему је одговарало да међу Србима постоји човек који може зауздавати Милоша.

— Ако је тако к'о што велите — процедио је — ја ћу намирити његов дуг!

Чланови делегације су се забезекнули и вратили се необављена посла. Милош није мировао. Наговарао је скупштинаре да поново оду Марашлији, овога пута да га замоле да им врати Молера па да му они пресуде. Марашлија је био на муци. Позвао је београдског кадију и упитао га за мишљење. Кадијин одговор је гласио: нема разлога да се Молер убије!

Српски кнез се нашао у невољи. Знао је да ће му Молер смаћи главу ако се дочепа слободе. Решио је да употреби последње и најјаче средство: новац! Отишао је Марашлији и бацрио му га пред ноге. Видећи злато, много злата, Турчин је попустио. Једне од наредних ноћи Молер је заглављен у Калемегданској тврђави.

Тело убијеног избачено је на ледину. Славни јунак лежао је на леђима само у дугим гаћама засуканих погавица! Увече су митрополит и неки Срби измолили од Турака леш, и сахранили га.

О овом догађају није се смело говорити за време владавине Милоша Обреновића. Да би се отресао грехе савести, кнез није хтео ни да чује за распродају Молерове имовине иако ју је Скупштина конфисковала. Молерова имања у Бабиној Луци наследила су његова два сина и касније га продала за 100 дуката. Поред тога, Милош је дао мираз Молеровој кћерки приликом удаје и уопште бринуо о Молеровој деци док нису одрасла.

М. Тодоровић

ПАРАЛИЗОВАНИ СПАСИЛАЦ

— Иза двоје мртвих људи седела је млада жена са бебом у наручју и смешила се — причао је касније човек који је први ушао у слупани авион.

Прво је нешто пукло у кабини, а затим је нестало светла. Био је то онај злокобни тренутак када су оба мотора малог четвороседа престала да раде, авион је нагло изгубио висину, а затим се суновратио према земљи.

Узалуд је Грант покушавао да исправи летелицу и да је безбедно спусти: испод крила четвороседа назирао је само оштре набуљене врхове планина. Карла Литл, која је седела иза свог оца, са десетомесечном Лори у крилу, одмах је схватила да се нешто страшно догађа. Привила је бебу на груди, машинално је закрилила раменима и шакама, и стиснутих зуба, са страшном гримасом на лицу, чекала најгоре.

ПОСЛЕДЊЕ РЕЧИ

Дан пре тога, 22. јуна 1966. године стари Рој Ериксон и његова жена Џејн прославали су златну свадбу, у једном градићу у Калифорнији. За ту прилику позвали су петоро своје деце из свих крајева САД, петнаесторо унучади и прво праунуче, малу Лори. Да би стигао на време, њихов најстарији син, пилот Грант изнајмио је мали авион и са својом женом одлетео у Ситл по кћерку Карлу и унуку Лори.

А сада су се враћали са свечаности препичавајући ту, високо изнад облака, утиске са славља. Време је било лепо, нигде облака, тако да је путовање свима пријало.

Међутим, када су се приближавали Трутдељу, у држави Орегон, Грант је јавио аеродромској контроли да се налази стотинак километара од града, на висини од 3000 метара, али да у даљини види веома густе црне облаке.

— Јавите ми ако приметите неки отвор у њима, да бих се спустио, јер изгледа да и један мотор слабо ради.

Биле су то његове последње речи. Од тог тренутка људи из контролног торња никако нису успевали да са малим авионом успоставе везу.

ТО НИЈЕ ИСТИНА!

Кад је Карла отворила очи, још је чврсто држала на грудима своју бебу. Испред, њени отац и мајка имали су потпуно повијене главе. Позвала их је неколико пута. Нису јој одговорили, па је поверовала да су се онесвестили као и она.

Погледала је бебу: дете је било неозлеђено, само је непрестано плакало. Морам је нахранити, помислила је, и пружила руку изнад своје главе да би дохватила торбу са бебином храном. Није успела, па је покушала да устане. Али тада је све схватила...

Ноге није могла да покрене, јер је од струка наниже била парализована. Не смем на то да мислим, беба је важна, морам је нахранити — говорила је сама себи. Срећом, имала је довољно млека и надојила је девојчицу која је ускоро заспала.

Карла је поново почела да зове оца и мајку, али јој нису одгов-

рали. Учинио је очајнички напор да се помери и прстима додирне њихова лица: кожа им је била сува и страшно хладна. Сигурно су у дубокој несвестици, размишљала је млада жена, мада је знала да је само желела тако да буде.

Погледала је кроз прозор и тек тада опазила да се свуда око слупаног авиона налази снег, мада је био јун. Одмах јој је било јасно да се налазе на некој високој планини, у беспућу и да их спасиоци сигурно никад неће пронаћи. Ипак је решила да не паничи, јер мала Лори мора да преживи. У тој нади је заспала, а мрак је ускоро прекио целу околину.

ОСЕЋАМ ТО

Чим је чуо за нестанак авиона, Карлин муж Питер је одлетео у Трутдељу: тамо је сазнао да се мали четворосед сигурно срушио на пла-

нину Худ. Спасилачка екипа кренула је у потрагу тек наредног дана, али је морала да одустане јер је невреме изнад ове планине још беснело...

С првим зрацима сунца беба се пробудила, па је Карла морала да је преповије и нахрани. Поново је покушала да дохвати торбу са децом храном, али упркос свим напорима није успела. Неколико пута је губила свест од страшних болова и исцрпности, али је, чим би се повратила, настављала да умирује дете које је непрестано плакало. И сама је била жедна, па је почела да размишља како да се докопа снега и истопи га у устима, јер се плашила да јој, због недостатка течности, млеко не пресакне. Али, са седишта није успела ни педаљ да покрене своје одузето тело.

Дрхтећи од хладноће, провела је другу оћ, овог пута бесану. Прсти на рукама све више су јој се кочили, као и цело тело, онај његов део који је могла да осети... Готово је са нама, размишљала је, и настављала својим дахом да греје хладно лице бебе која се ућутала.

Била је очајна када девојчица изјутра није заплакала. Морам издржати, још је жива, викала је Карла мада је знала да је нико неће чути. Срце јој куца, осећам то!

СА СМЕШКОМ НА ЛИЦУ

Пронашли су их тог дана, поподне.

— Када сам ушао у олупину авиона, изненадио сам се од призора који сам угледао — причао је касније један од спасилаца. — На предњим седиштима налазили су се човек и жена, били су мртви. А иза њих је седела једна млада жена, са смешком на уснама, држала је бебу у наручју. Пружио ми је дете и покушала нешто да каже, али се онесвестила...

Како је Карла остала жива, било је право чудо за лекаре болнице у Трутдељу. Имала је две дубоке ране на глави и тежак потрес мозга, шест поломљених ребара, повређену кичму, а карлична кост била јој је готово смрскана. И обе ноге биле су поломљене, а на левом стопалу добила је и гангрену... Али, детету није било ништа, јер га је у тренутку несреће заклонила својим телом.

Карла је остала у болници осам месеци и над њом су извршене бројне операције. Али, иако су лекари успели да јој спасу обе ноге, дуго још није могла да хода. Тек после две године и упорних вежби успела је да направи неколико корака, а сада може да се креће само уз помоћ штапа.

— Уопште не размишљам о себи — каже Карла, — јер ми је најважније што се на Лори, која сада има 12 година, не виде никакве последице оне страшне несреће.

Б. Ј.

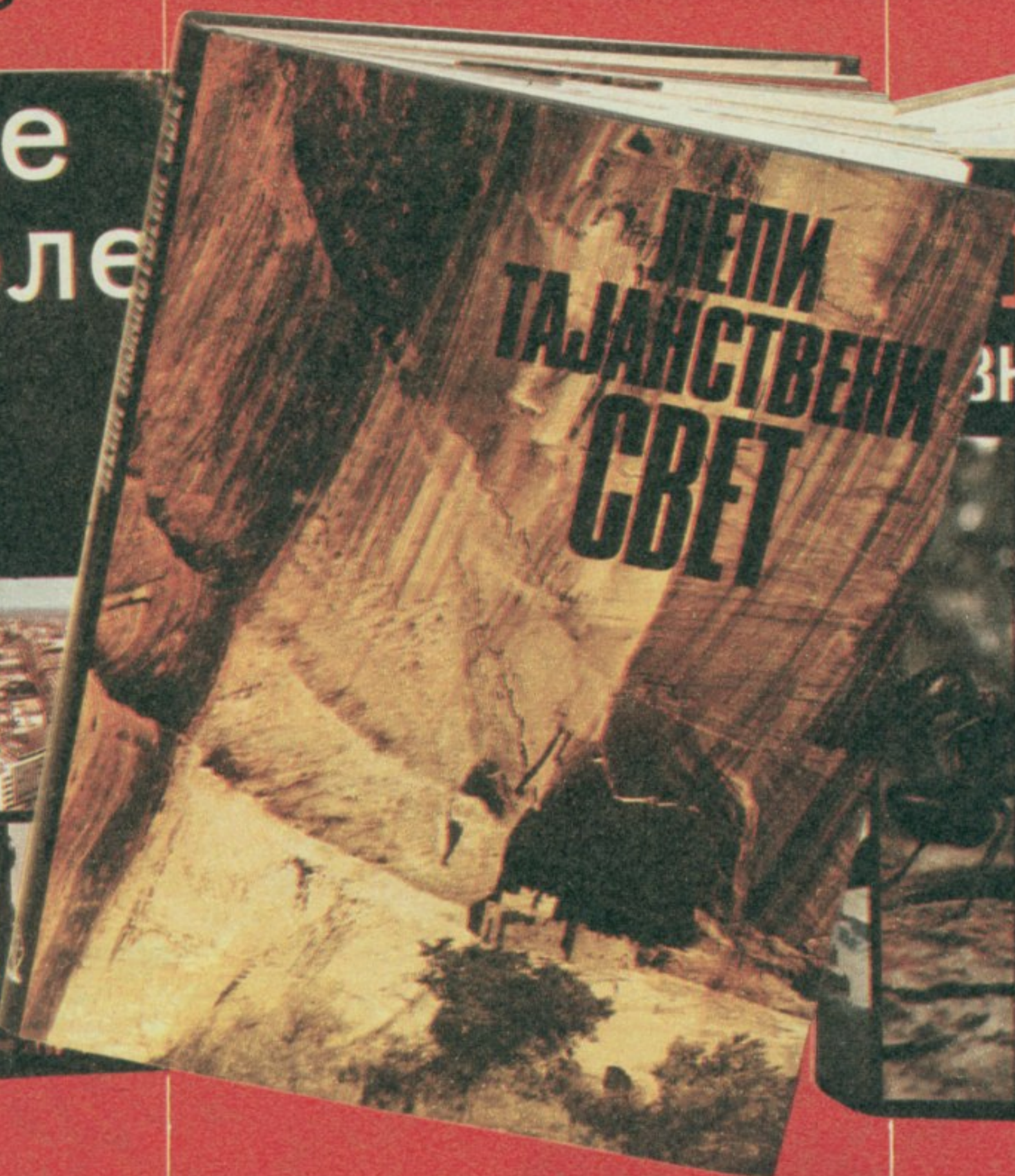

ЕВРОПСКЕ
МЕТРОПОЛЕ
тридесет и два
лица европе

ЛЕПИ
ТАЈАНСТВЕНИ
СВЕТ

ПРИРОДА
ПОЗНАТА
И НЕПОЗНАТА

Европске
метрополе

ПРИРОДА
ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

Нјига о најлепшим градовима
старог континента са више од 240
илустрација у боји прави је драгуљ
сваке библиотеке!
Штампана је ћирилицом на прворазредној
хартији, формата 22 x 30 см
и богато технички опремљена.

Цена нјиге је 250 динара.

Са ЛЕПИМ ТАЈАНСТВЕНИМ СВЕТОМ
доживећете његове лепоте,
открићете многе тајне и научити
оно што до сада нисте знали.
Штампана је ћирилицом, садржи
више од 200 фотографија у боји,
формата 22 x 30 см
и богато је технички опремљена.

Цена нјиге је 300 динара.

Ова изванредно опремљена нјига
са 600 илустрација у боји, од којих су
многе бисери уметничке фотографије
откриће вам чудесне тајне природе.
Нјига је штампана ћирилицом,
великог енциклопедијског формата,
богато технички опремљена,
у тврдом повезу са пластифицираним
заштитним омотом.

Цена нјиге је 400 динара.

Купци из Београда
могу подићи нјиге
сваног радног дана
од 15 часова
у предузећу
»Вун Нараџић«,
Краљевића Марка 9.

Издавачко предузеће »Вун Нараџић«, Београд, Краљевића Марка 9

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

1. ЕВРОПСКЕ МЕТРОПОЛЕ по цени од 250 динара
2. ЛЕПИ ТАЈАНСТВЕНИ СВЕТ по цени од 300 динара
3. ПРИРОДА — ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА по цени од 400 динара

Одговарајући износ од _____ динара исплатићу:

А) ЗА ГОТОВО — са попустом од 10%, плаћање поштару приликом пријема књига.
Б) НА ОТПЛАТУ — за укупан износ од _____ динара који ћу исплатити у _____
редовних месечних рата, а месечна рата не може бити мања од 100 динара. Најдужи рок отплате
може бити до 6 месечних рата.
Уколико наведени износ отплатим у 6 месечних рата неће ми се зарачунавати камата од 6%.
Рате ћу отплаћивати почев од _____ 1977. године по пријему књига, рачуна и одговара-
јућег броја уплатница и то редовно сваког месеца најкасније до 10. у месецу.

(Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име _____

Занимање _____

Адреса стана _____

Поштански број и место _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____

Купац _____

бр. личне карте _____ издате од СУП-а _____

Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

ВЕЛИКА ДРАМА ШАМПИОНКЕ АТИНЕ БОЈАЦИ

18 ЧАСОВА ПАКЛА

Иако је у својој, код нас још непоновљеној спортској каријери препливала, кад се све сабере, раздаљину као од Београда до Москве, дакле око 2500 километара, никада Атини Бојаци, нашој и светској шампионки у маратонском пливању, није било теже и неизвесније него 1962. године, кад је плувала у Либану, од Саиде до Бејрута.

Ни морски пси, који су је пратили на трци од Каприја до Напуља, ни бесомучан вртлог оркана који је пресрео, ни хладноћа воде у каналу Ламанш, што је све победила није било теже од 52 километра пакла и недаћа колико износи водени пут од Саиде до Бејрута. А то је 10 километара дуже од маратона у атлетици!

ЛОШ ПРЕДЗНАК

Само изломљени снопови светлости са чамаца у саидској луци и блицеви неколицине новинара осветљавали су 45 пливача и пливачица непосредно пред старт једне од најдужих пливачких трка на свету.

Казаљке на часовницима су се поклопиле и означиле поноћ. Узбуркано море мучило се ваљало кроз мрклу ноћ; пред ударима жестоког ветра и око 4 метра високих таласа повукли су се у лучке заклоне све рибарске барке и чамци. Средоземно море као да је желело да покаже сав свој бес и моћ.

Осамнаестогодишња Атина мирно је стајала на обали, чекајући знак судија за

АТИНА БОЈАЦИ ЈЕ ЈЕДИНА ЈУГОСЛОВЕНКА КОЈА ЈЕ РАЗДАЉИНУ ОД ФРАНЦУСКЕ ДО ЕНГЛЕСКЕ ПРЕШЛА — ПЛИВАЉУЋИ.

старт. Осећала је на телу дах топлог ветра који је на обалу махнито бацао таласе, мислила је на свој родни Охрид, далеко језеро и трку. Јер, исте те године млада пливачица је, по наговору свог брата Дикија, Бојација, такође пливачког маратонца, учествовала на охридском шампионату света у овој спортској дисциплини и надмоћно освојила прво место.

Кад је све, најзад, на обали Саиде било спремно, тачно у поноћ, одјекнуо је знак за старт и лако, витко тело Аatine Бојаци бацило се у сусрет таласима. Трка је отпочела, са њом и неизвесност, опасности и муко-трпно рвање са самом собом. Али у тренутку одвајања од обале, мислећи на ону другу, удаљену 52 километра, шампионка је осетила бол у стопалу.

Све као да се завершило против наоко крхке девојке, високе 167 сантиметара и тешке око 60 килограма. Био је то исувише лош предзнак за почетак најтеже трке у њеном животу.

ВЕТАР, ТАЛАСИ И БОЛ

При оскудној и несталној светлости из пратећих чамаца погледала је у стопало и пренерасила се: било је црвено од крви, а на табану је зјапила велика расекотина. При скоку у воду, на камен или шкољку, повредила је ногу: дане и дане напорних припрема и тренинга сад су, у једном тренутку, лако могли да у неповрат однесу таласи који су се бесно обрушавали на њено лице.

Тонући и израњајући, грчевито замахујући рукама и треперећи ногама, Атина је наставила да плива. У краткотрајној паузи између два замаха, тек толико да се предухитри налет таласа и узме ваздух, угледала би како море с лакоћом уздиже и спушта чамац који је пратио.

Међутим, ни она, ни тренер, ни људи из пратње у чамцу, нису ни слутили да почиње чудесна драма и да ће ускоро Атина остати сасвим сама против таласа виших од ње преко два и по пута.

Не знајући да је прошло већ скоро два сата од старта, пливачица је изненада осетила мучнину у стомаку и напетост у глави и ушима. Изузетно топла морска вода, што је за пливачке маратонце теже подношљива од хладне, таласи и узбуђеност учинили су своје. Грчећи се у води, свијена у клупко, губећи ритам, али без гласа и не жалећи се пратњи, повраћала је дуго и болно.

Осетила је затим како је слана вода пече и нагриза јој усне и очи и поред специјалних наочара, како брзо и беспомоћно губи снагу у мишићима и смиреност у мислима. Издижући с мучком главу изнад таласа, повикала је да јој дају сок од лимуна, да се освежи. Нико јој није одговорио, њен глас и главу прекрили су таласи.

Покушала је још једном. напињући се да погледом продре мрак и угледа слабашија светла из чамца. Али, свуда је владала непрозирна тама, таласи и ветар били су све јачи, немоћ у телу и бол у рањеној нози, раменима, кичми и врату све већи, и тад је схватила да је потпуно сама у непознатом мору, усред ноћи, и да ју је пратња једноставно — изгубила.

НАД ЈЕ ЗА ТРЕНУТАН УСПЕЛА ДА ИЗДИГНЕ ГЛАВУ ИЗНАД УЗБУРКАНОГ МОРА И ЗАТРАЖИЛА СОК ДА СЕ ОСВЕЖИ, СВЕТСКА РЕКОРДЕРКА У МАРАТОНСКОМ ПЛИВАЊУ ЈЕ СХВАТИЛА ДА ЈЕ ПОТПУНО САМА У МОРУ И ТАМИ, ДАЛЕКО ОД ОБАЛЕ И ЦИЉА.

Сад је заиста била сама против себе и мора. Сва у грчу, скупила је снагу и наставила да плива.

ЈЕДИНА НА СВЕТУ

Сваки шампион побеђује пола физички, припремљеношћу и снагом мишића, а пола вољом и истрајношћу.

право, у некој равној, замисленој линији. А тама је још била непрозирна и зора је, као и циљ на бејрутској обали, још врло далеко.

Тек кад су јој уморне очи, после кошмара од мисли у које се уплитала само стална жеља да ипак стигне до крајњег одређишта, запазиле да ноћ бледи и укажује се свануће као спасе-

ПОДВИГ НА ЛАМАНШУ

Атина Бојаци је дуго плувала само на кратким стазама: титуле на разним стазама и у различитим стилевима, сем прсног, почела је да осваја већ са десет година.

Шампион света у маратонском пливању постала је 1962. године на Охридском језеру, кад је у женској конкуренцији прва препливала 35 километара. Четири пута учествовала је на познатом пливачком маратону од Каприја до Напуља: једном је победила,

а три пута била друга. Године 1969. успела је да преплива 46 километара широк канал Ламанш и до сада је једина Југословенка која је остварила овај подвиг.

Филмски режисер Александар Ђурчинов, инспирисан овим Атининим успесима, снимио је дугометражни играни филм „Усправи се, Делфина“.

кажу спортски стручњаци, и врло често за ову своју тврдњу наводе управо пример Аatine Бојаци. Многе пливачице боље су плувале од ње, али само по чисто физичким одликама. Међутим, ниједна није имала ту упорност, инат, самопоуздање и тврдоглавост као Атина. А ове особине, нарочито у исцрпљујућем маратонском пливању, врло често су важније и јаче од снаге мишића.

И сада, кад је била сама у тамном бескрају ноћи и мора, два сата после старта, кад није знала где је, кад се није знало да ли је теже победити црне мисли, црне таласе и црне слутње, Атина је стисла зубе и наставила да плива

ње, зачула је као кроз сан писак тренерове пиштаљке.

Ускоро је чамац с пратњом био поред ње, после неколико часова лутања. Најзад је попила толико жељени сок, осмехнула се и — наставила да плива.

Тек у сутон, после 18 часова пливања, са отекућим уснама и телом утрнулим од напора, умора и болова осетила је тле под ногама и дигла поглед: пред њом је била бејрутска лука.

Од 45 пливача и пливачица, колико је стартовало у Саиди, на циљ су стигла два пливача и само једна пливачица — Атина. Овај подвиг до сада није поновила ниједна жена на свету.

ЛИХТЕНШТАЈН

Кнежевина Лихтенштајн, једина монархија преостала из времена Светог Римског Царства, шћућурена је у долини оируненој снениним алпским врховима.

Уставна монархија Лихтенштајн налази се у уској планинској долини, уклештеној између Швајцарске и Аустрије, оивиченој снежнобелим врховима Алпа. Легенда каже да је долина добила име у давна времена, кад је неки сиромашак, крчећи шуму, ископао необичан камен који је на сунцу блистао попут дијаманта. Становници долине дали су јој тада име „камен који светли“, односно Лихтенштајн.

Кад путник-намерник стигне до граничног прелаза ове невелике земље од 160 квадратних километара, смештеној на десној обали Рајне, прво што утледа су две државне заставе које се вију на јарболу, једна

поред друге. Једна припада Швајцарској, а друга Лихтенштајну. Добродошлицу и пријатан боравак пожелеће му швајцарски полицајац јер — кнежевина нема своју пограничну службу!

За разлику од других држава-лилипутанаца, Лихтенштајн нема ни дугу, ни нарочито узбудљиву историју. Зна се да је основао аустријски кнез Карл фон Лихтенштајн када је 1719. године од цара Карла VI добио на поклон грофовије Вадуц и Шеленберг. Међутим, ни он, а ни његови потомци, нису баш много марили за овај посед: више их је привлачио раскошан живот на великим дворцима. Ипак, с времена на време, долазили су у кнежеви-

У двор кнеза Франца Јозефа II радознали туристи могу да завире само једном годишње и то 16. августа, на дан његовог рођендана.

ну и ту, у дворцу подигнутом пре 250 година на високој, стрмој стени изнад градића Вадуц, проводили по неколико недеља. У доба Наполеона и Лихтенштајн је приступио Рајнском савезу, а 1815. године прикључио се немачком савезу и уско везао за хабсбуршки двор на којем је имао велики утицај. Године 1866. стекао је независност. С Аустро-Угарском Монархијом кнежевина је све до 1913. била у монетарној и царинској унији. Три године касније партнер у монетарној унији постала јој је Швајцарска, која је и данас заступта у међународним и другим пословима.

Први владар који се за стално настанио у Лихтенштајну је садашњи кнез Франц Јозеф II који је на престо ступио 1927. године. Са супругом и петоро деце он живи у дворцу својих предака, окружен сликама Рембранта, Рубенса, Ботичелија, Рафаела, таписеријама, гобленима и скупим персијским теписима. Те

драгоцене колекције туристи могу да виде само једном годишње и то 16. августа, када кнез слави свој рођендан.

КНЕЖЕВИНА НА МЕСЕЦУ

До пре петнаестак година кнежевина је животарила. Кнез је чак био приморан да прода неколико слика да би могао да живи „достојно владара“. Почетком шездесетих година Лихтенштајн је почео да доживљава индустријски бум. Кнез, који је иначе шумарски инжењер, показао је доста пословне смелости кад је велике инвестиције уложио у подизање фабрике вештачких зуба и фабрике црева за кобасице. Подигнута је и фабрика за производњу бојлера и инсталација за централно грејање „Ховал“, затим фабрика „Хилти“, највећи светски произвођач специјалних пиштоља који служе за спа-

јање конструкција у грађевинарству и другим гранама индустрије. Ту је и фабрика „Белцерс“, која је испоручивала делове за вазисонске бродове програма „Аполо“. Захваљујући томе, застава Лихтенштајна пободена је на — Месецу.

Индустријски процват кренуо је таквим темпом да је кнежевина ускоро морала да донесе одлуку о обустави даље градње индустријских објеката. Ипак, и даље се налази на врху листе земаља са највећим извозом индустријске робе по глави становника.

Значајну ставку у приходима Лихтенштајна представља и продаја марака. Сваке године издају се по четири нове серије које су на светском филателистичком тржишту врло тражене.

Богат извор прихода земље од само 22.000 становника представљају и дозволе великим светским фирмама да своје име истакну у Лихтенштајну. Наиме, у кнежевини се налази око

ШТАЈН

12.000 фиктивних дирекција које још зову и „телефонским предузећима“, јер своју робу продају искључиво — телефоном. За таблу са именом фирме влада прабеж, јер су у Лихтенштајну порези толико ниски да представљају занемарљив издатак.

ДОБРО ДОШЛИ У ЗАТВОР!

Главни град Лихтенштајна, или како га многи називају село-престоница, Вадуц, има само 3500 становника. Састоји се од неколико улица и сокака начичканих продавницама и гостионицама. У једној од њих борабио је једном приликом и Александар Дима Отац који се врло разљутио кад је од гостионичара сазнао да за вечеру нема ничег сем — киселог купуса.

Лихтенштајном, земљом

у којој, по неким подацима, има више жена него мушкараца (али које још немају право гласа!) влада наследни кнез уз помоћ Земаљског сабора. Петнаест чланова сабора именују владу сваке четврте године.

У кнежевини званично постоје три партије. Зашто не ко припада првој, другој или трећој, тешко је објаснити јер, рецимо, између „дрвене“ и „дрне“ партије, осим имена, нема никакве разлике. Програми су им готово — исти!

Лихтенштајн нема ниједног јединог војника. Целу оружану „силу“ представља 35 полицајаца. Упркос томе, а и законима који су веома строги, у затвору Вадуцу обично нема ниједног затвореника. И то је од приличне користи, јер се затвор, који је иначе врло удобан у сезони претвара у — хотел Д категорије!

Смртна казна ни до данас није укинута. Међутим,

Продавнице Вадуца изгледају нао дечје сликовнице: у њима се продају бронзана звона за краве-предводнице, пепељаре у облику Алпа, часовници у сиру ноји се не нвари, мараме с мапом државе.

У дворцу, подигнутом на високој стени што се стрмо уздигло изнад града, већ 250 година живе владари Лихтенштајна.

Сликар, графичар и наринатуриста Луј Јегер аутор је изванредно лепих и у свету веома тражених марана.

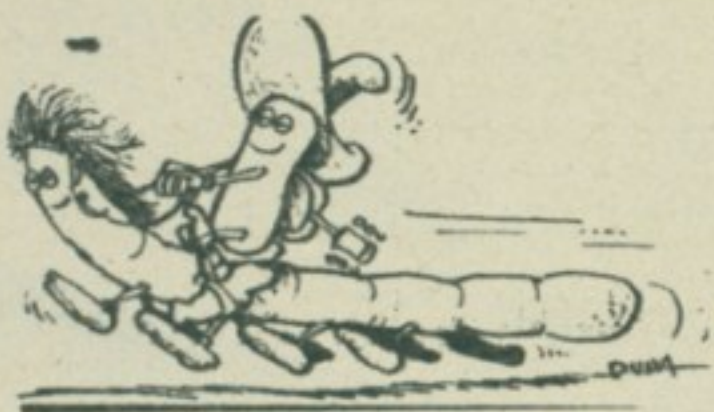
последњи пут је извршена пре тачно два века. Тада је обешена жена-разбојник позната под надимком Златна Бос, која је дуго харала кнежевином и уливала страх и трепет њеним становницима.

Лихтенштајн је познат и као земља у којој је све врло чисто и уредно. Ако се неком немарном туристи догоди да на улици баца омот бомбона или пикавац, о томе ће бити обавештен први полицајац који ће одмах

пожурити да „интервенише“. Ствар се обично завршава само на опомену и молби да се непотребне ситнице бацају у корпе за отпатке, које су врло декоративно бојене и налазе се на сваком кораку.

Службени језик земље чији становници кажу да нису ни Швајцарци ни Немци, а којима званично још није призната нација, је немачки.

Текст: О. Вукадиновић
Снимци: М. Чекић

ХИТ-СТРАНА

СУНЦОКРЕТ

Једна од најреномиранијих београдских група, многочлани СУНЦОКРЕТ, ових дана нас је обрадовала новом плочом. После одлично припремљеног албума „Моје бубе“, са кога памтимо неколико хитова („Први снег“, „Моје бубе“, „Пошаљи ми писмо“, „Мој ђердане“...), група се одлучила да на новом синглу представи публици две нове композиције.

„Подела на А и Б страну је према нама превазиђена“ — каже Бора Ђорђевић, вођа и оснивач групе. „На новој плочи на тој условно названој А страни је нумера „Имам песму за све људе“ нашег оргуљаша Душка Никодијевића, а на Б страни шестоминутна балада Бате Сокића (тренутно у ЈНА) „Човек кога знам“. Насловна тема је хит песма у правом рок-маниру, брза, лака за памћење. Ипак верујте да сви више уживамо док свирамо другу песму и верујемо да ће њене вредности, без обзира на неубичајену дужину, бити признате.“

Пажљивим преслушавањем плоче може се приметити значајан стилски заокрет у музици СУНЦОКРЕТА. Све звучи много жешће и агресивније него раније, основа је рокерски чврста али то је и даље онај исти, стари, вокално изузетни СУНЦОКРЕТ. Група је, очигледно,

крупним корацима кренула напред а при томе није изгубила свој идентитет.

„Чврсто верујемо у оно што радимо. То ће уосталом показати и наш следећи сингл на коме су „Ноћна птица“ Јосипа Боцека са оног тужног фестивала Ваш шлагер сезоне 8, и нумере „Изгледа да си одрасла“. Обе песме су у ствари припремане за нови албум али због неких персоналних промена нисмо били у стању да га комплетирамо и снимимо. Још се не зна ко ће отићи, а ко остати у групи али ће се и то ускоро решити. У групи су углавном студенти, често везани својим обавезама на факултету па су промене неизбежне. Али, састав је и до сада мењао чланове па смо на то некако већ и навикли.“

СУНЦОКРЕТ се спрема да свој нови стил и нове песме представи публици у свим већим југословенским центрима. Део материјала за албум је ипак спреман и после летњег уигравања нових чланова предстоји јесење снимање. За сада су чланови: Бора Ђорђевић — гитара, вокал, вођа групе, Снежана Јандрлић, Биљана Крстић, Драгана Шундерић — вокали, Ненад Божић — гитара, Душко Никодијевић — клавијатуре и вокал, Влада Голубовић — бубњеви, Бранко Исаковић — бас. Већина чланова компонује, а вођа групе пише текстове.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ИМАМ ПЕСМУ ЗА СВЕ ЉУДЕ

Музика:
Душко Никодијевић

Текст:
Градимиr Станисављевић

Изводи: СУНЦОКРЕТ

Имам песму за све људе
што често мисле да сами
су у ноћи
хеј ти, не губи наду
моја ће песма и до тебе
доћи

Нек ти песма разведри лице
буди пун наде и добре
воље
хеј ти, доста је туге
јер све ће бити, знај,
сигурно боље.

Све бих дала за тај
тренутак
када знам да и драга срца
воле оно што и моје
у свима нама иста мисао
куца.

Та песма снагу нам даје
и зато певај с нама
ту песму свима драгу
нек срце се смеје
и туга се слама.

ЗДРАВКО ЧОЛИЋ
Загребачна 31 а
71000 Сарајево

НОВЕ ПЛОЧЕ
ПРОДУКЦИЈЕ
ПГП

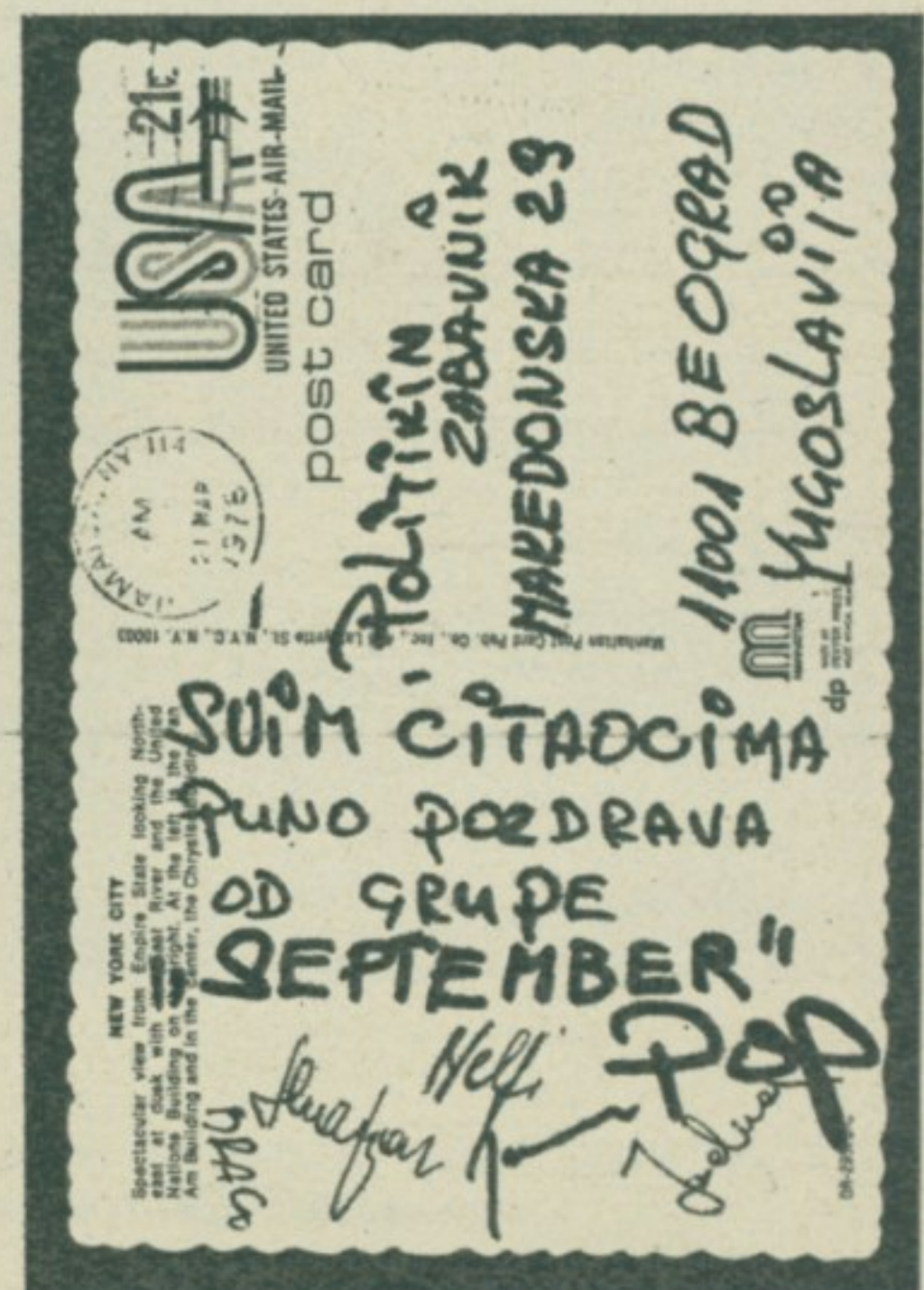
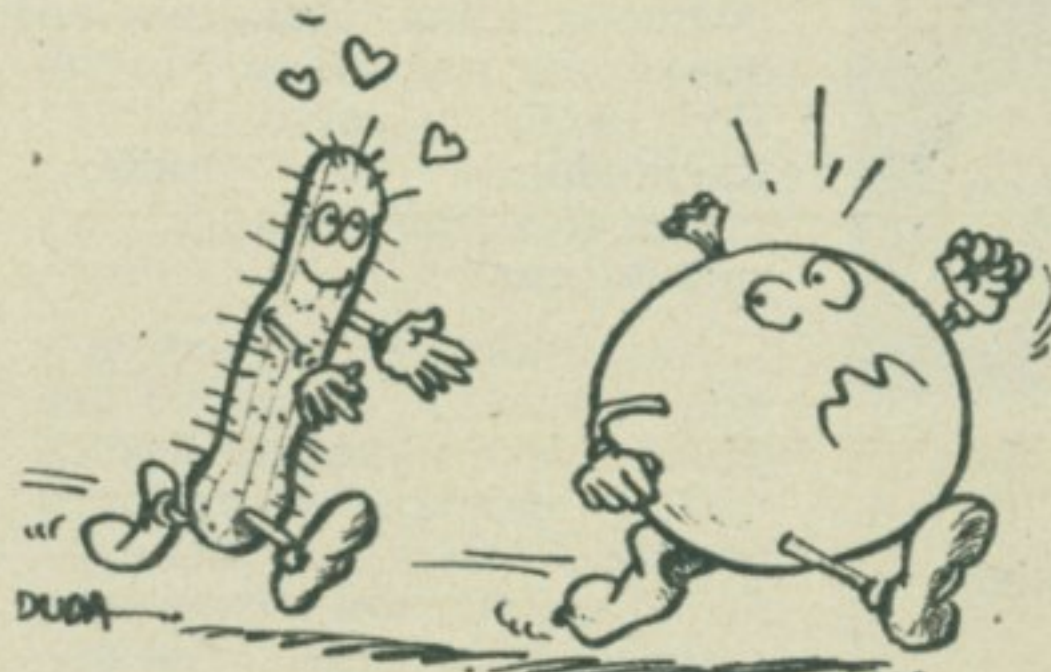
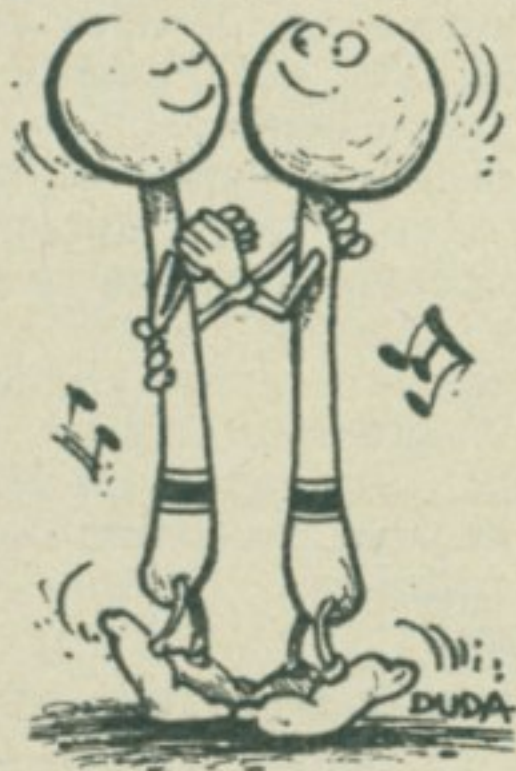
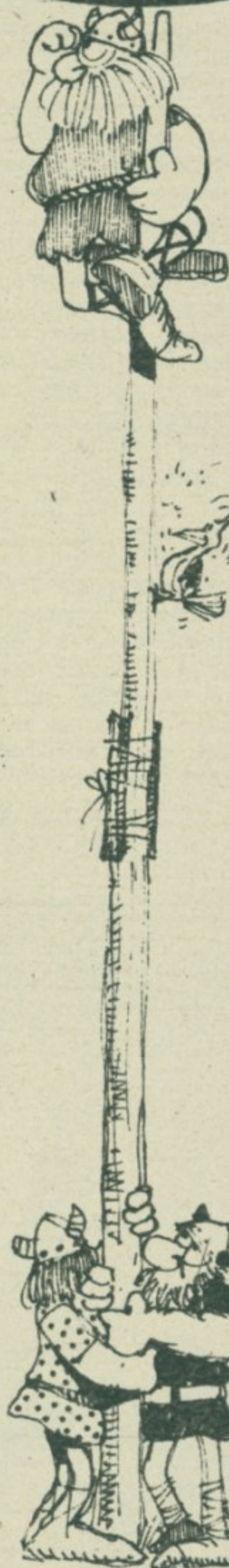
ВЕЧЕ РОК-МУЗИКЕ ЈРТ
ОПАТИЈА 78

Дани југословенске музике у оквиру овогодишњег Опатијског фестивала дали су запа-

ВЕЧЕ ШАНСОНА И
СЛОБОДНИХ ФОРМИ

Продукција грамофонских плоча Радио-телевизије Београд издала је велику плочу на којој су се нашле и мелодије изведене на вечера шансона и слободних форми на фестивалу у Опатији. Избор ће задовољити поклонице шансона јер су на плочи представљени, између осталих, Мајда Сепе, Јадранка Стојаковић, Зафир Хаџићманов, Елда Вилер, Махир Палош и ЛАБОРАТОРИЈА ЗВУКА ВРАЊЕШЕВИЋ.

жено место домаћој рок-музици. Први пут на једној оваквој фестивалској смотри публици су се у целовечерњем програму представили и „роке-ри“. Од најбољих нумера изведених те вечери снимљена је велика плоча. На овом ЛП-ју представљени су победници сусрета: ЛЕБ И СОЛ из Скопља, београдска YU група, новосадски састав ЦВРЧАК и МРАВИ, КОСОВСКИ БОЖУРИ из Приштине, титоградска ВАГА и словеначки СЕПТЕМБЕР.

ЦЕТРО ТАЛ (JETHRO TULL)

Група ЦЕТРО ТАЛ кренуће овог месеца на велику турнеју на којој ће бити промовисана ЛП плоча „Тешки коњи“ (Heavy Horses). Плоча је издата прошлог месеца и према првим подацима наишла је на добар пријем. У току турнеје састав ће обићи неколико европских земаља представљајући се посетиоцима новим програмом који ће трајати више од два часа и који ће обухватити материјал са нове плоче као и најпопуларније старе песме.

STATUS QUO

Једна од најпопуларнијих поп-група међу младима, свакако, је састав STATUS QUO. Њихов последњи велики хит „Rockin' All Over the World“ нашао се и на новом истоименом ЛП-ју. Од осталих нумера поменућемо још и песме „Hard Times“, „Let's Ride“, „Who Am I“, „For You“ и „Hold You Back“.

ВИЛКО ЏОНСОН (WILKO JOHNSON)

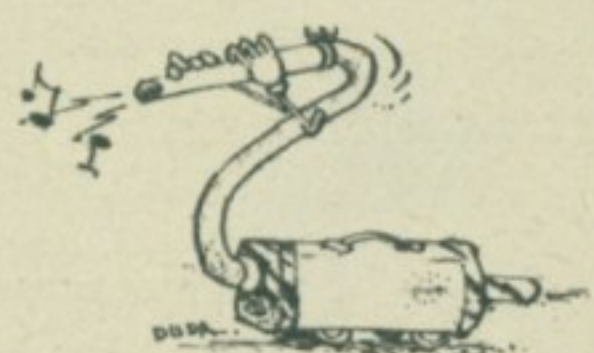
У Енглеској се ове године много очекује од нове групе гитаристе Вилка Џонсона који је популарност стекао свирајући у ДР ФИЛГУДУ. Због неких несугласица са осталим члановима састава ДР ФИЛГУД, Вилко се повлачи и оснива ГРУПУ ВИЛКА ЏОНСОНА (THE WILKO JOHNSON BAND) која је већ на преим концертима наишла на одличан пријем. У саставу свира неколико познатих музичара тако да продуцентске куће воде прави рат око Вилка Џонсона и његових сарадника. Састав је управо снимио први сингл а ускоро се очекује и албум.

БЕРЗА ПЛОЧА

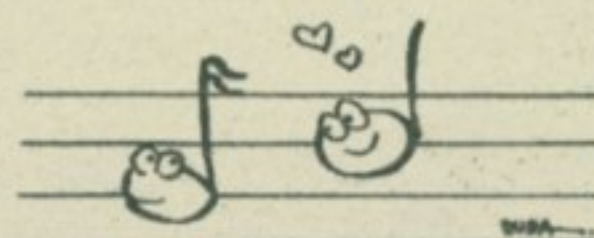
Продајем добро очуване касете група: JETHRO TULL, PINK FLOYD, OMEGA, LED ZEPHELLIN, BEATLES, URIAN HEER, CREADENCE, DEEP PURPLE, ELP, YES, RAINBOW, Bob Dylan, Eric Clapton... Цијена по договору.

Миливој Цестар
Лепоглавска 40
42000 Вараждин

Желео бих продати потпуно нове ЛП плоче стране производње: Stevie Wonder (»Innervisions«), YES (»Close to the Edge«), Bob Marley (»Rastman Vibration«), King Crimson (»Lizard«), Janis Joplin (»Pearl«), Rory Gallagher (»Tattoo«), EAGLES (»Eagles«), Billy Cobham (»Funk«), Thelma Houston (»Thelma Houston«) и Jeff Beck (»Truth«). Такође бих продао и касету Keta Stivenca »Numbers«.

Драган Милојевић
37265 Бачина
Избеница

Продајем или мењам следеће сингл-плоче: 4 велика хита Сузи Кватро, 3 велика хита групе SWEEP, као и синглове група 5000 VOLTS, ПАРНИ ВАЉАК, TIME, URIAN HEER и друге. Дајем 10 сингл-плоча за ЛП групе BLACK SABBATH VOL. 4.

Небојша Тешмановић
Моше Пијаде 10
15300 Лозница

ЛУТАЈУЋА СРЦА

Када је 1975. године Споменка Ђокић, вокални солиста ЛУТАЈУЋИХ СРЦА, напустила састав, сви су веровали да ће се група распасти. Али, преварили су се.

После паузе од годину дана, због одслужења војног рока Милана Марковића, група се опет појавила у пуном саставу. ЛУТАЈУЋА СРЦА су добила новог члана — Елвиру Игњатовић. Интересантно је да је гру-

пош био у униформи за време одржавања опатијског фестивала, ЛУТАЈУЋА СРЦА су се појавила на овој југословенској смотри забавне музике. На вечери шансона певала су композицију „На жалост“ коју је написао Милан Марковић. Милан и Мирољуб прате Елвиру на гитари и певају заједно с њом. Елвира је, иначе, ученица музичке школе и свира клавир.

Музички израз који ЛУТАЈУЋА СРЦА негују је

па, и поред новог вокалног солисте, задржала онај свој стари звук и то, пре свега, захваљујући аранжманима које прави Милан Марковић. Милан, иначе, свира виолончело у Нишком симфонијском оркестру. Мирољуб Јовановић, други члан овог најпопуларнијег нишког састава, по занимању је инжењер и пре месец дана је изишао из војске. Али, иако је Милан

балада, шансона и фолк-песма. „Ми имамо свој стил којег се придржавамо још од оснивања нашег трија, али у њега стално уносимо и нешто ново. Свака генерација ствара нове форме и стилове. Ми пратимо та нова кретања у музици, уносимо их у своје композиције, али плазимо да сачувамо свој израз и стил“ — каже Милан Марковић, вођа састава.

Читави јављају...

ВЕСТИ ИЗ ВОГОШЋА

ЗВОНМИР БУРИЋ је млад пјевач, али и талентован музичар — свира акустичну гитару и усну хармонику. Звонмир забавља госте центра у Вогошћу, крај Сарајева. Он и компоњује и најпознатије пјесме су: „Ти мене лажеш“, „Узалуд љубиш нарцис“...

Жељко Симић
ВВГ „Маршал Тито“
79000 Мостар
(хонорар 100 дин.)

ВЕСТИ ИЗ ГРАДАЧЦА

У Градаццу је 1976. године основана група СИНОВИ СУНЦА која је већ наступала са успехом. СИНОВИ СУНЦА су освојили назив најбољих на Гитаријади у Модричи. Већином свирају музику страних и наших састава, али имају и неколико композиција од којих су најпознатије: „Ајкула“, „Прича о Градаццу“...

Састав сачињавају: ДИНКО ДЕЛИЋ (соло-гитара и вокал), ЖЕЉКО ВОШЊАК (бас и вокал) и ДРАГАН ПАВЛОВИЋ (бубњеви).

Драган Ђирић
Браће Ђикића 3
Градацац
(хонорар 100 дин.)

НАША КАРИКАТУРА

ГРУПА Рани мраз — НОВИ САД —

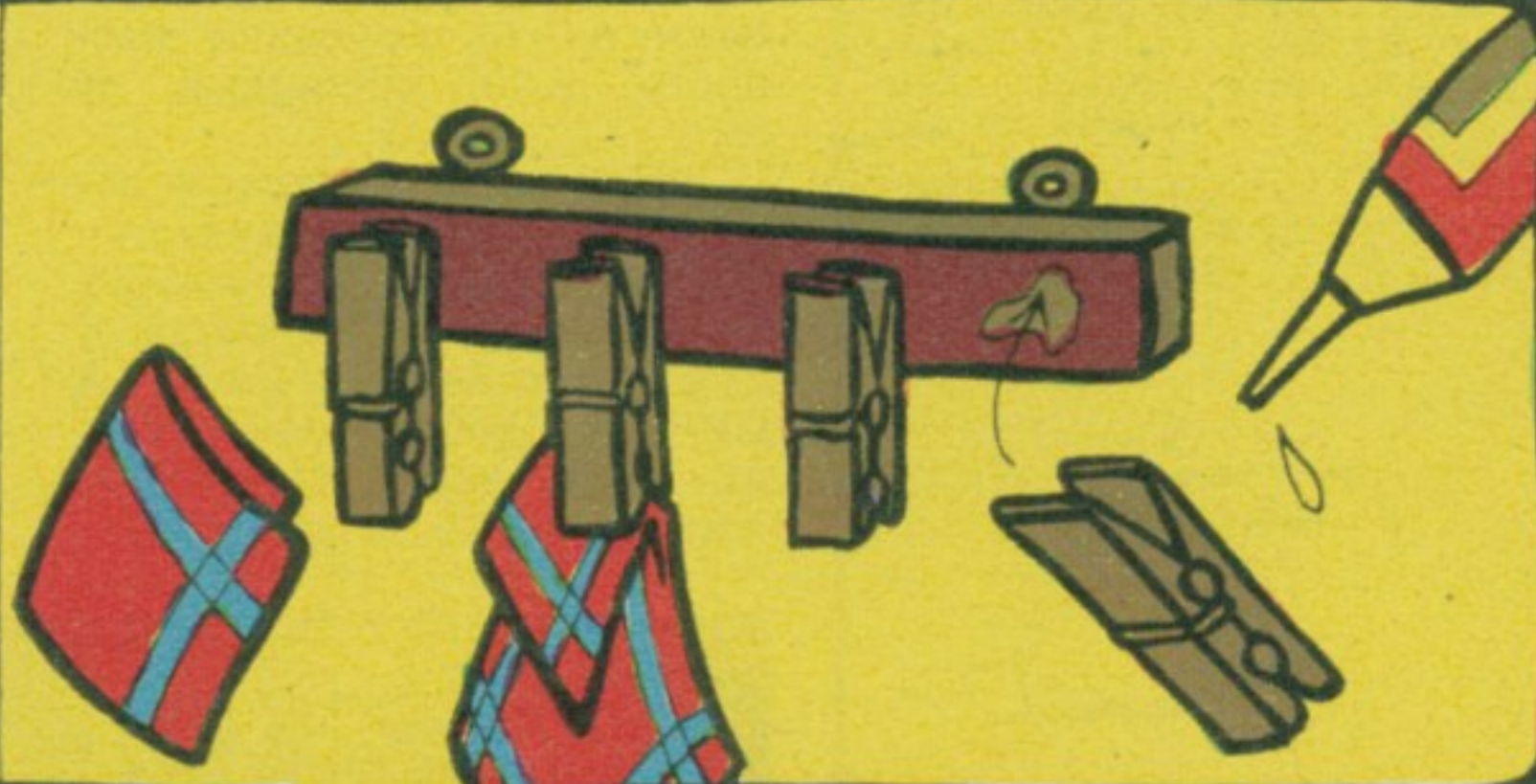

ВЕСЕЛЕ ИГРАРИЈЕ ЗА МЛАЂЕ И СТАРИЈЕ

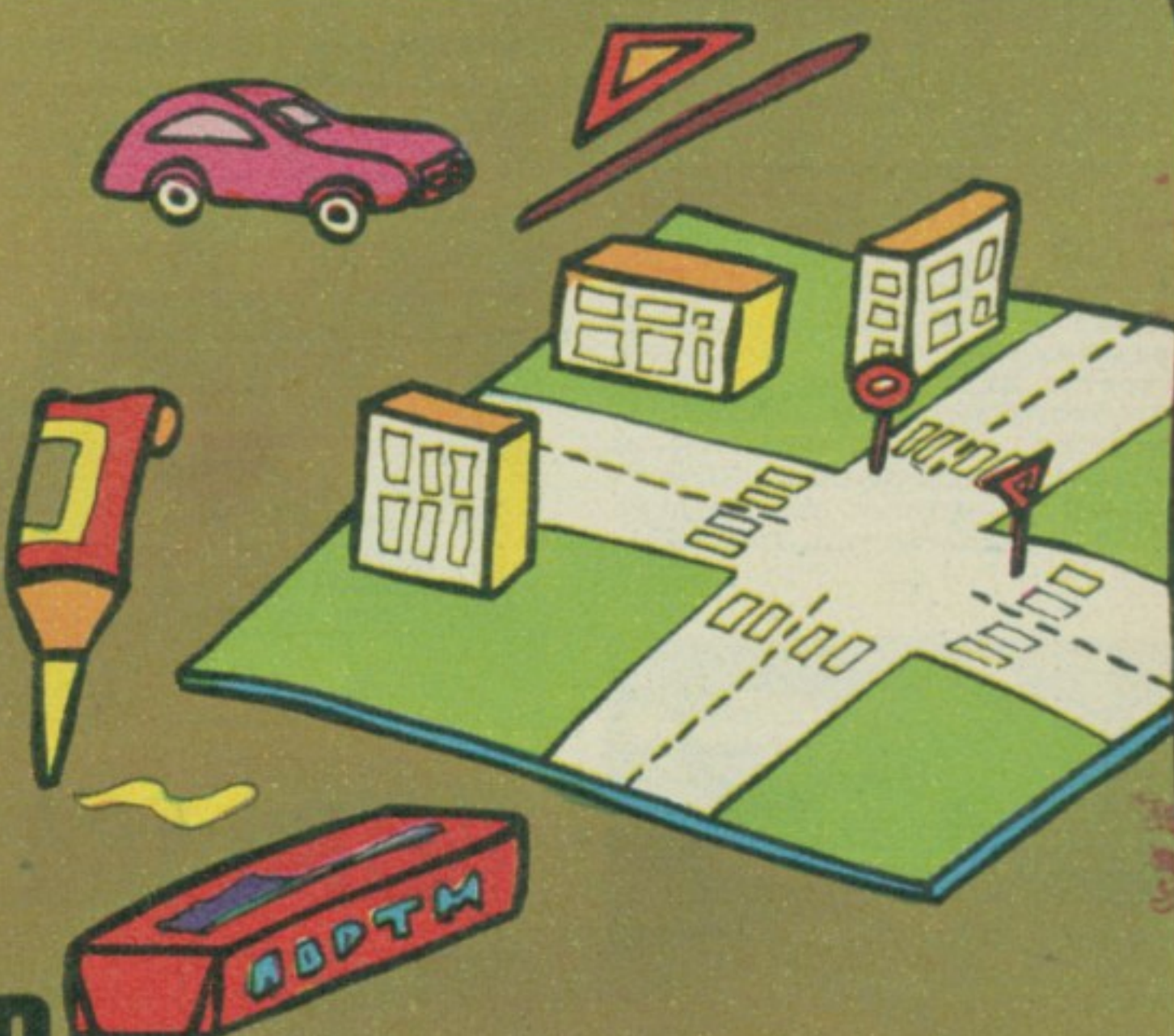
1

Ако желите да обрадујете своју маму направите јој леп држач за кухињске крпе. На дашчицу коју сте претходно шмирглом добро изгладали и обојили масном бојом, закупајте неколико дрвених штипаљки које сте пре тога обојили различитим бојама. На крају са задње стране дашчице закупајте алкице за вешање.

СОЊА НИКОЛИЋ, 22400 Ру-
ма, Орловићева 4 е.

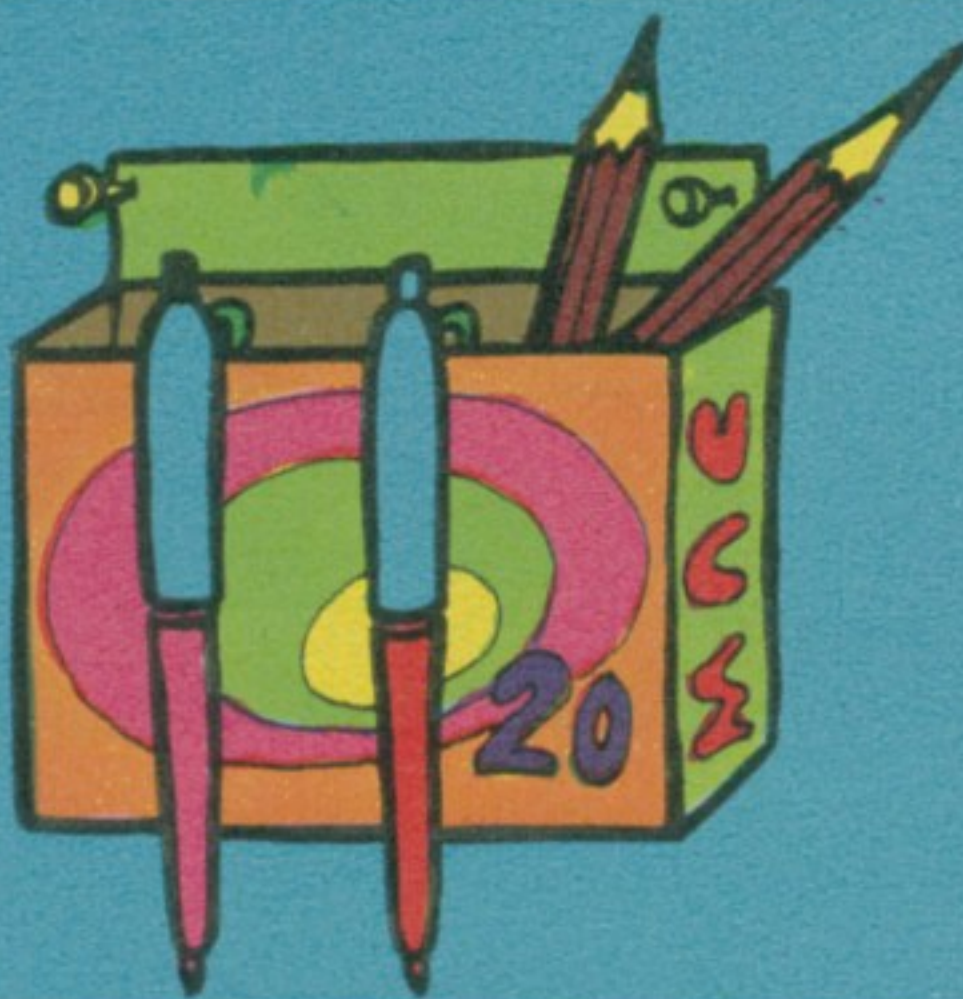

2

Дарио из Нове Градишке предлаже да свом млађем брату или другу који има мале аутомобиле направите, на већем картону или тањој дасци, раскрсницу. Зграде направите од кутија шибица а од палидрваца саобраћајне знаке.

ДАРИО ПЕТРИЧЕВИЋ, 53400 Нова Градишка, Лењиново насеље 4/1.

Ако волите икебану можете је и сами лако направити: у бокасту чашу ставите кликере стакленце, лепе каменчиће, шкољкице и мало сувог цвећа.

НАДА ПОСКУРИЦА, 12000 Пожаревац, Бориса Кидрича 6/3.

И обичан кључ за лифт може да буде занимљив привезак који се носи око врата. Лаком за нокте по њему нацртајте тачке, а затим га прелакирајте једнобојним лаком. Ако носите шналу за косу можете и њу украсити на исти начин и добити леп комплет за пролећне дане.

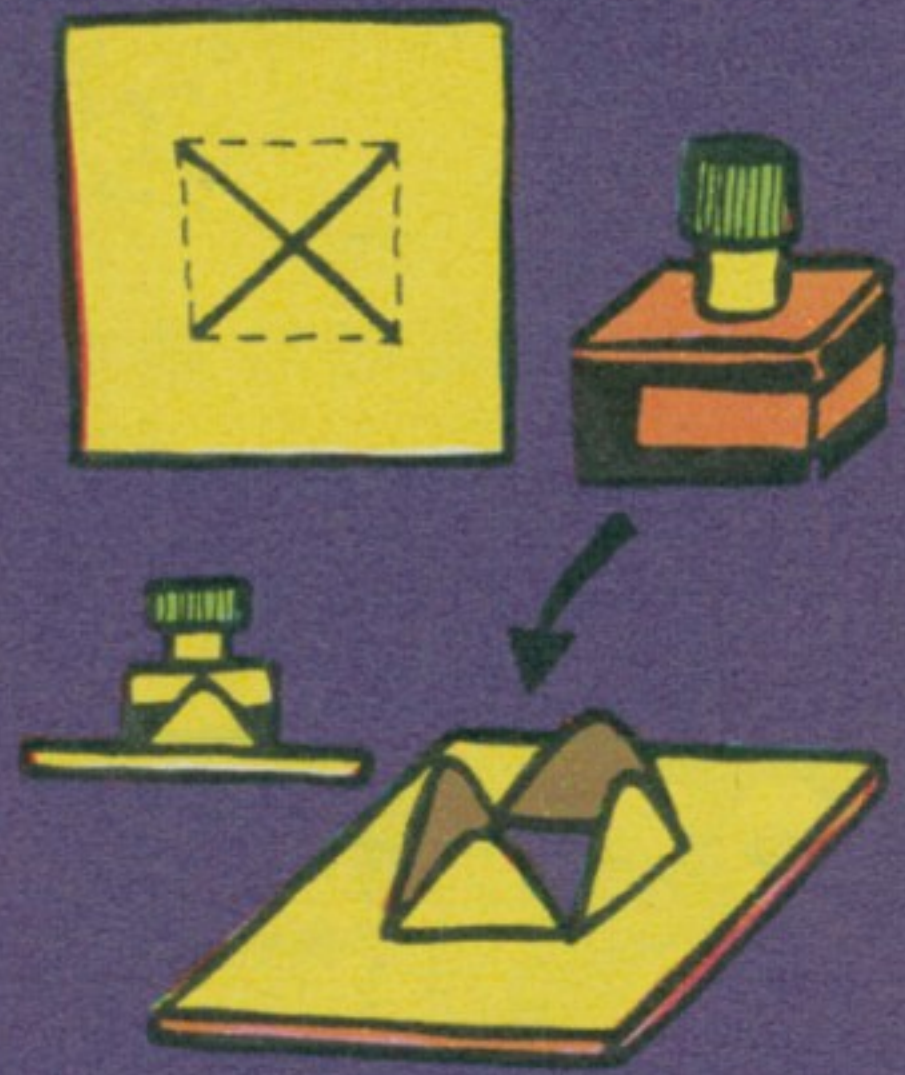
СОЊА АНДРЕЕВА, 91000 Скопље, Партизанска кула 11, стан 21.

Најчешћи ваши прилози су они који се одnose на држаче за оловке. Такав предлог је и Наде из Ковиља. Доносимо га јер нам, се међутим, чини мало необичнијим од осталих. Она предлаже да кутију од жваке или ситних бомбона закупајте изнад писаћег стола или полице с књигама па да за њу качите хемијске оловке и фломастере а у њу стављате гумице и обичне оловке.

НАДА ФИНАЦАНОВИЋ, 21243 Ковиљ, Паје Га-
наша 41/а.

СВИ АУТОРИ ОВИХ РАДОВА НАГРАЂУЈУ
СЕ СА ПО 100 ДИНАРА

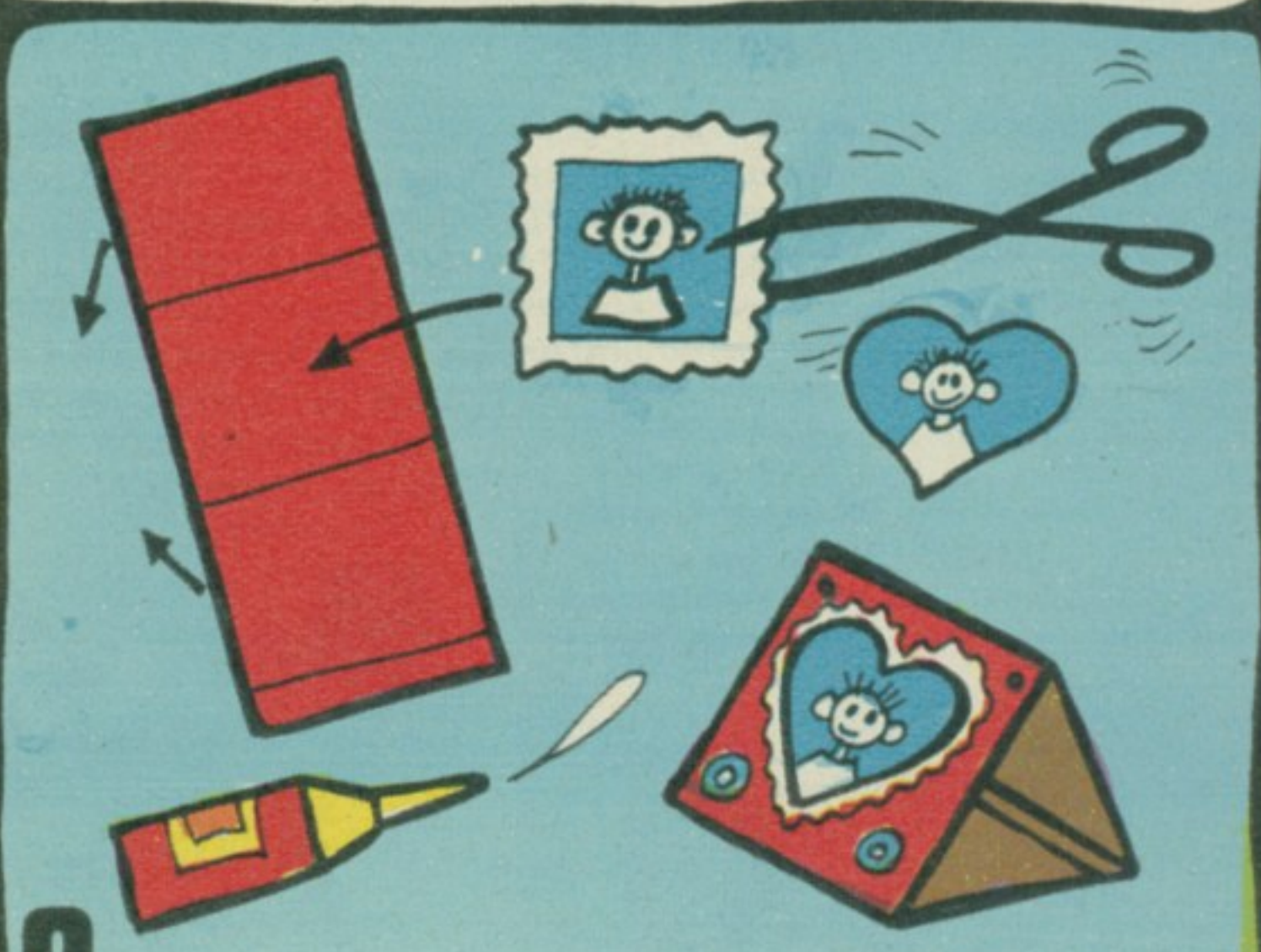
Колико сте пута досад преврнули флашицу с тушем и због тога добили грдњу. Ако желите да то убудуће избегнете направите држач од картона. На чврстом картону просеците путачу као што видите на нашем цртежу, троуглове добијене сечењем подигните увис и ето — држача.

АБДУЛАХ ДЕДИЋ, 12000 Зеница, Рас-
поточје 49.

С обзиром да код нас струја често нестаје, Сања из Херцег-Новог вам предлаже да од старих свећа направите једну дебљу. Из сваке свеће коју сте преломили извуците фитиљ и од неколико фитиља направите један — дебљи. Свеће истопите у суду који има леп облик, да би и свећа била лепо обликована и док је восак још мекан провуците нов фитиљ.

САЊА АНТИЋ, 81340 Херцег-Нови, Његошева 166-Е.

Као украс на столу или на полици лепо изгледа и фотографија урамљена у шарен картон. Парче картона пресавијте на три дела, савијте у облику троугла и залепите по слободној ивици. На предњој страни залепите фотографију драге вам особе, само је претходно исеците у облику срца итд.

ЖИВОСЛАВ ЈАНКОВИЋ, 15000 Шабац, Поцерски При-
чиновић 347.

КАКО СЕ
ПОСТАЈЕ
ОФИЦИР ЈНА

ГИМНАЗИЈА ЗА БУДУЋЕ ПИЛОТЕ

Какви су услови за упис у војну школу у Мостару и да ли се њен ученик може постати са завршених 8 или 10 разреда?

Славољуб Петковић,
Сутјеска 5, Стари Лец

У Мостару постоји Ваздухопловна гимназија „Маршал Тито“. То је једина војна гимназија ове врсте у нашој земљи и на њу се уписују младићи са завршених осам разреда основне школе. Конкурс за пријем у ову војну гимназију, као и остале средње војне школе, Персонална управа Савезног секретаријата за народну одбрану расписује крајем сваке календарске године и он се закључује крајем јануара следеће године. Дакле, за ову годину, односно следећу школску 1978/79. овај конкурс је већ завршен. Међутим, то не значи да они младићи који нису успели да се упишу ове године, а испуњавају све услове, не могу постати ученици Ваздухопловне гимназије у Мостару следеће године. Јер, ученици „деветог“ разреда у школама усмереног образовања могу до године конкурисати у други разред ове војне гимназије или неке друге. За војне гимназије, дакле, могу конкурисати и ученици I и II разреда гимназије из грађанства, односно ученици I и II разреда школа које имају програм са заједничким основама средњег усмереног образовања, с тим да су претходни разред (а ученици I разреда — прво полугодиште) завршили најмање са добрим успехом. Поред тога, ученици који имају добар успех морају и из математике, физике и хемије имати оцену најмање добар и да нису старији: ученици I разреда од 16 година, а ученици II разреда од 17 година.

Ученици Ваздухопловне гимназије обавезни су да, поред савлађивања редовног програма, лете према програму једрења — летења једрилицама и моторним авионима са дуплим командама, а по завршеној гимназији настављају школовање у Ваздухопловној војној академији. Према томе, ова гимназија, као и друге војне гим-

Данас се у разним школама ЈНА на модеран начин комплетно образује 70 врста будућих официра, што најбоље показује да наука има велики значај за чврстину, убојитост и спремност наше војске. У свим овим војним школама (средњим, гимназијама и анадемијама) школују се само младићи, и то они који су у претходном степену образовања били добри ученици, који су психо-физички здрави, морално и политички подобни.

Међутим, и девојке и жене разних занимања, такође могу да раде при ЈНА, јер разгранатост наше војске омогућава запослење разних врста стручњана, занатлија, радника.

Интернатски смештај и школовање у свим врстама војних школа је потпуно бесплатно, такође и одећа, прибор, књиге.

назије, припремају младиће за школовање на специјалним високошколским образовним установама — војним академијама.

ЉУБИТЕЉИ МОРА ШКОЛУЈУ СЕ У СПЛИТУ

Волео бих да се после основне упишем у средњу војну морнаричку школу. Молим те да ми помогнеш и кажеш где се налазе такве школе, који су услови уписа и коме да се за то обратим.

Мирче Симоновски,
Кавадарци

Код нас постоји само једна средња војна морнаричка школа. То је Морнаричка техничка средња војна школа у Сплиту, у склопу Морнаричког школског центра у Лори. Услови уписа су слични као за друге средње војне школе и гимназије и саопштавају се јавним конкурсом, крајем сваке календарске године. Сва обавештења у вези са конкурсом могу се добити у општинском органу за послове народне одбране, војном округу или самој војној школи.

Иначе, школовање у овој војној школи траје четири године. У првој и делу друге године питомици се школују заједнички, а настава се затим обавља по смеровима и специјал-

ностима. Постоје три смера: машински, затим електронски са специјалностима: телекомуникације, рачунска и радарска специјалност и хидроакустична навигација и, као трећи, електро-смер са специјалностима: електричарска, минска, торпедна, артиљеријска и ракетна.

Сем редовне наставе, питомици имају и специјалне вожње бродовима. Такође се оспособљавају за бродску и за морнаричко-техничку службу.

ВЕТЕРИНАР МОЖЕ ПОСТАТИ ПОРУЧНИК

Интересује ме да ли постоји нарочита школа за војног ветеринара. Ако постоји, где се налази, колико траје

школовање и који се чин добија по завршетку школе?

Драган Петровић, Бор

Нарочита школа за војног ветеринара код нас не постоји, јер Армија ветеринарске стручњаке добија школовањем младића на ветеринарским факултетима. Одређеном броју ових студената ЈНА даје и стипендије. Међутим, сваки младић са дипломом ветеринара, наравно ако испуњава прописане услове конкурса и психо-физичке норме, може после завршетка студирања, које иначе траје пет година, конкурисати на пријем у службу ЈНА. Буде ли испуњавао све услове и пријем у Ваздухопловну академију у Земуну код Задра. У ову академију, дакле, може се конкурисати са завршеном Ваздухопловном гимназијом, војном гимназијом, једном од средњих војних школа или средњом школом у грађанству. И ученици школа за радничка занимања, са електро-смером, металским, грађевинским, графичким, хемијским и хемијско-техничким смером, такође могу да конкурисају за пријем на ваздухопловну академију. Ученици са овом дипломом полажу пријемни испит,

ВОЈНИ ПОЛИЦАЈАЦ — ТЕК ПОСЛЕ УСАВРШАВАЊА

Желио бих бити војни полицајац, али не знам како се то постаје. Молим те да ми помогнеш.

Авдо Мујановић, Фоча

Сви војни полицајци у ЈНА, наравно сем младића који су на одслужењу војног рока, завршили су прво једну од средњих војних школа. После одређеног времена проведеног у трупи, одлазе на нарочито усавршавање за потребе војне полиције. Иначе, војне полицајце лако је препознати: носе беле опасаче и упртаче.

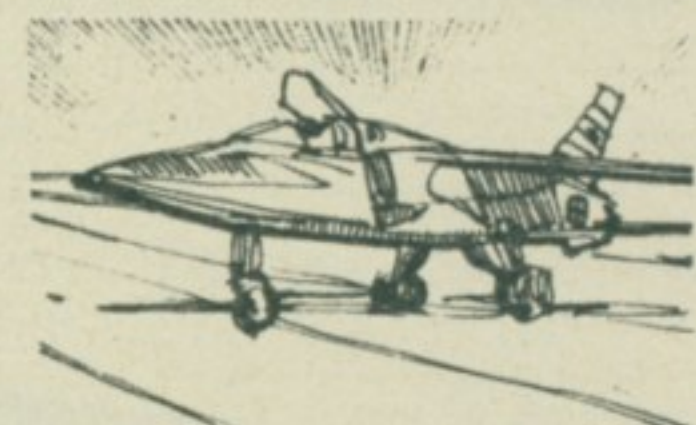

ЧУВАРИ НАШЕГ НЕБА

Мада имам 13 година, одувек ми је жеља да postanем пилот у нашем ратном ваздухопловству, односно ЈНА. Како то да остварим?

Ивица Марас, Корчула

Да би као пилот сео за управљач неког нашег авиона или хеликоптера у саставу ратног ваздухопловства, неопходно је да прво завршиш основну, па средњу школу, и то са што бољим успехом. Доцније се конкурише за пријем у Ваздухопловну академију у Земуну код Задра. У ову академију, дакле, може се конкурисати са завршеном Ваздухопловном гимназијом, војном гимназијом, једном од средњих војних школа или средњом школом у грађанству. И ученици школа за радничка занимања, са електро-смером, металским, грађевинским, графичким, хемијским и хемијско-техничким смером, такође могу да конкурисају за пријем на ваздухопловну академију. Ученици са овом дипломом полажу пријемни испит,

чега су ослобођени младићи са завршеном неком другом средњом школом. Програм за полагање пријемног испита може се добити од општинског органа за послове народне одбране. Ове године на Ваздухопловну академију уписују се младићи рођени 1957. године.

Будући пилот, због специфичности школовања и позива, мора бити изузетно психо-физички здрав, што, поред осталих услова, утврђују нарочите ваздухопловне војне комисије. Па, Ивица, ако једног дана заиста полетиш, што искрено желимо, обавезно нам се јави!

Припремио: И. Лончар

ПОТРЧКО: ЛУТКА

Торнтон Кеслер је сањао да створи подморницу способну да се спусти дубље него се човек икада спустио. Замишљао је велики музеј подводног живота, постепено извученог са самог дна, далеког осам или десет километара. Мислио је да са плановима за „Ротифер“ остварује свој сан. Уз помоћ двојице помоћника, планове је претворио у стварност.

Лен Гари и Бринкендорф познавали су сваки завртањ на огромном, трбушастом пловиљу, али нису знали због чега се не смрска као јаје под невероватним притиском на морском дну. Ту тајну је задржао Кеслер. И она је отишла с њим, сви су мислили, на његово последње путовање.

Знајући да ће за месец дана завршити посао, Кеслер је кренуо да испроба бродске радио-уређаје.

У батискафу који је направљен за пола километра дубине, он се спустио километар и био у сталној радио-вези. Тада се догодила несрећа. Претерано оптерећени кабл је пукао!

Торнтон Кеслер је заронио дубље него иједан човек, без икакве контроле над понирањем или правцем.

Али, Гари није могао да се отмеубеђењу да је Кеслер, можда, још жив у дубинама, у некој шпиљи.

„Ротифер“ је рђао, Бринкендорф, асистент подређен Гарију, се досађивао. Само га је недељна плата са Кеслеровог рачуна у барџи задржавала.

Добре бесџи

Онда је дошла ноћ када је лупање на вратима тргло обојицу научника.

Био је то малени, чекињастичовечуљак.

— Здраво, гос'н Гари — поздравио је. — То сам ја, Макнаб. Мислим да имам нешто за вас.

— Уђи, Екаме — насмејао се Гари. — Какве вести?

Макнаб није одговорио одмах. Гужвао је старинску морнарску капу у рукама.

— Може ли и он да чује? — запитао је. — Јако је важно, о Кеслеру.

— Кеслеру!? — излетеше речи са уста обојице људи.

— Шта о њему? — запита Лен.

— За име света, Екаме, ако битошта знаш о њему, не одуговлачи! Можеш веровати Бринкендорфу исто колико и мени.

На те речи стари мршави рибар подиже рамена и опусте их назад.

— Па онда, овако — поче. — Чуо сам слабашне позиве на радију. Чуо сам Кеслеров глас!

Тишина завлада у соби. Наружије Гаријев шапат.

— Чуо си га!

Макнаб рашири папир и поче да чита. Речи су падале у мртвој тишини.

— Ево шта је рекао: „Гарију, Макнабу или Бринкендорфу. Не знам где сам. Вероватно у кањону Њујорк. Шпиља. Планови су под колибом. У помоћ!“ Стално само то једна чујно.

Немо, Гари се спусти у столицу. Екам Макнаб га врати у стварност.

— Шта му то значи кањон Њујорк?

— Мисли ли, можда, на подморски кањон који је, нешто раније, откривен радио-таласима? — Лен журно уметну.

Бринкендорф устаде, а бледо плаве очи му блеснуше.

— Зашто овде седимо и причамо?

Планови су тамо где их можемо наћи, зар не?

— Тако је — сложи се Лен. — Под колибом, каже. То ће бити провера. Ако тамо нађемо хартију, знаћемо да ово није превара.

У мрачном, влажном простору међу шиповима колибе, нашли су бакарну кутију са плановима који су недостајали. Жељно су развили табакe на столу у дневној соби и погледали их.

Време је брзо летело док су два научника читала и проучавала. Стари Макнаб се, непримећен, изгубио.

Била је скоро поноћ када су одгонетнули систем за одупирање притиску. Преко стола, њихове очи, пуне наде, се среташе.

— Ипак, не знам — промрмља Бринкендорф.

— Али, ту је, црно на белом. Функционише до савршенства. Бринк то значи да имамо начин да, на крају, спасемо Кеслера.

Бринкендорфове очи су избегавале Гаријеве. А онда, наглашавајући сваки слог, рече:

— Не мислиш, ваљда, озбиљно да се спустиш доле, дубље него што се икад ико досад спуштао и вратиш се жив?

Гари се загледа у њега. —

— Наравно! Имамо планове, треба само да их искористимо.

Очи му се засузише. — А на шта ти циљаш?

— Ти планови много вреде. Миљон долара, можда.

— То ми се не допада, Бринкендорфе. Изјасни се.

Крупни, плавокоси научник се

завали у столицу и накриви главу.

— Слушај, млади пријатељу — рече лагано. — Знаш исто тако као и ја, ако одемо до Кеслера имамо мало изгледа да се живи вратимо. Он се сам увалио у невољу, нека се сам из ње извлачи. Ми имамо планове. Продаћемо их и разићи се. Шта мислиш?

Лен Гари без речи приђе и извуче Бринкендорфа из столице.

— Боље се брзо губи — дахтао је. — И не враћај се више никад овамо.

Бринкендорф не рече ни реч, само га злобно погледа и изиђе да се пакује.

Полазак

Екам Макнаб био је дирнут понудом да постане члан посаде „Ротифера“. Он је био одан пријатељ несталога океанографа и дао би и своју вољену лађу за прилику да помогне у његовом спасавању.

— Али, како то плови — мрштио се Макнаб.

— Да се одупре огромној снази воде потребно је нешто више од унутрашњег притиска. Да смо направили зидове толико дебеле да могу да се боре са снагом океана, то би било толико тешко да би падало као камен. Само једна ствар може све да обави: центрифугална сила!

— Да није то када се точак окреће тако брзо да иза њега отпаде блато?

— Иза њега, и у сваком правцу — смејао се Лен. — Како притисак расте, маностати ће додавати силу, окрећући га све брже. Сила створена окретањем, и зидови од најчвршћег метала уграђеног у

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

У пећини има довољно кисеоника за неколико људи за више месеци. А ваздух се не обнавља.

ЕД ЕРЛ РЕП

подморницу, надајмо се, спречиће да будемо здробљени.

— И када сиђемо доле, све што треба да урадимо је да нађемо Кеслера у највећем кањону на свету.

— То је све — климну мрачно Гари. — То је велик посао, али вреди труда.

Убрзо су испловили.

Лен дода нешто енергије. Свака игла је треперила на правом месту. „Ротифер“ се кретао кроз воду као риба!

Сатима је размишљао о Бринкендорфу. Није се заваравало да ће тај човек, пошто је видео планове, остати миран. Знао је довољно о подморницама да једну и сам конструише. Али, шта би учинио са њом?

Успорили су и Лен учврсти контроле да испита мале. Из својих опажања је закључио да се нала-

— Хиљаду метара! — прошапта Макнаб и утиша се.

Док су се спуштали, метар за метром, постајало је све светлије! Необична плава светлост, налик на испарења живине лампе, продирала је у подморницу. После извесног времена Гари мирно рече:

— Шест хиљада метара. Седам пута дубље него што се човек икада спустио.

Без опомене, Лен викну.

— Гледај напред! Планине, долине и — Велики кањон.

Шапат изненађења пређе преко Гаријевих усана.

— Река! — прогута. — Река на дну океана. Јесам ли ја луд, Екаме?

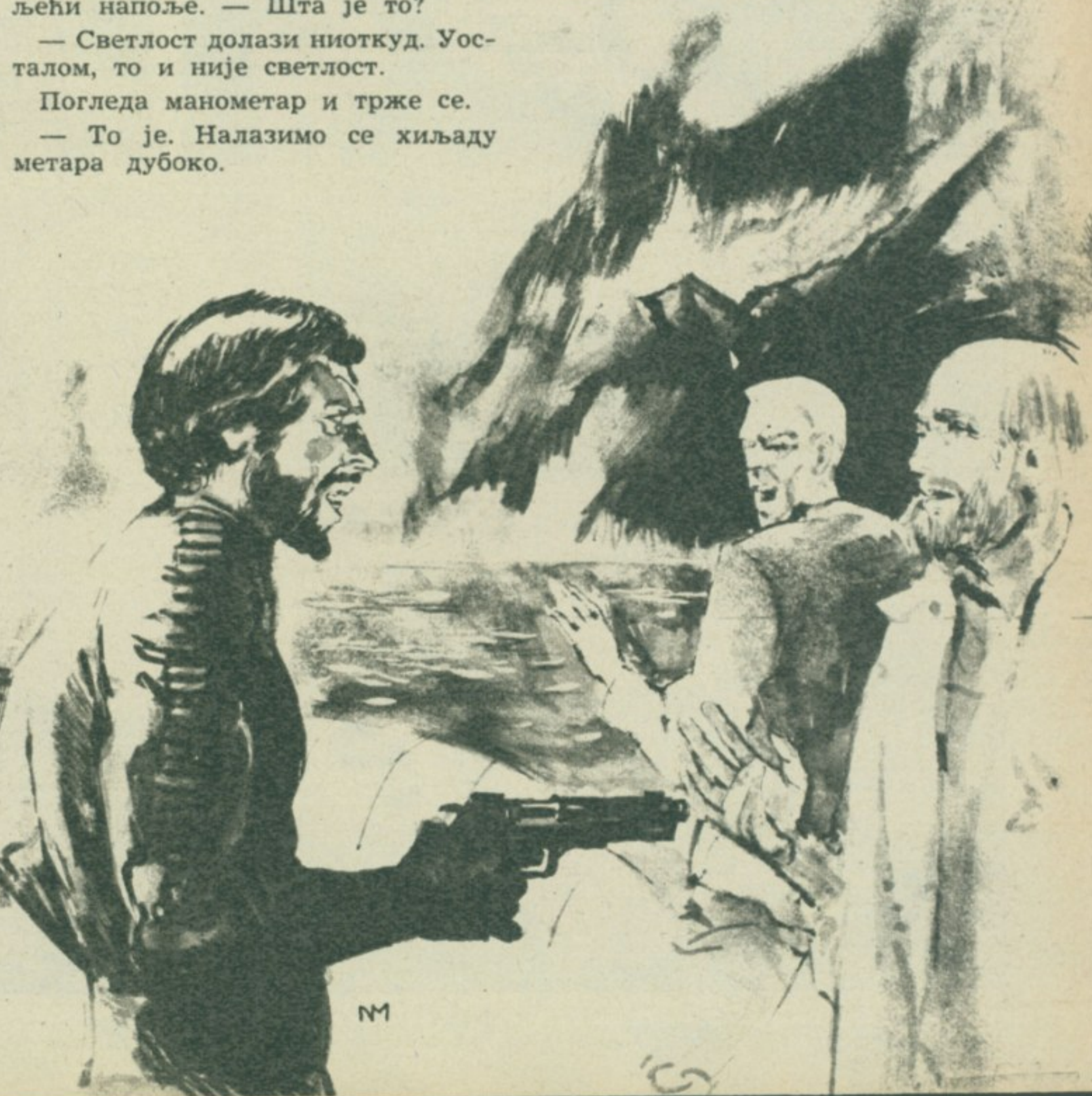
Ниси, сем ако нисам и ја. Видим је јасно као дан, промиче између обала као смрзнати поток беле воде. Нептуна ми, шта је то?

Лен је ћутао. Онда је промрмљао. —

— Не знам, ако није... Можда је течни кисеоник. Кажу да је вода ових предела богата кисеоником. Зашто тај гас не би могао, од притиска, да у овим дубинама постане течан?

Док је Макнаб подешавао скале и реостате, он се посветио проучавању феномена који их је окруживао.

Почео је да разумева светлост која га је у почетку толико збуњивала. Знао је да безбројне врсте

корала и велик број врста риба садрже високосветлеће материје у својим телима. Шта се догађа с тим материјама када риба угине, а корали се распаду? Можда зрнца светлеће супстанце не падају?

Сусрећ

У тишину кабине продирало је зујање турбине и Макнабов глас који је говорио у микрофон:

— Позив Торнтону Кеслеру! Кеслеру, чујеш ли нас? Овде су Макнаб и Гари. Сишли смо доле и тражимо те. Чујеш ли нас, Кеслеру? Из звучника се јави танани шапат:

— Позив „Ротиферу“! Кеслер позива „Ротифер“! Гари, Макнабе, ја сам у...

Обојица скочише. Гари се укочи. — Чекај! Позив је дошао управо када смо прошли огромну рупу у стени са ове стране. Можда је у тој шупљини, Макнабе?

Кроз неколико тренутака ишли су према пукотини. Пред њима је била рупа коју је Лен приметио. Зауствовали су дах када је радио прошапутао:

„Кеслер. У шпили са квадратним улазом. Не прилазите, преблизу. Струја је сувише јака...”

Упозорење је стигло прекасно. Следећег тренутка су били увучени у мрачну чељуст брзином метка.

ИНАМА

Исто како је била увучена у пећину, подморница је прекинула свој луди пут. „Ротифер“ се зауставио, подигао неколико метара, и бућнуо назад. Био је на површини!

Журно су се усправили и појурили према вратима. На око триста метара пред њима, обалу су заплускивали таласи. На обали је стајао одрпан човек и махао им... Њихови брзи погледи, док су трчали према њему, прелетели су преко бледих црта Торнтон Кеслера. Био је чио и срдчан упркос бледили. Скоро су га оборили рукујући се са њим и тапшући га.

Нови глас, за њима, потпуно их ошамути.

— Заиста топао дочек, Кеслеру. Зар ти нисам рекао да ће се радовати?

Гари се окрену и скоро врисну од изненађења: Бринкендорф с револвером у рукама!

— Већ три дана чекам — смешкао се. — Били сте спори, пријатељи моји.

Зачу се Кеслеров тихи, суморни глас.

— Приморао ме да вас позовем — извињавао се. — Мој радио већ недељама не ради...

Несвесно, његови прсти додирнуше ружну модрицу преко чела.

— Бринкендорфе — рече Лен — ти си, некако ископирао планове „Ротифера“!

— А сада — Бринкендорф се окрену и погледа преко неравног поља црвенкасте мочваре — сада ћемо прошетати, не заборављајући да у овом пиштољу има довољно муниције за сваког од вас. Попећу се на сопствени брод „Еквилајзер.“ За десет минута одлазим. Нећу вас ни убити ни оштетити ваш брод. Ипак, кад пођем, осигураћу се минирањем улаза у ову шпиљу. У овој пећини има довољно кисеони-

ка за неколико људи за више месеци. Али, овде се ваздух не обнавља. Плашим се почећете да се гушите кроз неколико недеља...

Док су корачали, Торнтон Кеслер им је причао о свом животу за последњих шест месеци.

— Пошто се кабл искидао, падао сам брзо као камен. Када сам се спустио на око седам километара, вода је почела да продира у батискаф. Ниво се брзо пео. Чекао сам крај. Тада су ме прихватиле дубинске морске струје. Угледао сам кањон и нагађао где сам. Од тада сам овде, у овом ваздушном цепу.

— Али, како си живео?

Кеслерове очи показаше мекану маховину.

— Ево моје хране.

Борба

Застали су пред „Еквилајзером“.

— Морам се растати — рече Бринкендорф опоро. — Враћам се у сунчани свет да покупим зараду од своје индустрије. Остављам вас ономе што морско дно може да вам пружи.

Пошао је до отворених врата и почео да их затвара.

— Сада је наш тренутак — викнуо је Гари. — Не може нас јасно видети. Престићи ћемо га и изићи док буде постављао експлозив!

Само је брзина могла да их спасе. Утрчали су у „Ротифер“. Радио је био укључен.

— Пријатељи моји, били сте мудри. Но, јесте ли довољно мудри да се спасете од пламена који ћу вам послати?

Примакли су се прозорима. Истог тренутка угледали су мали мекур белог пламена на врху „Еквилајзера.“

Кеслер је викао:

— Не дозволи да нас додирне, Лен. То је ацетиленски пламен!

Заронили су. Труп брода је шкрипао од невероватне брзине.

— Срљамо право у несрећу. Ако је река течни ваздух, пола километра воде изнад ње је замрзнуто!

Бринкендорф је, преко радија почео да се смеје.

— Јеси ли се уморио, Кеслеру? Требао би само...

— Угаси ту проклету ствар! — викну Лен. — Не, мора да постоји неки улаз!

Поглед на брзинометар му је открио да је брзина порасла на 65 километара на час.

— Нека ђудљива струја — промрмља.

Као моћна мрежа, струја је држала „Ротифер“ у челичном захвату и успорила му кретање.

Лен је учврстио контроле и устао. Отишао је до прозора и погледао. Остали су му се придружили.

Иза њих, „Еквилајзер“ се вертикално пео. Његово сребрно корито сијало је под зрацима мртвог пламена. Бацакао се и окретао у брзој струји. Лен прошапута:

— Сада!

Реч као да је била почетак пакла.

Када је подморница дошла изнад њих, угледали су дугачак језик ацетиленског пламена како се колеба и лелуја у брзој струји, враћа се уназад, као пламен свеће у ветру. Пламен је био, великом брзином, бачен уназад и истопио је труп брода!

Бринкендорф се коцкао и изгубио. Није било времена за радост, ни могућности за честитања.

укрштене речи

ВОЈСКОВОЋЕ 19. ВЕКА

1. Вођ првог српског устанка и главни управљач (вожд) ослобођене Србије; 2. Руски војсковођа, генерал-фелдмаршал, натерао Наполеона да напусти Москву и да се повуче из Русије; 3. Један од највећих војсковођа и завојевача света, цар Француске.

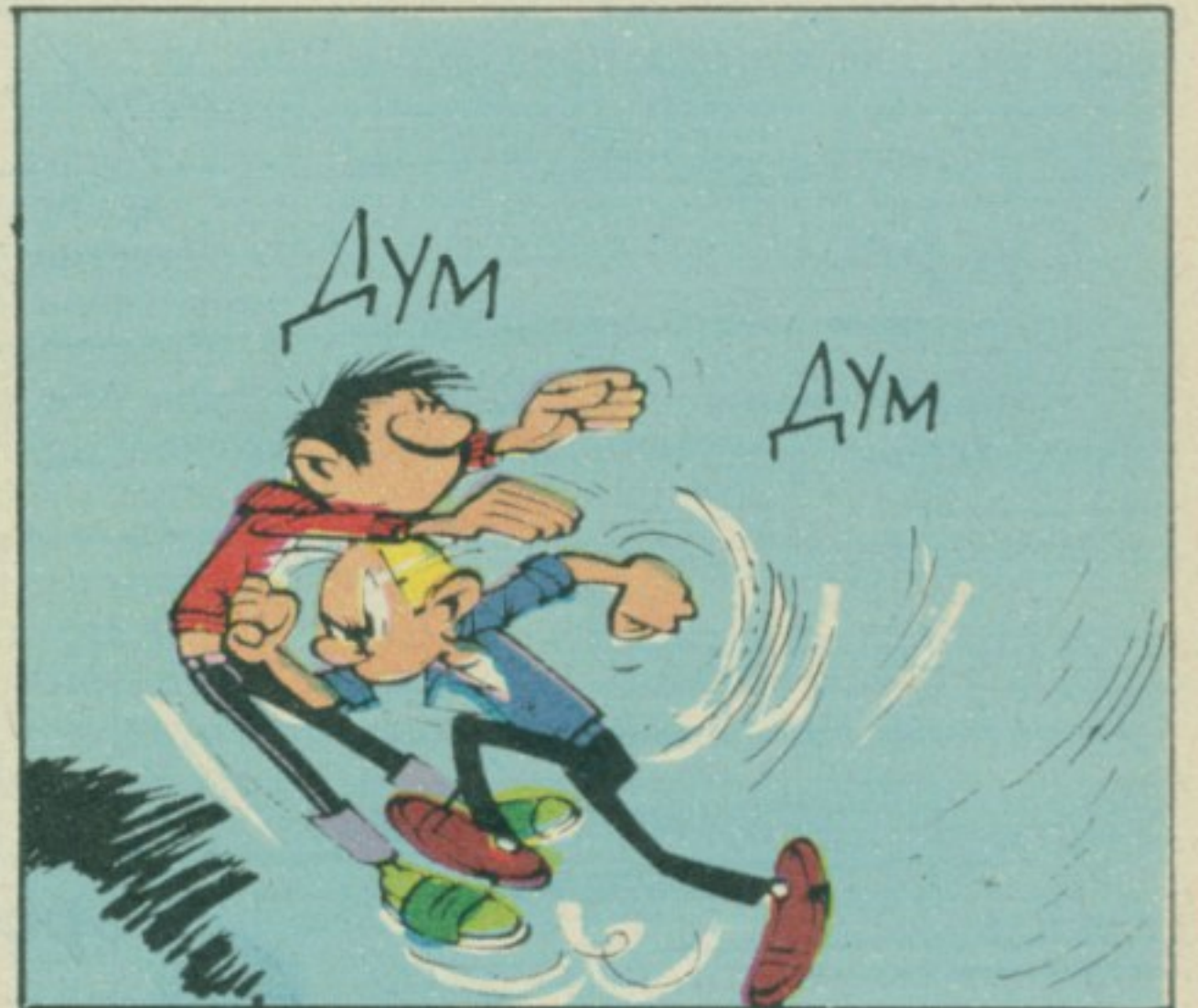
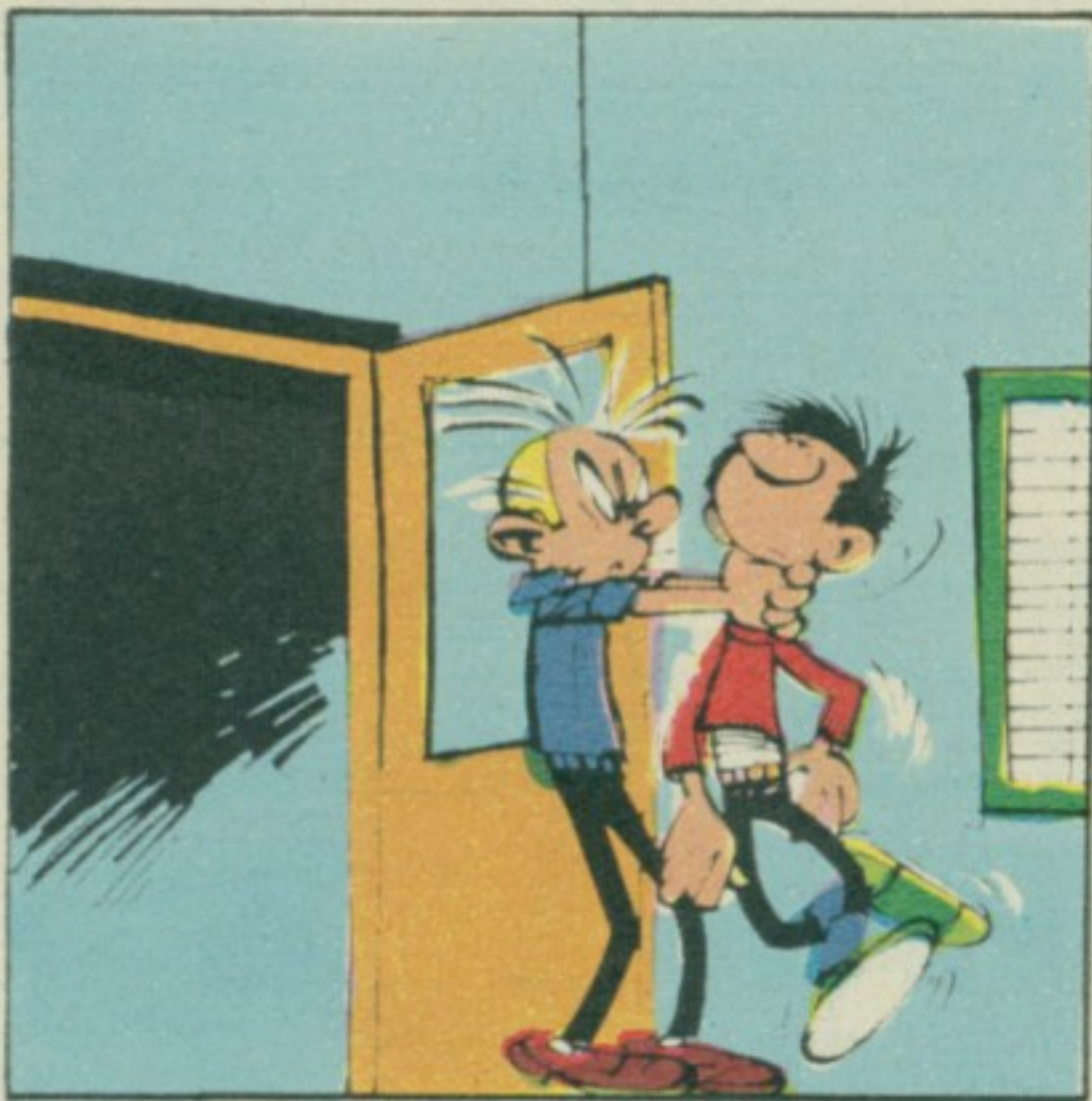
Број	1	2	3
1	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
2	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
3	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
4	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
5	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
6	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
7	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
8	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
9	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
10	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
11	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
12	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
13	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
14	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
15	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
16	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
17	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
18	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
19	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
20	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
21	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
22	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
23	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
24	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
25	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
26	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
27	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
28	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
29	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
30	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
31	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
32	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
33	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
34	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
35	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
36	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
37	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
38	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
39	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
40	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
41	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
42	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
43	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
44	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
45	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
46	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
47	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
48	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
49	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
50	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
51	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
52	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
53	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
54	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
55	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
56	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
57	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
58	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
59	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
60	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
61	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
62	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
63	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
64	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
65	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
66	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
67	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
68	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
69	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
70	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
71	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
72	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
73	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
74	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
75	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
76	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
77	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
78	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
79	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
80	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
81	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
82	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
83	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
84	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
85	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
86	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
87	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
88	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
89	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
90	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
91	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
92	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
93	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
94	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
95	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
96	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
97	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
98	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
99	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО
100	ВОЈСКО	ВОЈСКО	ВОЈСКО

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРОВНО: Берданџић, улар, аула, рис, ирвас, Ђоконда, к, лето, сарма, В, РАИ, кит, ара, скути, кокотини, д, Ивана, прибор, го, Ут, ЛАЛА, р, претити, ат, ЉУБИЦИЦА.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Македонска 29, 11000 Београд. Директор: НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живоград Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурићана Ђоџић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: тримесечна 66,00 дин, полугодишња 132,00 дин, годишња 264,00 дин. Претплата за иностранство: тримесечна 132,00 дин, полугодишња 264,00 дин, годишња 528,00 дин. Текући рачун за уплате из земље број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: Долар 29.—, ДМ 68.—, Ффр. 143.—, СФрс. 73.—, Шкр. 125.—. Девизне уплате слати преко Београдске банке — Београд, на рачун број 60811-620-292-32000-000-00054, са обавезном назнаком за „ПОЛИТИКИНО ЗАБАВНИК“. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез.

ПРИПРАВНИК ПЕЦА

Нови пријатељи у игри!

Захтевајте нове PEZ фигурице, Зеца, пса Далматинца и Паче у вашој најближој продавници.

Играјте се PEZ фигурицама — сладите се PEZ бомбонама.

10.000.
PEZ мајица
је већ распродато!

1908-1978
Kolinska

© Walt Disney Productions

PEZ®

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Гради Забавнике,

ЖЕЛИМ ДА БУДЕМ...

МОДНИ КРЕАТОРИ

Ученица сам седмог разреда осмогодишње школе, волим да цртам одјевне предмете у желим да постанем модни креатор, али не знам у коју школу да се упишем.

Медиха Хаџиахметовић,
Сарајево

У Сарајеву, Змај Јовина 11, постоји Школа за примијењене умјетности у којој се, на одређеном одсеку, стичу знања потребна за овај посао. А да ли ћеш ти постати модни креатор, зависи, између осталог, од твог талента.

Снежана Протић из Земуна интесује се да ли са завршеним првим степеном усмереног образовања може да се упише у школу за модне креаторе. Таква школа не постоји, али ти, Снежана, можеш да се определиш за један од смерова који се уче у Школи за индустријско обликовање у Београду, Крупанска 3.

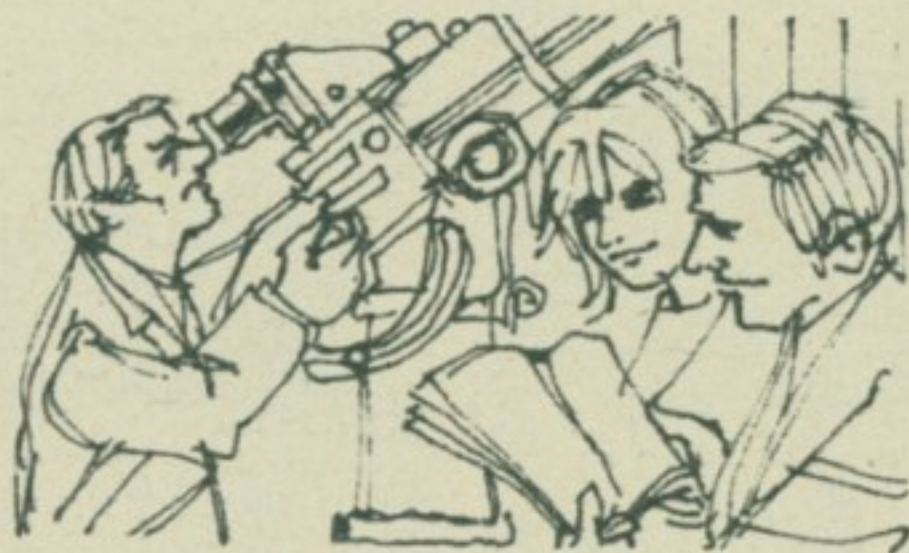
дневним листовима. На те конкурсе могу да се пријављују лица са завршеном гимназијом, средњом економском, финансијском, машинском техничком и електротехничком школом; односно са завршеним електротехничким, машинским или економским факултетом... зависи од врсте послова за које су потребни нови кадрови. Сви са високом школском спремом раде на пословима прегледа и царинења робе коју, као стручњаци, познају. Свршени средњошколски раде, на граничним прелазима или аеродромима, као царинарници на прегледу пртљага.

ПУТ ДО ЗВЕЗДА

Моје другове и мене веома интересује астрономија. На којим факултетима код нас она може да се изучава и који су услови уписа?

Гордана Радоичић и
Драгиша Јанковић,
Сурдулица

Једна од група на Природно-математичком факултету у Београду, Студентски трг 16, је и група на којој се изучава астрономија. Одговарајуће школе за упис у ову групу су: средња техничка школа грађевинског, геодетског, бродарског смера (навигациони одсек) и поморска академија, а уколико сте завршили другу школу, полажете диференцијалне испите.

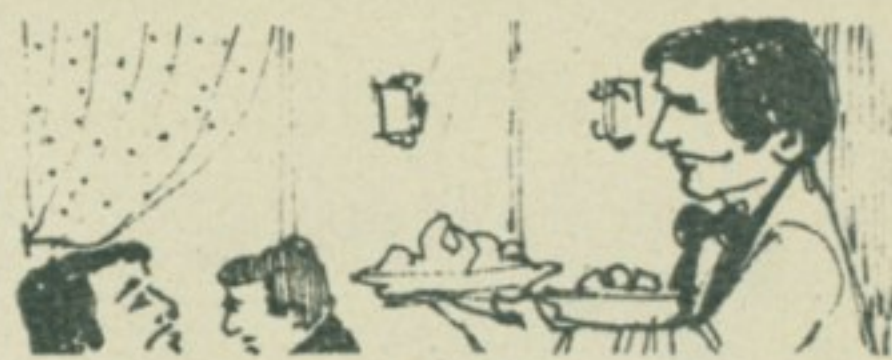
ЗА УГОСТИТЕЉЕ

Да ли у Београду постоји нека виша школа за образовање угоститељских радника, где се налази

и да ли могу да се упишу они који су завршили гимназију?

Вита и Ненад
Неготин

Виша економска школа у Београду, Господара Вучића 50, има и туристичко-угоститељски одсек на који сваке године прима одређен број нових студената. Крајем маја,

а највероватније у току јуна, школа објављује конкурс, и то у дневном листу „Политика“, па ћете тако сазнати све о условима уписа.

РАДНЕ АКЦИЈЕ НА СВЕ СТРАНЕ

Многи наши читаоци писали су нам у жељи да добију обавештење коме да се пријаве за учешће на некој радној акцији. Ове године има и доста прилика: организовано је чак 26 савезних доброволних омладинских радних акција у свим нашим републикама и покрајинама. Као и до сада има још много локалних акција... За савезне акције бригаде су већ формиране и готово свуда прва смена је већ почела. То не значи да нема изгледа за оне који су пропустили да се на време учлане у неку омладинску радну бригаду. Треба да се обрате Општинској конференцији ССО у свом месту. Ево списка овогодишњих савезних радних акција:

САП КОСОВО: ОРА „ИБАР — ЛЕПЕНАЦ“, у близини Приштине. Уређење реке Ситнице у оквиру система Ибар — Лепенац.

СР МАКЕДОНИЈА: ОРА „МАРИОВО“, у близини Прилепа. Припреми радови за асфалтирање пута. ОРА „ПЛАЧКОВИЦА“, у близини Штипа. Изградња пута Штип — Туртела преко планине Плачковице, у дужини од 44 км. ОРА „АУТО-ПУТ БРАТСТВО — ЈЕДИНСТВО“, изградња друге траке пута Куманово — Титов Велес.

СР СЛОВЕНИЈА: ОРА „ПОСОЧЈЕ“, у близини Толмина. Санирање последица земљотреса, довођење струје и воде у станове. ОРА „КОЗЈАНСКО“, у Бистрици на Сутли. Изградња путева, станова, електрификација и довод воде. ОРА „СУХА КРАЈИНА“ близу Новог Места и Требна. Изградња путева, довод струје и воде.

СР ХРВАТСКА: ОРА „САВА“. Уређење спортског центра „Јарум“, изградња друге траке ауто-пута „Братство — је

динство“ и водопроведних објеката. ОРА „СПЛИТ“. Изградња регионалног водовода Далмације. ОРА „СИСАК“. Уређење града, водопроведних објеката и заобилазних путева. ОРА „ЈАСЕНОВАЦ“. Изградња водовода и уређење спомен-подручја на месту бившег логора. ОРА „ОТОК МЛАДОСТИ“, код Шибеника. Уређење спортског центра. ОРА „РИЈЕКА“. Изградња заобилазних путева и спортског центра.

САП ВОЈВОДИНА: ОРА „ПАЛИЋ“, крај Суботице. Уређење обала језера. ОРА „ПАРТИЗАНСКИ ПУТ“, на Фрушкој гори. Изградња пута. ОРА „ДЕЛИБЛАТСКИ ПЕСАК“, код Делиблата. Изградња одбрамбених насипа од шумских пожара и путева.

СР СРБИЈА: ОРА „БЕРДАП“, у близини Кладова. Уређивање обале и саме Бердапске бране, као и прилазни путеви до ње. ОРА „НИШ“. Уређење града, обала еке Нишаве. ОРА „КРАГУЈЕВАЦ“, изградња одбрамбених насипа на реци Лепеници. ОРА „МОРАВА“, код Крушевца. Уређење водопроведних објеката. ОРА „БЕОГРАД“. Уређење Топчидерске реке и зелених појасева у граду. ОРА „АУТО-ПУТ БРАТСТВО — ЈЕДИНСТВО“, крај Умчара и Велике Плана. Изградња друге траке пута. ОРА у краљевачком региону. Пошумљавање Пештери.

СР БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА: ОРА „САРАЈЕВО“. Уређење града и изградња водопроведних објеката. ОРА „ШАМАЦ — САРАЈЕВО“, највећа омладинска радна акција у последњих 15 година, која ће трајати до 29. новембра. Гради се други колосек пруге, деоница Доброј — Зеница, у дужини од 90 км.

КАКО ПОСТАТИ ЦАРИНИК

Не знам коју школу треба да завршим да бих постала цариник, па те молим да ми одговориш где се налази та школа.

Хедвига Лисичин,
Пула

Готово иста писма послали су нам Магдалена Нађ из Новог Бечеја, Снежана Петровић из Косова Поља и Влатко Владановић из Земуна, па ево одговора за њих. Школа за царинике не постоји, а царинарнице, којих у нашој земљи има четрдесетак, расписују повремено конкурсе за пријем нових кадрова и објављују их у републичким

мини формуле макси успех!

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 225
Цртежа: 150
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

Ком

Формат: мини
(5 x 6 см)
Страница: 220
Цртежа: 140
Изашло из штампе

НАРУЧУЈЕМ

Ком

*

СВЕ ФОРМУЛЕ

*

из математике физике и хемије за основце, средњошколце и студенте налазе се у ове 2 књиге мини формата.

Цена једне књиге 30 дина.
Обе књиге комплет 50 дина.
Два комплета само 80 дина.

МИНИ ФОРМУЛЕ
Поштански фах 64.
71000 САРАЈЕВО

